

GERMANI SAȘI ȘVABI - I -

Sinteze 1919- 1928 Guvernări 1928 - 1936

Vezi obligatoriu pentru **poziția oficială a statului român, pozițiile partidelor, personalităților române**, [la fișier Minorități](#)

GERMANI SAȘI ȘVABI - I -.....	1
Sinteze 1919- 1928 Guvernări 1928 - 1936.....	1
1.) dr. Hans Otto Roth, Ideologia și tendințele politice ale minorității germane ,.....	6
▫ Germanii din România.....	6
▫ Considerații istorice	6
▫ Legea naționalității (1868) a stabilit întâiaș dată.....	6
▫ Germanii în România.....	7
▫ Programul politic al sașilor.....	7
2.) Congresul sașilor ,29 sept.'28.....	8
-----	8
Guvernul Maniu.Legislatura I .Sesiunea I . 1928 / 1929.....	8
-----	8
3.) Dr. Hans Otto Roth (P.G), Declarație la mesaj, 28 dec.'28.....	8
▫ Mesajul Regal	9
▫ Chestiunea minorităților.....	9
4 Diverse informații despre sași.....	9
▫ Minoritatea germană din România	9
5 Deputați și supleanți aleși, alegerile din 15 dec.'28 :.....	10
6) Protocolul cu Moscova , privind Tratatul B-K,Camera Deputaților, 14 febr.'29.....	10
-----	10
Guvernul Maniu.Legislatura I .Sesiunea II . 1929 / 1930.....	10
-----	10
7) Fritz Conert (PNG,deputat de Năsăud), Comunicare, 29 nov.'29.....	10
▫ Aplicarea reformei agrare.....	10
8) Hans Otto Roth, (PNG, deput.Țirnova Mare) , discurs la mesaj, 29 nov.dec'29.....	11
▫ Legea minorităților.....	11
▫ Guvernul.....	11
[L.D: atenție !].....	11
▫ Minoritatea germană.....	11
▫ Legislația.....	12
▫ Școlile confesionale germane	12
9) Hegedus Nandor(PNM, gazetar, evreu ?deputat Bihor) ,.....	12
▫ Regimul vechi maghiar / Minorități.....	13
10.) Voicu Nițescu (Ministru de Stat), discurs final la Mesaj, 17 dec.'29.....	14
▫ P. German.....	14
11) Raport : Viața economică a sașilor din Transilvania 1930.....	14
▫ Casa generală de economii (Brașov), Casa de economii și Creditul funciar (Sibiu),	14
▫ Sașii:.....	14
▫ "Uniunea agricultorilor șvabi din Banat" ,cu statute aprobate în 1892,.....	15
-----	15
Guvern GGMironescu.Legislatura I-PNȚ .Sesiunea III, 1930/'31.....	15
-----	15
12) Virgil Solomon (PNȚ, ardelean, medic , deputat Odorhei) , 29 nov.'30.....	15
▫ Minoritățile	15
13) Hans Otto Roth (PNG, deputat Țirnova Mare) , discurs la mesaj, 12 dec.'30.....	15
▫ Mesajul Regal.....	15
▫ Criza economică.....	16
▫ Minorități.....	16
14) H.O.Roth, (PNG), Declarație , 22 dec.'30.....	16
▫ PNG.....	16
Rudolf Brandsch / 22 dec.'30.....	17
▫ Replică.....	17

15) Germanii , date economice , 1930.....	17
16) Gaspar Muth (PNG- senator şvab din Banat) , discurs , 12 dec.'30.....	17
-----	18
Guvernul Iorga-Argetoianu.Legislatura I.Sesiune extraordinară	18
-----	18
17.) Partidul German în alegeri, mai-iun. 1931.....	18
18.)H.Otto Roth (PNG) , discurs la mesaj, 26 iun.'31.....	18
▫ Guvernul Iorga	18
▫ Minorităţi.....	18
▫ Doleanţe minoritare.....	19
▫ Regim constituţional, parlamentar.....	19
19)Rudolf Brandsch (subsecretar de stat la Preşedinţia Consiliului de miniştri, Subsecretariatul ptr.minorităţi) , replică la atacurile lui Goga	19
20.) Sabin Mănuilă, "Evoluţia demografică a oraşelor şi minorităţilor etnice" , august '31	19
-----	19
21. Senator Ştefan Tătărescu , Întrebare : şvabii din Banat , 7 iul.'31.....	20
N.Iorga - replică.....	20
-----	20
Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 1931/ 1932.....	20
-----	21
22.) Hans Heidrich (P.German) //conversiune // , 5 mart.'32.....	21
-----	21
Căderea gov.Iorga.....	21
Guvern de alegeri Vaida.....	21
-----	21
23.)Rezultatele la Alegerile din 17 iul.'32 Vezi fişier Alegeri.....	21
-----	21
Guvern Al.Vaida -Voevod , Legislatura II .Sesiunea extraordinară , 10 aug.'32- 11	21
oct.'32.....	21
-----	21
▫ Atitudinea partidelor faţă de cartelul PNŢ - PNG . Vezi la fişier Minorităţi , Guvern	21
-----	21
24.) Fr.Krauter , discurs omagial la moartea lui Tr.Moşoiu , 1 aug.'32.....	21
25.) H.Otto Roth , declaraţie la mesaj, 24 aug.'32.....	21
▫ PNG-PNŢ.....	21
▫ Guvernul Vaida.....	22
▫ Problema minoritară.....	23
▫ Doleanţe generale minoritare	23
26.) Gh.Popp (PNŢ) , Interpelare : // şvabii din nord-vestul Transilvaniei / 7 sept.'32	23
-----	23
27.) Gaspar Muth, (P.German , Banat ,) la modificarea legii administrative , 7 sept.'32	24
-----	24
28.a) Gaspar Muth (PNG-Banat) , la Conversiune, 19 sept.'32.....	24
28 b) Gaspar Muth (PNG, Banat) , intervenţie la legile bugetare , 19 sept '32.....	25
29) Gaspar Muth, la legea control avere şi apărarea onoarei , 24 sept.'32.....	25
▫ Legea.....	25
▫ Calomnie, şantaj , scandal.....	26
▫ Apărarea onoarei ?.....	26
▫ Libertatea presei.....	26
▫ Responsabilitatea presei.....	26
30.) Fritz Connert (PNG) , la Conversiune , 3 oct.'32.....	27
31.) Hans Hedrich , la legea Concordatului preventiv, 7 oct.'32.....	27
32.) Gaspar Muth , la dobândirea naţionalităţii române, 8 oct.'32.....	27
-----	27
Guv. Maniu . Legislatura II .Sesiunea ordinară . 15 nov.' dec. 32 -.....	27
-----	27
33.) Victor Glondys (episcop Bis.evangelică) , confirmat senator , 25 nov.'32.....	27
34.) Hans Haedrich , omagierea lui 1 dec.1918 , 1 dec.'32.....	28
35.a) V.Serdici (PŢ-Lupu) : Mădiaş, saşii hitlerişti , Fabricius ... 13 dec.'32.....	28
35 b) . * Notă , R.Cerne, "Roumanie ... revizionisme " , 1933.....	28
▫ Saşii	28

▫ Suabii (şvabii).....	29
▫ Frământări în organizațiile săsești.....	29
▫ Pătrunderea hitlerismului.....	29
▫ Politica săsească.....	29
▫ HORoth.....	29
▫ Rudolf Brandsch : România patria noastră.....	30
▫ Antihitlerism.....	30
▫ F.Fabritius.....	30
▫ dr.Otto Jikeli.....	31
Sașii hitleriști.....	31
▫ Şvabii, după 1918.....	31
▫ Victor Orendi-Hommenau.....	31
▫ Episcopul Pacha.....	31
▫ Pelerinaj la Berlin.....	31
36.) H.OttoRoth , discurs la mesaj, 13 dec.'32.....	32
37.) Lebuton Alois (deput. german din Bucovina) , discurs la mesaj, 14 dec.'32.....	32
-----	32
Guv.Al.Vaida .Legislatura II .Sesiunea ordinară . ian.- 15 apr.'33.....	32
-----	32
38.) Fritz Connert (PG) . la starea de asediu , 3 febr.'33.....	32
39.) Corneliu T.Ghimbășeanu (PȚ-Lupu) , interpelare , 3 apr.'33.....	32
40.) Hans Heidrich , Fr.Connert : la Conversiune , 24 apr.'33.....	33
41.) Emil Fagure (ziarist, deputat) : "Constituția" germanilor , 26 apr.'33.....	33
42.) Al.Vaida Voevod, declarație radio : contra hitlerismului săsesc, 10 mai '33.....	33
a) ▫ "D.Vaida , în conferința rostită la radio în seara zilei de 10 mai ,.....	33
b) ▫ Oficiul guvernamental clujean " Patria " , publică următoarele :.....	33
43.) Lideri politici: contra hitlerismului, mai '33.....	34
IGDuca / 14 mai'33.....	34
▫ Ordinea publică.....	34
▫ Pericolul extremismului de stânga și de dreapta.....	34
▫ Minoritățile.....	35
▫ N.Costăchescu (" ziarul "Mișcarea țărănească " din Iași) :.....	35
▫ Ion Petrovici (clubul PNA) : " [...] acest fel de naționalism este fals și reprobabil pentru că se ilustrează numai prin violență și pe nerrespectul de la om la om.....	36
▫ Gh.Brătianu (clubul PNL) : "Nu aprob această mișcare și voi lupta contra introducerii în țara noastră a unei politici ce nu concordă cu sentimentele poporului român. Hitler poate foarte bine să facă politica pe care o crede în țara sa,.....	36
44.) Victor Orendi -Hommenau , împotriva revizionismului , 25 mai '33.....	36
45.) Hans Otto Roth - " pangerman" ; Rudolf Brandsch - "trădător " , 2 iul.'33.....	36
46.a) Fr.Fabritius, întrunire naț.-socialistă , Sibiu, 3 aug.'33.....	36
46 b) N.Iorga , interviu : curente extremiste , 12 aug. '33.....	37
▫ Sașii hitleriști.....	37
46c.) Congresul minorităților europene, Berna , 19 sept.'33.....	37
47.) Ziua Sașilor la Sibiu / lupta dintre Roth- Brandsch- Fabritius , 30 sept. '33.....	37
48.) Demonstrație hitleristă la Sibiu, //comentarii presă // , 1-2 oct.'33.....	38
▫ "Lupta " : adunarea hitleristo-săsească de la Sibiu - " Sachsentag ".....	38
▫ " Dreptatea " : " O noapte întreagă și ziua următoare , sașii au jucat.....	38
▫ "Ordinea " (semnat I.Paleologu) : În linii mari, programul elaborat și adoptat alaltăieri la Sibiu, de către reprezentanții legitimi ai poporului sas,.....	38
▫ " Voința " (cotidian nou) : Cei de la conducerea sașilor au dorit cu tot dinadinsul 38	38
▫ " Neamul Românesc " : La Sibiu s-a deschis adunarea Reichsentagului ,.....	39
49.) Fritz Fabritius, declarație : Ziua sașilor - ziua germanilor ! 1 oct.'32.....	39
▫ Ultima zi a "sașilor" , prima zi a " germanilor ".....	39
50) N.Iorga, interviu : situația politică , 6 oct. '33.....	39
▫ Sașii	39
▫ Lipsa de educație.....	40
▫ Misticismul popular.....	40
51.) Fr.Fabritius - " comandantul țării " ? , 30 oct.'33.....	40
52.) Alegeri pentru comitetul local săsesc, Sibiu, 9 sau 10 nov..'33.....	40
-----	41
Gvern IGDuca .14 nov.'33.....	41

Alegeri. 20, 22 dec.'33.....	41
-----	41
53.)Consiliul Județean Săseșc, Sibiu, 16 nov.'33.....	41
54.)Liviu P.Nasta" Hitlerismul a dus la destrămarea sașilor " , 17 nov.'33.....	42
55.)Rudolf Brandsch exclus din partid , 22 nov.'33.....	42
56.)Pact electoral : P.German - Guvern , 2-3 dec.'33.....	43
"Adevărul" / 3 dec.....	43
☐ Opinia publică românească.....	43
☐ Candidaturile sașilor.....	44
57.) Hitleriștii sași * : contra cartelului încheiat , 8 dec.'33.....	44
* Notă . Zotta,Tulceanu "Partidele politice ... ".....	45
58) Ordonanța de dizolvare a org.hitler. ; Raportul Inculeț (ministr.Intene) , ? dec.'33	
-----	45
59.) Sciziune în sânul Sfatului Național al Partidului Național Săseșc, 22- 31 ian.'34.....	45
"Dimineața" / 24 ian.'34.....	45
☐ A. Adunarea Sfatului Național Săseșc.....	45
"Dimineața" / 29 ian.'34.....	46
☐ B. Solidaritate cu HORoth.....	46
☐ C . Solidaritate cu Gaspar Muth.....	46
☐ D.Declarațiile lui Gaspar Muth.....	46
☐ E. Presa antihitleristă săsească.....	46
"Dimineața" / 31 ian.'34.....	47
☐ F. Fabritius contraatacă.....	47
"Adevărul" / 27 ian.'34.....	47
☐ G.Hitleriștii sași din Brașov.....	47
-----	48
Guv.Gh.Tătărăscu - Legislatura I .Sesiunea ordinară . 1 febr. 1934.....	48
-----	48
60.Inaugurarea ses. parlamentare . Omagierea lui IGDuca , 1 febr.'34.....	48
61.)Constituirea grupului parlamentar german , 2 febr.'34.....	48
62.a) Grupurile parlamentare , pe partide, 16 febr.'34.....	49
☐ Gruparea parlamentară a P.German (8 deputați ; 3 senatori ?).....	49
62.b.) N.Iorga : episcopul Pacha și deputatul Kra"uter , la Hitler ? , Senat , 16 febr'34	
-----	49
62.c)Romulus Seișanu : aceeași întrebare ca Iorga , Cameră , 24 febr.'34.....	49
63.) V.Serdici (PT -Lupu) , comunicare : taxele confesionale , 1 mart.'34.....	49
64.) Ion Folea (PNL ducist) , discurs la Mesaj , 5 mart.'34.....	50
65) H.O.Roth * , Declarația PNG la ("Lupta " , 8 mart.'34).....	50
Notă * ---.....	50
66.) Ion Nistor (ministru secretar de stat) , discurs final la Mesaj, 6 mart.'34.....	50
67.) Circulara Bisericii evanghelice către funcționari și școlile eparhiale , 6 mart.'34...51	
68.) Conflicte între sași /biserică- hitleriști - p.polit. / 10 mart.'34.....	52
"Adevărul " /.....	52
☐ Biserica evanghelică săsească împotriva național- socialiștilor".....	52
69.) Frământări la Sibiu // consiliul municipal // , 10 mart.'34.....	53
70.) Congresul profesorilor de l.germană , 2 apr.'34.....	53
71.) Hermann Plattner (P.NG) , la <i>legea apărării statului</i> , 5 apr.'34.....	54
☐ Germanii din România.....	54
☐ Germanii și legea apărării statutului.....	54
☐ Problema tineretului.....	54
☐ Răspunderea guvernului.....	54
☐ Legea apărării statului.....	55
72.) Episcopul dr.Glondys(bis.evangelică) , conferință radio - Berlin, ? - 5 apr.'34...55	
73.) Reglementarea comerțului bancar , 26 apr.'34.....	55
-----	56
Vacanța parlamentară.....	56
-----	56
74.) Dizolvarea organizațiilor hitleriste săsești , ? iun.'34.....	56
-----	57
Guv.Tătărăscu.Legislatura PNL. Sesiunea extraordinară , 14 iun.'34.....	57

.....	57
75.) ing. N.Teodorescu (ministr. Industr. și comerț) , Eug.Titeanu (raportor) , 2-3 iul.'34.....	57
Connert / 2 iul '34.....	57
▣ Legea Teodorescu.....	57
▣ " Naționalismul" legii.....	57
▣ Fața ascunsă : antiminoritară.....	57
LD : Atenție ! Punere la punct riscantă ... punct lovit !.....	58
▣ Legea, art 4 : minoritarii ! limba !.....	58
▣ Tratatul de pace.....	58
▣ Protecția minorităților.....	58
76.) Dizolvarea organizațiilor hitleriste din Ardeal , 7, 12 iul. '34.....	59
a) <i>Jurnalul</i> Consiliului de miniștri / 7 iul.'34.....	59
b) Referatul ministrului de Interne, I.Inculeț / 7 iul.'34.....	60
▣ Biserica ev. luterană	61
▣ Dizolvarea N.E.D.R.....	61
77.) Organizații hitleriste germane în Barabia și Bucovina ,13 iul.'34.....	62
▣ Organizații hitleriste germane.....	62
78.) Episcopul Glondys , atăcat la Berlin, 21 iul.'34.....	62
79.) Victor Iamandi, (subsecretar de stat , Interne) , interview , Slănic, 24 iul.'34.....	62
▣ Sașii.....	62
▣ Dizolvarea org.hitleriste.....	62
▣ Asasinarea cancelurului Dollfuss de către hitleriști , Viena, 26 iul.'34.....	63
80.) Escapadele tineretului hitlerist săsesc pe Bucegi, 27 iul.'34.....	63
.....	63
Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL.Sesiunea a III-a ordinară , 15 nov.'35- apr.'36... ..	63
.....	63
81.) Fr.Krauter (PG, Timișoara) , discurs la mesaj, 2 dec.'35.....	63
▣ Persecutarea funcționarilor minoritari.....	64
▣ Exigențele militare și minoritarii.....	64
82.) H.Otto Roth (PNG) , discurs la Mesaj, 12 dec.'35.....	65
▣ Dezbaterile la Mesaj.....	65
▣ Descreșterea parlamentarismului.....	65
▣ Naționalismul european	65
▣ Naționalismul fascist (imperialist).....	65
▣ Naționalismul umanist	65
▣ " Numerus Valahicus ".....	66
▣ Germanii din România.....	66
▣ Guvernul Tătărăscu - minoritatea germană.....	67
▣ Situația și doleanțele germanilor	67
▣ Poporul german - concluzie	68
.....	68
Vacanța parlamentară , sărbători.....	68
.....	68
83.a) H.Otto Roth (P.G) ,Interzicerea plebiscitului german ,22 ianuarie '36.....	68
▣ Interzicerea votării generale.....	69
▣ Scopul votării generale.....	69
▣ Votarea generală - nu este plebiscit !.....	69
▣ Criza germanilor = fenomen european.....	70
▣ Naționalismul german = neagresiv.....	70
▣ Uniunea Poporului German.....	70
▣ Deviza : unitate, disciplină , nedezbinare	70
b) SN Ionescu /.....	71
▣ Disensiunile din P.G.....	71
▣ Scopul plebiscitului.....	71
c.) Ion Inculeț (ministru de Interne) / 22 ian.'36.....	71
▣ Răspunsul guvernului.....	71
.....	72
Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - apr.'37... ..	72
.....	72
84.)H.Otto Roth (PNG) , discurs la Mesj, Camera, 28 nov.'36.....	72

▫ Mesajul Regal.....	73
▫ Răspuns la apelul de reconciliere.....	73
▫ Atmosfera internațională.....	73
▫ Îngrijorare majoră.....	73
▫ România - piatră de hotar între două lumi.....	73
▫ Bolșevism - democrație.....	73
▫ Regele , Armata , Solidaritatea	74
▫ Germanii din România.....	74
▫ Măsuri discriminatorii.....	74
▫ Germanii din România.....	74
▫ Nemulțumiri și deziderate	74
▫ Revizuirea politicii față de germani.....	74
-----	75
Guvern Tătărăscu . Alegeri , 20 , 22 dec.'37.....	75
-----	75
85.)Fritz Fabricius (PG) , întrunire electorală , Sibiu, 2 dec.'37.....	75

1.) **dr. Hans Otto Roth**, Ideologia și tendințele politice ale minorității germane , 24 mai 1923,(Conferința la ISR)

▫ Germanii din România.

"Poporul german din România este o minoritate pe care a format-o soarta și care de secole e **redușă exclusiv la propriile ei forțe** , care **niciodată nu s-a jucat cu gândul iredentismului politic**.

Căci pentru acesta lipsesc condițiile național-politice și geografice.

[...] poporul minoritar <în retortă> "

/ El trebuie să-și apere drepturile și se găsește într-o **poziție de rezistență și apărare**, ceea ce face ,uneori , o impresie neplăcută și supărătoare.(p. 239).

Roth / '23

▫ Considerații istorice .

Păstrarea de sine a poporului , prin **opt secole de luptă** pe viață și pe moarte. **Sașii din Transilvania** alcătuiesc astăzi **grupul conducător** al celor **800.000 de germani din România**.

Șvabii din Banat nu au o istorie atât de veche și atât de bine încheată ca sașii, nici **nu dispun** , încă, de o **organizație** cu ramificații.

/Sașii din Transilvania, au fost chemați în țară în **sec.XII** de către regele Ungariei , **Geza al II-lea.**, și au fost așezați după dreptul coloniștilor germani , **jus flandrense**. Poziția lor de drept a fost precis definită în așa numita **bula Andreana** (1224) .Pînă la unirea

Transilvaniei cu Ungaria,

adică pînă la 1848 și 1867 [dualism] **sașii** s-au bucurat de o **desăvîrșită autonomie teritorială, de administrație și justiție proprie**, și au fost în toată puterea cuvîntului un popor care **lua parte la formarea Statului**, cu rol în **conducerea lui**.Privilegiile au avut între sec. XII- XVIII.

/Legea 43/ 1868 , a uniunii cu Ungaria , a constituit **violarea** cea mai **adîncă și grav simțită** a poziției de drept a sașilor.Ea a întrerupt dezvoltarea istorică a sașilor din Transilvania.În afara **autonomiei bisericii** și de dreptul de **autodeterminare foarte restrîns** la așa numita

Universitate a națiunii săsești ca proprietară de averi, **s-au suprimat toate drepturile** pe care sașii le posedaseră de secole.

/Legea 48 /1868 , legea naționalităților, a dat unele satisfacții minimale.

Ea a constituit **baza de drept** a întregii lupte a sașilor.

Este adevărat că, **tendința de desnaționalizare** dusă de maghiari, s-a aplicat cu **mai puțină asprime față de sași**.

/ Legea școlară/1868 , șovinistă , a declanșat o luptă înverșunată, care s-a încheiat abia în 1890, la căderea gov. Coloman Tisza.

/La Adunarea poporului săsesc (Sibiu, 17 iun.1890) , sașii au pus bazele **noii politici** ,

după ce statul maghiar cedase.

Între 1890 -1918 , sașii nu și-au mai schimbat direcția politică.(p. 239)

Roth /'23

▣ **Legea naționalității (1868) a stabilit întâia dată**

aceea **"teorie primejdioasă a <națiunii unitare ungare >"**. E vorba de acea teorie după care **"fiecare** român, german, sîrb și slovac, care era **cetățean ungar**, constituia un membru al **națiunii unitare ungare**.

Prin aceasta **noțiunea rassei maghiare s-a identificat** cu **noțiunea de drept a cetățeanului ungar** ,care s-a produs aici din acel **amestec nefast al noțiunilor politice** care a format punctul de plecare al celor mai multe măsuri de **maghiarizare ."**

/ **Legea** a dat dovadă de mare **înțelepciune**, face onoare autorilor ei - Francisc Deak și baronul Eotvos - și **dacă ar fi fost aplicată** , minoritățile ar fi trăit fericite. Ea ar putea constitui **un model** pentru statele nou formate în centrul Europei. (explică legea -vezi la Geza Kiss)(240)

Roth /'23

▣ **Germanii în România.**

Poporul săsesc, ca și celelalte populații germane, s-au acomodat noii stări politice din România Mare.

/La **8 ian.1919**, sașii, în **Adunarea națională de la Mediaș**, a declarat adeziunea sa de bună voie. În primăvara **1919**, soldații și ofițerii noștri, se și luptau **în rîndurile armatei române**, pe Tisa, **contra** trupelor lui **Béla Kun**.

/Aceste hotărîri politice nu ar fi fost posibile , decît **pe baza celor promise la Alba Iulia** în care au văzut **"magna carta"** a politicii române de Stat.

Roth /'23

/ **Noua Constituție** a României a cauzat **"o decepție amară și adîncă"**.

"Toată ideologia politicii minoritare ungare se redeșteaptă între noi pe această nouă lege fundamentală a Statului.În nici una din dispozițiile acestei Constituții, **nu găsim o cît de slabă aluzie la Hotărîrile de la Alba Iulia sau[...] la legea ungară a naționalităților** din anul 1868.

Concepția Constituției în chestiunea minorităților este **cu totul negativă**

și **lasă rezolvirea problemei** celei mari a minorităților

pe seama unor **legi speciale**.Prin aceasta , **chestiunea minorităților** este despuiată de însemnătatea care i se cuvine în realitate ,în politica statului.În mod consecvent ,

dezvoltarea ulterioară va putea duce

la grele lupte pe terenul luptei naționale.

Noi putem afirma că nu le dorim și nu le- am dorit."

Constituțiile statelor succesore , au dat chestiunii **o soluție mai pozitivă**. (Unul din drepturile importanete , menținute pe tot timpul domniei maghiare, **a fost răpit prin**

Constituție: dreptul bisericii de a impune dări pentru scopurile ei,

ceea ce va dăuna școlilor confesionale și culturii.(p. 242)

Roth /'23

▣ **Programul politic al sașilor.**

Ca autor al noului **Program politic** ,

hotărît la **Adunarea națională a sașilor** (nov. 1919 , Sighișoara),

se considera în stare să definească mai bine ideea fundamentală a principiilor politice .

/"**Un popor minoritar ca cel al germanilor** din România Mare ,

dispune de tot ce trebuie presupus pentru ca un popor **să poată ridica pretenția** de a fi privit ca **o personalitate etnică deosebită** și încheagată,ca **o națiune politică deosebită**. (citează din lucrarea lui Dașcovici <esența națiunii este conștiința proprie>)

Această condiție esențială [...] o împlinește poporul german din România **în mod absolut."**

/Cine străbate Transilvania,cine vizitează orașele și comunele săsești, cine vede fabricile și gospodăriile agricole ale sașilor, cine cunoaște știința , literatura și arta lor...

știu că **sașii din Transilvania reprezintă** o personalitate de popor bine încheagată, a cărui lege de viață e determinată de **un caracter etnic deosebit**.

/ " Așa dar , e firesc ca **ideea fundamentală a programului politic** al germanilor din România Mare să conștie în **pretenția de a fi recunoscuți ca o individualitate**

deosebită , ca popor întreg "

Roth /'23

/ **Programul politic** cere ca să i se recunoască poporului german, prin Constituție, următoarele drepturi :de a înființa **școli și alte instituții** culturale (întreținute din dările speciale ale conașionalilor, percepute cu ajutorul statului) ; **libertatea** nerestrânsă de **asociație**, în scopuri **bisericești, culturale și economice ,pe bază națională** ; dreptul la **autodeterminare culturală și economică (sașii nu cer autonomie teritorială ,cu pretenție de împărțire a suveranității , care ar însemna un fel de stat în stat!)**)

/Există state naționale **pure**, state **poliglote** și state **mixte** .

(trece în revistă prevederile constituționale, privind minoritățile naționale , din unele state naționale apărute în centrul și răsăritul Europei.Vezi la **Statutul minorităților naționale**) (trece în revistă teoria și realitățile diferitelor state naționale .

Vezi la **Naționalism.**)

/ **România este un stat mixt.**Cu 30% populație minoritară (5 milioane)

România nu se poate numi stat "național" . "De aceea este foarte **regeretabil** că noua Constituție , nu numai în definiția noțiunilor, ci și în toată ideologia și dispozițiunile ei izolate **acceptă pe deplin teoria Statului Național.**[...]Nouă nu ne este cu puțință de a clădi politica noastră națională pe temeiul acestei teorii de stat [...]" (p. 247)

Roth/'23

/ Reprezentanții parlamentari ai germanilor din România , trebuie să formeze un partid parlamentar unitar și independent. "Germanii din România Mare manifestă prin partidul lor parlamentar german [...] solidaritatea de nedesfăcut a tuturor triburilor germene din țara noastră , în Transilvania, Banat, Bucovina și vechiul Regat."

/Cadrul activității politice a PG se poate rezuma astfel:

- 1.Recunoașterea fără rezerve a statului român ;
- 2.Deplina activitate politică și parlamentară ;
- 3.Realizarea programului politic pe baza Tratatului de pace și a Hotărârilor de la Alba Iulia.

H.O.Roth'23

2.) Congresul sașilor ,29 sept.'28

("Dimineața", 30 sept.'28)

/ Sașii se agită.Congresul de la Sibiu este preludiul unei mișcări pe care guvernele postbelice ar fi putut-o evita.

Profesorul **Ernst Bucholzer** ,

care a prezidat congresul , a ținut un discurs:

" "Sunt **zece ani** de când am intrat în **noua orînduire a statului român.**

Cu regret ne amintim de ziua în care ne-am atașat României.[...]

Rudolph Brandsch:

"**Stările** sub care suntem **siliți să trăim** sunt **insuportabile.**

Pentru **ultima oară [?!]** ne spunem pe față doleanțele noastre .

În locul legilor , **domnește abuzul.**[...] **Se fură** prea mult din averea noastră publică.[...]

Trăim în plină nesiguranță .Nesiguranță în drepturi, în proprietate, pretutindeni.[...]

/ Doleanțele noastre sunt : **a) respectarea legilor, b) desființarea corupției,c) egală îndreptățire pentru toți.**

/ S-a făgăduit **legiferarea problemei minorităților.** În loc de asta , guvernul [V.Brătianu] vrea să tranșeze problema printr-o Ordonanță.

/ Dacă nu se vor rezolva doleanțele, vor recurge la "**pacturile internaționale**" .

Herman Plattner a citit **Moțiunea** :

1. Să se fixeze și să se elibereze partea de **contribuție a statului** , pentru **școlile confesionale**, în limitele dreptății , ale Tratatelor de pace, ale Constituției și Legilor școlare.

2.Asigurarea **autonomiei bisericii** noastre **evangelice** , ca **autoritate bisericească și administrativă a școlilor evangelice.**

3.Limba maternă în viața **administrativă și justiție.**

4.Egalitatea în obținerea posturilor

3.) Dr. Hans Otto Roth (P.G), **Declarație la mesaj, 28 dec.'28**

(DAD,MO.4/'29 , șed. 28 dec.'28, p.91-92)

▣ **Mesajul Regal .**

/ A expus în fața noastră întregul **program de guvernare al PNȚ.**

/Satisfacția pentru intenția guvernului de a **reda județelor, orașelor , comunelor, acea "măsură de autonomie "** (pe care au avut-o înainte în Transilvania și Banat)și în alte domenii, care pregătește **educația cetățenească** a marilor mase în mod eficace.

/Bucuria pentru perspectivele încheierii **împrumutului extern** și al **stabilizării** monetare(care vor îngădui ieșirea din criză și refacerea ec.)

[Atenție L.D.!!!]

/ " De aceea **dorința noastră** ar fi ca **guvernul să se abție** , într-un timp apropiat, **de orice reformă exagerată de politică socială,** care **ar putea primejdi din nou echilibrul social, restabilit oarecum, după zgduirile grele din ultimii ani ."**

HORoth/'28

▣ **Chestiunea minorităților.**

/Pînă azi, **"nici o singură chestiune"** din **problema ,nu s-a regulat,**

în mod **principlial.**Nu s-a stabilit : regimul întrebuințării **limbilor ; contribuția Statului** la susținerea școlilor minoritare confesionale ;păstrarea **drepturilor școlare** avute înainte de 1919 (fiecare lege școlară ne+ a restrîns mai mult) ;**aplicarea nedreaptă a reformei agrare;**

/ **PNG se bucură** că astăzi **guvernul este condus de "creatorii și garanții hotărîrilor de la Alba iulia "** cari au **intenția să rezolve chestia minorităților ,în spiritul vremii.**

/ **PG nu pretinde ,obligatoriu, reglementarea prin Lege.**

Lasă timp guvernului pentru a pregăti **Legea minorităților** , în mod conștiincios.Va încerca el însăși înaintarea unui **Proiect.**

Pînă atunci , va înainta **un memoriu** , cu cerințele imediate, care se pot rezolva prin decizuni imediate.

/PG urează guvernului , în toată sinceritatea , timpul și liniștea pentru a găsi "o soluție dictată de spiritul de împăcaciune și dreptate."

(Aplauze PNȚ și PNG)

H.O.Roth

4 Diverse informații despre sași

a) **Avram P.Todor** , Mss de epocă.

(BCS,Mss 17.685)

/ **Germanii din Transilvania** au fost **colonizați** ca **țărani liberi** , pe teritoriul regesc.

S-au bucurat de **o situație juridică specială, "jus teutonicum"** , care au făcut posibilă **autoadministrarea** și **Sa"csiche Nationuniversita" t -ul.**

/Temeiul : **Diploma andreeană** (1224) ,

reconfirmată la orice schimbare de domnie, de **21 de ori.**

În **1848**, a încetat efectul ei juridic, dar

a fost reactivată în **1861-1876**, cu efecte ce se mențin **pînă azi.**

b)"**Kulturwille**" (rev. Berlin)

(BCS,Colecții speciale, M.Af.Str., direcția presei,

fond Kogălniceanu, pch.XXI, d.15, f . 204)

Revista publică articolul lui **Ion Skala -Luzican** " Actualele curente politice printre minoritățile Europei ", 1925 .(prelucrat Ludovic Leist)

▣ **Minoritatea germană din România .**

/ Numără **cca 800.000** suflete, din care **200.000 în Transilvania** (sași),

350.000 în Banat (șvabi) ,restul răspîndiți...

/ Din p.d.v. economic : bine organizați; **prețios material uman**,
cu o țărâtime sănătoasă , pentru România ;

/Din p.d.v. politic , ca și în trecut, germanii n-au luat parte la viața politică , n-au avut
legături cu Imperiul german, au avut **o viață proprie , fără tendințe iredentiste.**

/ **Intellectualii** lor, mulți, cu studii în Germania ;

/ Au fost **leali statului român**i, sprijinind guvernele românești, **împotriva tendințelor
"anti-sociale"** .În ultima vreme [1925] , **presa germană și parlamentarii germani**,
au dus **o politică "neclară"** și **"vătămătoare minorității"**, stîrnind **neîncrederea
statului**, determinînd **măsuri coergitive**. (cuvîntări "nedibace de amenințare " ale
deputatului **H.O.Roth** și senatorului **Moller**) .

/Singura cerere politică reală este **autonomia culturală**, tot restul este **< propagandă
pangermană care se infiltează din afară în minoritate și nu e decît în paguba ei.** >

5 Deputați și supleanți aleși, alegerile din 15 dec.'28 :

Hans Beller? (Arad) , **Fritz Konnerth** (Brașov) ,**Artur Connerth** (Năsăud) ,**Rudolf
Brandsch** (Sibiu) , **Hans Otto Roth** (Tîrnava Mare) , **Hans Hedrich** (Tîrnava Mică) ,
Francisc Krauter (Timiș Torontal) , **Emeric Reitter** ?(Timiș Torontal) (DAD,MO.2/'29, 6
ian.'29, p. 64-67)

/ Șvabii din Banat , probabil ,au mers în cartel cu PNȚ ;

/ La sași, dacă **Brandsch** a încheiat cartel cu Maniu,

H.O.Roth era președ. PNG , și se pare că nu vrea...

("Dimineața", 15 nov.'28)

6) Protocolul cu Moscova , privind Tratatul B-K,Camera Deputaților, 14 febr.'29

(DAD, MO. 32, șed. din 14 febr. '29 , p. 1026-1029

9 g) H.Otto Roth (PNG) : În numele **partidului german** și al **populației germane din
Basarabia**, salută semnarea protocolului **"cu bucurie și satisfacție"** , considerîndu-l
un pas înainte spre garantarea păcii generale și independența țării noastre . (aplauze
PNȚ) -

Guvernul Maniu.Legislatura I .Sesiunea II . 1929 / 1930

7) Fritz Conert (PNG,deputat de Năsăud) , Comunicare, 29 nov.'29

(DAD, MO. 5, șed. din 29 nov.'29, p. 75)

[L.D: **adresată miniștrilor de Interne (Vaida) și agriculturii (Mihalache)**]

Conert / nov.'29

▣ Aplicarea reformei agrare.

/ "Prea mult durează **demagogia politică** care se face la țară în jurul **reformei agrare**.
În interesul general al Statului, **o lichidare urgentă a acestei chestiuni** ar fideci foarte
dorită.Cu părere de rău , trebuie să constatăm însă **existența unor indicii** cari permit
concluziunea că , cel puțin în anumite cazuri, și probabil în urma unor **influențe de sus**,
chestiunea reformei agrare - chiar acolo unde a fost definitiv rezolvată - se pune , din
nou, **în discuție** [...]"

Încălcîndu-se art. 139 al legii agrare pentru Ardeal, de ex., în com **Ticușul Vechi**
(Tîrnava Mare) , la reclamația **Ticușului Nou**, din nou i se pretinde **o nouă
expropriere**.

La 22oct.crt., un grup de **35 bărbați și flăcăi "voinici"** [**români și PNȚ !**] din Ticușul Nou,
înarmați cu topoare , s-au încăierat cu **11 oameni și pădurarul** din Ticușul Vechi [nu
spune etnia, bănuiesc,germani] , fiind oameni grav răniți, și jandarmii neintervenind.

D.R.Ioanițescu (subsecretar la Interne) :Ministerul de Interne a fost sesizat ieri și a pus sub anchetă jandarmii cari (după teza dvs) nu și-au făcut datoria.

Acolo este însă un proces al comitetului agrar , de **un litigiu cu caracter agrar** de un **conflict între persoane particulare** , pe care **dvs le numiți "voinici" [????]**
Se va face anchetă.

-Fr.Conert : dl ministru al Ardealului [Voicu Nițescu] ,acum cîteva luni , **a dat un ordin** circular **către d-nii prefecti** , însărcinîndu-i a institui pentru diferite plăși și județe, **comisiuni** care să primească **plîngeri în materie agrară**.

"**Această măsură care se aplică numai în Ardeal** ,duce, după părerea mea, numai **la o nouă agitație a populației rurale**,mai cu seamă prin felul cum se pun întrebările.Ea duce **la o nouă ațîtare a poftelor care nu pot fi satisfăcute** și, în fine, în urma **deziluziilor inevitabile la o creștere a nemulțumirii generale** .

Cu regret trebuie să constat că **există o serie întregă de cazuri** , unde **s-au comis mari nedreptăți**, mai cu seamă în executarea exproprierilor, **în dauna proprietarilor**.
Trebuie să cerem ,deci, o urgentă reparare a nedreptăților făcute.[...]

Evenimentele de la **Ticușul Vechi** au produs cea mai **vie agitație printre populația săsească**.În numele și din încredințarea partidului german,am onoarea de a cere celor doi miniștri:

- 1.Să fie **protejată com.Ticușul Vechi**, în posesiunea pădurii sale;
- 2.Să se cerceteze **evenimentele sîngeroase** din 22 nov.'29
- 3.**Abrogarea ordinului d-lui ministru al Ardealului** sus-menționat;
- 4.**Sistarea revizuirii exproprierilor** din Ticușul vechi și Soas (Făgăraș) , care sunt complet ilegale. (p. 75)

Conert / nov..'29

8) Hans Otto Roth, (**PNG, deput.Tîrnava Mare**) , **discurs la mesaj, 29 nov.dec'29**

(DAD, MO 5, ședița din 29 nov.'29, p. 90-91)

[**L.D. Text xeroxat (incomplect,din păcate) .În calculator, integral**]

Roth / nov.'dec'29

▣ **Legea minorităților.**

/ "De mai bine de 10 ani, **germanii din țară**, cu o **abnegație și răbdare** demnă de toată admirațiunea, **așteaptă rezolvirea problemei minorităților**.

Am fost amînați tot din nou, cu consolația că **rezolvirea chestiunii minoritare**, în mod organic, nu se poate face decît **după ce se va fi terminat legiferarea** menită de a consolida țara din punct de vedere economic ."

Cu stabilizarea valutei și legislația economică adoptată, acest lucru a fost realizat.

Mesajul regal din această sesiune, arată că **interesul general** se îndreaptă spre **refacerea culturală și socială**.

Roth / nov.'29

▣ **Guvernul.**

/ "A venit deci și momentul pe care de ațîia ani , am fost tot îndemnați să-l așteptăm **Guvernul național-țărănist** are prin urmare **fericitul prilej** de a se apuca de rezolvirea problemei minorităților, într-un moment cînd atențiunea generală aparține, mult maimult decît pînă acuma , chestiunea refacerii interne a societății."

/ " **DI președinte al Consiliului [Maniu]** ,dintr-o cunoaștere adîncă a acestei schimbări a opiniei publice , care s-a manifestat dealungul anilor tot mai lămurit, **ne-a promis în primăvara acestui an, și nu numai o dată, că va rezolvi în mod definitiv chestiunea minorităților în actuala sesiune.**"

De asemenea, la sesiunea Ligii Națiunilor , care a avut loc în septembrie, și d. **ministru de externe [G.G.Mironescu] a dat declarațiuni în același sens.**

Minoritatea germană a crezut că are dreptul să se **aștepe** și la **anunțarea oficială a legii**.

"Cu atît mai mare este decepțiunea noastră căMesajul regal nu face nici cea mai mică aluziune la o lege referitoare laminorități. [...]"

Aceeași tăcere o păstrează și Răspunsul la mesaj [...]"

[L.D: atenție !]

Ce-i drept, pe cale particulară , guvernul le-a adus la cunoștință că a prevăzut refacerea mesajului , în această privință, chiar pentru actuala sesiune. [?!]
Dar PNG nu înțelege de ce aceste lucruri nu s-au perfectat cu regența, la timp. (p. 90-91)
Roth / nov.'29

▣ Minoritatea germană

[LD : atenție ! și Roth vede în guvernarea Maniu, o guvernare ardelenescă, în care PNT trebuia să realizeze programul Albei Iulii !]

/ " Partidul german , n-are nici un interes de a strica în mod inutil relațiile sale cu actualul guvern .Dimpotrivă, partidul german dorește să se lase timpul necesar partidului național-țărănesc , pentru ca să realizeze, în decursul anilor, întreg programul de guvernămînt , potrivit Hotărîrilor de la Alba Iulia."

/ Dar faptul că problema minorităților nu a fost menționată...

"îi pune pe gînduri".(p. 91)

Roth /nov.'29

▣ Legislația.

Între timp, Legile se înmulțesc ,păstrînd situații create de liberali ...

/Legea învățămîntului a dr.Angelescu, care a constituit "cea mai gravă atingere a autonomiei școalelor noastre confesionale" ;

/Legea administrativă (votată în iulie' 29) a restrîns autonomia județelor ; delimitarea județelor, nu s-a făcut cum s-a promis, păstrîndu-se împărțirea liberală, defavorizîndu-i în județele în care sunt în număr maimic (Tîrnava Mică, Bistrița-Năsăud, Caraș, Severin, Bucovina și Basarabia) influențînd negativ rezolvarea chestiunii minoritare. (p. 91)
Roth / nov.'29

▣ Școlile confesionale germane .

Cel mai tare îi afectează faptul că Statul nu acordă suma necesară pentru întreținerea școlilor lor confesionale.

" Atingînd această chestiune, aș dori să vă fac să simțiți cu tot focul sufletului meu și cu toată căldura simțirii mele de om.Căci libertatea educațiunii este cea mai adîncă bază pentru dezvoltarea morală și intelectuală a omenirii.Cînd se ia unui popor libertatea educațiunii , îl atîngi în centrul existenței sale.Poporul săsesc și-a creat ,printr-o muncă de secole întregi , școale proprii , care au devenit absolut hotărîtoare pentru ființa și caracterul său.

Chiar și legile d-lui Angelescu ne-au lăsat încă un mic rest din tradiționala noastră libertate școlară.Dar ce mai însemnează dreptul formal de a menține școalele noastre proprii, dacă nu suntem puși și în situația de a le putea susține într-adevăr aceste școli autonome.

Prin aplicarea rigidă și necruțătoare a reformei agrare, biserica evanghelică a pierdut tocmai cea parte din averea ei imobilă care a servit înainte întreținerii școalelor confesionale.

În schimb, comunele politice, printr-o dispoziție cu totul ilegală, au fost obligate de a pune 14 % din toate veniturile lor la dispoziție , pentru a se susține școalele Statului.Prin această dispoziție ilegală, li s-a impus credincioșilor bisericii noastre, în afară de obligația de a-și susține propriile lor școale, și sarcina de a da o mare parte din veniturile lor , pentru a susține școlile Statului , care nu servesc nici decum populația evanghelică- germană , copiii acesteia urmînd , fără excepție , în școlile confesionale. [...]

Cetățenii și țărani sași, cari pentru susținerea școlilor confesionale plătesc adesea sume de multe ori mai mari decît darea lor către Stat, au suportat sarcini aproape supraomenști , în anii de după război.[...] Statul n-a plătit nici o singură dată [cf.prevederii legii din '24] susținătorilor școlilor confesionale , acele despăgubiri , care se ridică în fiecare an la multe milioane.[...] Partidul german pune în fruntea dorințelor sale pretenția de a se mări în mod corespunzător și drept contribuția Statului pentru susținerea școalelor confesionale"(p. 91)

H.O.Roth / nov.'29

9) Hegedus Nandor(PNM, gazetar, evreu ?deputat Bihor) ,

discurs la mesaj, 26 nov.'29

(DAD, MO 3, șed. din 26 nov.'29, p. 25-35)

[L.D: discurs integral, xeroxat.În calculator, este dispersat problematic.

[LD: discursul va fi socotit unul dintre cele mai documentate ,inteligente ,elegante , pledoarii de gen. Eu îl consider o **mostră de logică partizană** ,un șantaj iscusit, recurs la sentimentalism personal, scos din context, inversat în cauzalități,

folosind **argumentele adversarului** ,în propria cauză : o **capcană** în care trebuiau să cadă, din orgoliu, mai întâi, **ardelenii și PNT** , apoi , **regățenii și PNL !**

Nimic nu a rămas neexploatat : **recunoaștea** înfișetății și rolului de precursori acoradat românilor, în ideologia "națională" europeană ; **echivalarea** artificioasă și subversivă a statului multinațional și poliglot austro-ungar, cu statul național unitar român ; **asigurarea auto-administrării** , pentru ungurii din România , în virtutea dezideratului cerut (dar nu obținut) de români în regimul maghiar ;

ardeleni -regățeni , fiecare cu merite și legitimități, care au militat pentru descentralizare și autoadministrare,din **p.d.v al respectării drepturilor minorităților**.

Și totul, cu argumente istorice exclusiv românești !

Și totul raportat exclusiv la **rezoluția de la Alba Iulia, la Ardeal**, de parcă ungurii ar fi trăit într - o **Transilvanie autonomă, nu în România**.

De câteva ori,a folosit și documente privitoare la germani, **H.O.Roth**,confirmînd cele spuse, fiind de conivență.](vezi pe larg și context la **Maghiari**)

▣ **Regimul vechi maghiar / Minorități.**

Hegedus /nov.'29

/ Crede că atît **românii din Ardeal, cît și minoritarii** , sunt **îndreptățiți și au datoria să apere pe domnii care au redactat rezoluția** de la Alba Iulia, **să dovedească** că au fost **oameni realiști**, că acele puncte s-au rezemat pe o **tradiție seculară** a românilor din Ardeal, că **au corespuns unei necesități internaționale și diplomatice**, că **Iuliu Maniu și amicii săi** nici nu ar fi putut preceda altfel.

Hegedus /nov.'29

" Convingerea mea o **confirmă faptul că guvernul liberal**, tot atunci, acceptase **egalitatea în drepturi a evreilor**, ca singura minoritate din Regat . (p.30)

Se știe că **sașii** au declarat unirea cu România prin **rezoluția** de la **Mediaș**,care s-a provocat la Alba Iulia, și care a repetat, pe scurt, conținutul rezoluției adunării de la 1 dec.1918.

O delegație a sașilor, în frunte cu d.Hans Otto Roth și Rudolf Brandsh au venit la **București**.În cinstea lor s-a dat un banchet.În absența lui Brătianu,

Ferechyd (subsecretar de stat)a spus: **<Națiunea română primește Hotărîrea d-voastre cu dragoste, iar primirea ce vi se face acum , este o cheazășie care vă asigură că cuvîntul ce vi l-am dat va fi ținut.>**

Iar **Ionaș Grădișteanu** : **<D.Ferechyd a vorbit nu numai în numele guvernului, dar în numele tuturor românilor, fără deosebire de partid.**

Nu avem să răpim limba sau credința nimănui.> (p. 30)

/ "Adică și **leberalii au dat cuvîntul [...]** Cuvîntul dat , pe care îl amintea Ferechyd, nu a putut fi altceva decît **declarația de la Alba Iulia[?!?] Partidul liberal nu are deci dreptul să nege solidaritatea lui cu acest cuvînt dat.**" (p. 30)

Hegedus / nov.'29

▣ **Regimul vechi maghiar / Minorități.**

/ "[...] , **îmi dau perfect de bine seama de obiecțiunea ce mi se poate face** : da, noi am făcut aceasta , **guvernele maghiare însă n-au satisfăcut revendicările noastre**. Au legiferat **legea 44** din anul **1868**, **legea despre egala îndreptățire a naționalităților**.

N-au executat-o însă în fapt.

Să-mi dați voie să mă ocup pe scurt și de obiecțiunea aceasta .

Întîi și întîi, **nu stă în picioare acuzațiunea ...**

- Voci PNT : "Ba da."

...**acuzațiunea** cum că **în fosta Ungarie** , mai ales în Ardeal și Banat, **n-ar fi întrebuițat de loc limba naționalităților în administrație**.

Nu numai că **sașii** s-au folosit de **limba lor germană**, în vorbă și în scris, că unele județe și comune, au fost administrate în limba germană , însă și **limba română s-a afirmat adesea ori...**

-Voci PNT: Unde ? Când ? Oficial ?

- **Hegedus** : a spus "deseori" , nu "pretutindeni" ; cărturăria română, în administrația locală ; [...][...][...]

[**Vaida , 1914**] : "[...] **Dovadă** un județ da la granița maghiară , **județul Brașov**, adică al unui ținut foarte periclitat , unde **administrația județeană se face în trei limbi** , fără ca unitatea Statului să fie întru nimic știrbită. >

(și a citit convocarea la ședința municipală, în l.română!)

-dr.Roxin : "**Slabă probă!**" [...][...][...]

Hegedus : Dar acum, limba minoritară este absolut exclusă din administrație ! este doar tolerată! dl.Willer a fost silit să învețe românește! Etc etc...

" **Să trecem ,deci, peste aceasta și să presupunem [!!!] că legea naționalităților n-ar fi fost deloc executată, nici în administrație , lucru pe care îl resping, totuși și atunci o neexecutare pretinsă a legii amintite sau anumite articole , nu pot fi un motiv serios de a nu executa și realiza nici acum rezoluțiile din Alba Iulia . "(aplauze la PNM și PNG)**

Hegedus / nov.'29

10.) Voicu Nițescu (Ministru de Stat), discurs final la Mesaj, 17 dec.'29

(DAD, MO.16, șed. din 17 dec.'29, p. 367-373)

[L.D : discurs integral, xeroxat;în calculator, dispersat problematic;

Parantezele, sublinierile, culorile, semnele ... îmi aparțin .

Vorbește în numele guvernului, trăgând concluziile la dezbaterile la Mesaj.]

Nițescu / dec.'29

▣ P. German

Minoritatea germană , reprezentînd **ceva peste 4 % din populația țării**, declară de asemenea în cuvîntul citit că **nu acceptă Răspunsul la mesaj**, și că nici ea nu-l votează. / "Nu am de dat acestei declarații decît **același răspuns** pe care l-am dat declarațiunii **deputaților , ce pretind că reprezintă populația maghiară.**

Trebuie să știe însă, minoritatea săsească în deosebi, cît de mult poporul român din Ardeal înțelege să trăiască în bune raporturi cu ea. [L.D. numai ardelenii !] **Ardelenii nu pot uita că de la sași au împrumutat multe lucruri bune,cari le-au fost utile pentru progresul lor economic și cultural.**

Ei nu vor refuza, deci, să continue de a avea față de acești conlocuitori, aceeași atitudine de împăciuire și de toleranță, neuitînd însă că noi ne găsim astăzi într-un Stat ,nu poliglot cum cu rea intenție s-a spus de către cineva, ci eminent național - aproape 80% din populația țării sunt români - făurit din voința unanim exprimată a românilor și a însăși minorității germane, ca și din voința unanim sancționată de către neamurile reprezentate în conferința păcii și semnatare ale tratatelor de pace"(aplauze la PNT) (p. 370)
Nițescu / dec.'29

11) Raport : Viața economică a sașilor din Transilvania 1930

(A.I.C., fond Casa Regală, ds.74/ 1930, f.1-10)

În urma primului război mondial, viața economică s-a resimțit din cauza mutării centrului de gravitate și orientare , de la Viena și Budapesta , la București.

Datorită puterii lor de adaptare și libertății de acțiune de care s-au bucurat în România, viața economică a minorităților și-a revenit repede , făcînd chiar progrese remarcabile.

Cea mai solidă viață economică o au germanii din Transilvania, iar dintre ei, sașii, deoarece ei erau adaptați și înainte situației de minoritari.

/ La unire, sașii aveau **36 de instituții financiare.**

Raportul analizează 3 asemenea mari instituții:

▣ Casa generală de economii (Brașov), Casa de economii și Creditul funciar (Sibiu),

în jurul lor fiind concentrată viața economică și financiară minorităților.

(Se dau cifrele capitalului social 1920-1930 ; fondurile de rezervă; ritmul depunerilor ;creditele acordate)

▣ Sașii:

▣-mai dispuneau și de un mare nr.de cooperative de credit, grupate într-o **"Federală a cooperativelor Raiffeisen"** (187) ,cu o **publicație proprie, cu 20.806 membri** ,(la 32.000 familii de țărani sași) .

▣- mai aveau și o puternică **"Uniunea agricultorilor sași"** (înființată în 1845), care cuprindea , în 1929, **232 organizații locale**, grupate în 11 unități districtuale, cu un nr. de **14.331 membri**, avînd o **revistă** veche de 60 de ani.

▣-aveau și o **"Asociație a industriașilor din Transilvania "** , întemeiată în 1919. În 1929, aveau **325 membri**, cu un organ săptămînal **"Industrie Zeitung."**

▣ În 1928, au mai organizat și **"Uniunea Industrială Germană din România"** ,cu sediul la **Sibiu**, care organizează **în centrele săsești cursuri de specializare** pentru industriași ,

ținute de specialiști din Germania, veniți de la Berlin, Munchen, Giessen.

Deja în 1929, țînuseră 10 astfel de cursuri (**tîmplari, croitori, frizeri, pantofari**)

▣ **Sașii** aveau și o **"Uniunea a corporațiilor comerciale germane"**, înființată în 1923, cu sediul la **Brașov**.Uniunea avea o **școală** pentru educarea tinerilor generații de comercianți , **la Sibiu**.În 1929, avea **700 membri** , și un **organ săptămînal** de publicitate. / La fel de bine organizați sunt și **șvabii din Banat**.

▣ **"Uniunea agricultorilor șvabi din Banat" ,cu statute aprobate în 1892,**

care aveau **86** de organizații locale, cu revista săptămînală **" Banater Landwirt"**

▣ Din 1928, **comercianții și industriașii șvabi** s-au organizat într-o **"Uniune"** .

▣ Instituții financiare : puternica **"Schwabische Zentralbank"** (Timișoara) care , în 1928, a fuzionat cu **"Burgerliche Sparkassa"** (Arad) , sub numele de **"Banater Bankverein"** **care servește creditului agricultorilor șvabi**.

▣ Din 1919, pentru industria și și comercianți, au **"Banca pentru industrie și comerț "** . **Băncile aveau și scopuri culturale, 5% din venituri fiind destinat culturii germane.**

▣ **Șvabii** mai aveau și **100 bănci mici**, cu caracter local.

Raport economic / '30

LD:vezi poziție la **Restaurație-Carol II** , 8 iun.'30, la **Minorități**

Guvern GGMironescu.Legislatura I-PNȚ.Sesiunea III, 1930/'31

12) Virgil Solomon (PNȚ, ardelean, medic , deputat Odorhei) , 29 nov.'30

(DAD,MO, șed.din 29 nov.'30 , p. 106-108)

[LD: discursul integral, xeros; în calculator, dipersat problematic]
Atenție ! **Interesant,lucid, echilibrat, original,sincer, liberal,disciplinat manist, cu simpatii vaidiste clare, adaptat României intregite.]**

Solomon / nov.'30

▣ **Minoritățile .**

Cum au reacționat **minoritățile etnice** față de **regimul de perfectă libertate** din țara noastră ?

" Sașii , harnici,sobri și cruțători,**maestri ai politicii minoritare, cetățeni loiali** ai Țării Românești, merg **pe linia stabilită de antecesorii lor**. Socotesc că fac un act de dreptate recunoscîndu-le loialitatea.

Totuși trebuie să accentuez că, **pe cît sunt de loiali în politica generală**, pe atît sunt de **necruțători în apărarea intereselor lor locale**, în politica comunală și județeană." (p. 107)

Virgil Solomon / nov.'30

13) Hans Otto Roth (PNG, deputat Tîrnava Mare) , discurs la mesaj, 12 dec.'30

(DAD, MO. 19 , ședința din 12 dec.'30, p. 274-276)

[LD:discurs integral xeroxat; supratitluri, sublinieri, paranteze, îmi aparțin.]

▣ Mesajul Regal

" Dle președinte, d-lor deputați, cu deosebită bucurie salută partidul german apelul MSRegelui , făcut pentru conlucrarea tuturor forțelor vii ale țării noastre.[...]

Destinderea atmosferei politice astăzi este o datorie , căreia nici un partid politic , pătruns de sentimentul răspunderii, nu i se poate sustrage.

Ar fi numai de dorit ca destinderea să se facă într-o formă prin care s-ar putea da țării colaborarea tuturor forțelor înregimentate și pozitive.

"reînțoarcerea MSRegelui ne-a redat din nou autoritatea centrală , fără de care un popor nu poate să existe mult timp. "

H.O.Roth / dec.'30

▣ Criza economică

Europa trece printr-o criză cum nu s-a mai pomenit în istorie.

" În România, domină foarte ades ideea că în frământările zilelor noastre , se dă lupta pentru prosperitatea materială a singuratecelor clase sociale.

Apărătorii acestei concepții nesocotesc **importanța și esența crizei europene .**

În realitate se duce lupta pentru **existența ordinii sociale burgheze** și, astfel, **pentru însăși existența vechii Europe.**

Forma actuală a capitalismului și a relațiunilor dintre state, precum se vede, sunt **nepotrivite pentru a face față timpului nou.**

" Din aceasta , rezultă **necesitatea unei anumite transformări** a ordinii economice capitaliste , care pare foarte posibilă, **cu colaborarea statelor interesate** .[...]"

/ Lansarea unui mare împrumut extern (argumente și soluție) ;

/ Șomajul ;

HORoth / dec.'30

▣ Minorități

"De doi ani ni s-a pus în vedere că **soluționarea organică a chestiunii minoritare , se va face** în cel mai scurt timp, și că **o lege specială** va aduce **o definitivă soluție reglementară a acestei chestiuni de politică de stat.**

" Cu adînc regret trebuie să constatăm că **legiferarea legii minorităților , promisă de către PNȚ**, nici de data aceasta **nu se transformă în fapt**, și că , prin urmare, legea minorităților rămîne și mai departe , **un deziderat de domeniul promisiunilor.**

" Se spune , ca un fel de **scuză**, că **problemele economice** absorbă atît de mult interesul și activitatea guvernului, încît chestiunile politice și, prin urmare, **problema minoritară**, este împinsă, deocamdată , **pe planul al doilea.**

" În mod loial, trebuie să recunoaștem că trăim chiar zile senine și că

în criza economică în care se găsește țara, **zac primejdii serioase.**

Cu atît mai mult trebuie să **regretăm că PNȚ** nu a adus soluționarea problemei minoritare , în primii ani ai guvernării sale, într-un timp în care a stat pe culmea popularității sale.

Avem datoria deosebită de a atrage atenția că **grijile și lipsurile minorităților au crescut** într-un mod deosebit, în aceste zile de criză și de neliniște generală."(p. 275)

H.O.Roth / dec.'30

14) H.O.Roth, (PNG), Declarație , 22 dec.'30

Rudolf Brandsch , Declarație- replică , 22 dec.'30

(DAD,MO. 26, ședința din 22 dec.'30., p. 478-479)

HORoth / 22 dec.'30 **▣ PNG**

Rudolf Brandsch / 22 dec.'30 **▣ Replică.**

HORoth / 22 dec.'30

▣ PNG

PNG, în ședința sa din 21 dec.'30, și ca urmare a declarațiilor făcute de d. Polizu

Micșunești (16 dec. - raportor la mesaj) , **PNG își fixează atitudinea :**

" **1. Partidul german** își menține și astăzi , nemodificat, punctul de vedere că la soluționarea definitivă a problemei minoritare , nu se poate ajunge decât prin crearea unei **legi organice** , reglementînd în mod unitar și integral toate chestiunile esențiale privitoare la minorități. Partidul german insistă și astăzi asupra revendicării formulate în repetate rînduri , de la 1918 încoace , **o grabnică legiferare în această materie."**

" **2. Partidul german** își exprimă din nou părerea că consideră de a sa datorie **de a menține și mai departe , legături corecte și prietenești cu celelalte minorități** ale țării noastre."

" **3. Partidul german** își menține punctul de vedere că **nu are nici un motiv și nu are nici dreptul de a influența în mod defavorabil**

în relațiunile între celelalte minorități și poporul majoritar."

În consecință, **acele expuneri ale d.lui deputat Rudolf Brandsch** , publicate în ziarul "Bukarester Tageblatt" nu sunt decât ... "**părerii pur personale**"

Rudolf Brandsch / 22 dec.'30

▣ **Replică.**

[LD: probabil de la această atitudine nuanțată a lui Brandsch, lorga îl va lua ca principal colaborator...]

Cu ocazia dezbaterilor la mesaj, discutîndu-se chestiunile minoritare, s-a invocat numele său , în legătură cu articolul citat.Consideră că **articolul său a fost interpretat cu rea voință, într-o direcție falsă [text ilizibil ...LD]**

A fost atăcat de reprezentanții minoritari, mai ales de maghiari, în presă și în Parlament (Willler) , **reproșîndu-i-se** că ...

"aș fi lezat, prin punctul meu de vedere , **solidaritatea minorităților ."**

" Resping aceste reproșuri cu toată energia, și cu indignare."

[...] **Solidaritatea minorităților** se poate mainifesta numai în a face **un proces practic în rezolvarea problemei minoritare** , însă **nu în vorbe și fraze.**

Ba, din partea-mi, **țin să ajung la un progres urgent și practic , la o lege minoritară și văd tocmai în metodele d-lui deputat Willer și a prietenilor săi, un pericol și un prejudiciu în rezolvarea practică a acestei probleme , atît de importante pentru statul român" (p. 479)**

PNG / dec.'30

15) Germanii , **date economice , 1930**

(AIC, fond Casa regală , Carol II , dosar 74 / 1930 , f. 1- 8)

Cea mai solidă viață economică și financiară o au germanii, mai ales sașii, care și înainte de 1918 își aveau încheigate structurile economice pe baze "etnice" .

Au avut legături cu Budapesta, Viena, Boemia germană, și foarte puțin cu instituțiile financiare din Germania , încît ,inițial, alipirea la România le-a creat dificultăți.

Au fost repede învinse cu ajutorul BNRși a marilor bănci din București.

- La unire, sașii aveau **36 de instituții financiare.**

După unire, ele s-au dezvoltat, inclusiv capitalul lor.

-Sașii au **187(în 1929) de cooperative de credit** (sistem Raiffeisen)

-O puternică "**Uniunea agricultorilor sași**" care, în 1929, avea **232 organizații locale ;**

-O puternică "**Asociație a industriașilor din Transilvania**" (întemeiată în 1919) , care în 1929, ajunsese la **325 de membri.**

-O puternică "**Uniunea corporațiilor comerciale germane** " (înființată în1923) , cu sediul la Brașov, cu peste 700 membri (în 1929)

-O "**Uniune a industriașilor germani din România** " (înființată în 1928) , la Sibiu.

-**Șvabii din Banat** , au o "**Uniune a agricultorilor** " , cu 86 de organizații locale ;

o "**Uniune a comercianților**" (din 1928) ; o mare **Bancă pentru agricultură** o **Bancă pentru industrieși comerț**(la Timișoara) ; mai au și cca **100 bănci mici.**

Toate aceste instituții, au organele lor de **presă, școli** de perfecționare, profesori pentru tineri, **consfătuiri , legături** etc.

Aceste instituții îndeplinesc și importante **funcții de finanțare culturală.**

16) Gaspar Muth (PNG- senator şvab din Banat) , discurs , 12 dec.'30

(D.S. MO 10, şedinţa din 12 dec.'30 , p. 185)

În numele Partidului german, declara **dorinţa de colaborare armonică pentru consolidarea şi înălţarea patriei comune** .

Guvernul Iorga-Argetoianu. Legislatura I. Sesiune extraordinară .

17.) Partidul German în alegeri, mai-iun. 1931.

(Dimineaţa, 15 mai 1931.)

/ Consiliul naţional , Hotărîre :

" **Consiliul naţional**, printr-o hotărîre unanimă, a luat cunoştinţă de înfiinţarea **Subsecretariatului de stat pentru minorităţi** , şi şi-a exprimat **marea sa bucurie şi satisfacţie în această privinţă.**

Consiliul Naţional germano-sas consideră acest pas al guvernului ca o promisiune că, după multe decepţii , va veni acum **o eră în care se vor satisface revendicările legitime ale poporului nostru** şi exprimă guvernului cele mai **călduroase mulţumiri** că a făcut **primul pas curajos**, în vederea unei reale colaborări , pe care o dorim " / Salută cu bucurie că în fruntea subsecretariatului a fost numit dl **Rudolf Brandsch**, urîndu-l succes etc etc...

/ "Ţinem să subliniem împrejurarea că **hotărîrea Consiliului naţional germano-săsesc**, cel mai înalt for al saşilor, **a luat o hotărîre care este în vădită opoziţie** cu **încheierea de la 5 aprilie a fracţiunii parlamentare germane** .

În această hotărîre **se afirma că poporul săsesc nu ar fi fost de acord cu numirea dlui Rudolf Brandsch în funcţia de subsecretar de stat[...]**

Comunicatul fracţiunii parlamentare săseşti a şi făcut obiectul unor comentarii ciudate în ziarele bucureştene.

/ **Consiliul naţional germano-săsesc** s-a întrunit la Sibiu , fixînd următoarele **candidaturi:**

Sibiu: Rudolf Brandsch ; şi încă un loc;

Ţîrnava Mare : Hans Otto Roth , Wilhelm Seiverth (Cameră) , Wilhelm Binder (Senat)

Ţîrnava Mică : Hans Hedrich ;

Braşov: Fritz Connerth :

Năsăud : dr.Arthur Connerth

Mai 1931

18.)H.Otto Roth (PNG) , discurs la mesaj, 26 iun.'31.

(DAD, MO 10, şed. din 26 iun.'31, p. 331)

Roth / iun.'31

▣ **Guvernul Iorga .**

" Pe lîngă grava **criză economică** se accentuează tot mai mult şi o **criză de autoritate**. De aceea a salutat întrega ţară, cu mare însufleţire, **gestul MSRegelui** , prin care în prima oară, **Suveranul a căutat să unească toate forţele vii ale ţării** , spre o **colaborare armonioasă**. Dacă această încercare, **spre marea noastră durere, n-a reuşit**, trebuie să ne exprimăm , faţă de situaţia serioasă generală, **speranţa şi dorinţa fermă** ca să se găsească cel puţin în ceasul cel ultim **o soluţie potrivită** cu greutăţile grave ale momentului.

"Guvernul, în timpul alegerilor, a zugrăvit un tablou impresionant asupra stării deplorabile în care se sbate Ţara.[...] **Ţin să asigur** pe d.preşedinte al Consiliului că **Partidul German va sprijini toate străduinţele guvernului în această direcţie** , cu căldură şi hotărîre." (**aplauze la majorităţi**)

Roth / iun.'31

▣ Minorități

" Profit de prima ocaziune să exprim onoratului guvern **mulțumirile noastre și satisfacția** noastră pentru **crearea Subsecretariatului de stat al minorităților**, care va avea menirea de a pune în mod crescând **baze solide și trainice** pentru stabilirea **raporturilor dintre stat și minorități**.

Socotim crearea Subsecretariatului pentru minorități, nu numai ca un **act important**, ci o faptă de **o excepțională importanță**, care deșteaptă în toate cercurile minoritare, **speranțe serioase**. [...]

Partidul German este ferm hotărît de a sprijini pe subsecretarul de stat al minorităților, d.Rudolf Brandsch (apaluze la majorități și PG)

în activitatea sa oficioasă, **cu toată tăria**, apărînd astfel și interesele permanente ale acestui așezămînt de stat.

Resping totodată, cu hotărîre, toate atacurile nedrepte, ridicate în contra d-lui Brandsch în Parlament și presă, exprimîndu-i toată încrederea. (apaluze la majorități și PG)

Roth / iun.'31

▣ Doleanțe minoritare

" Exprimăm **așteptările** noastre cele mai profunde, că vor găsi în curînd **vindecarea lor rănile deschise** ale corpului minorității noastre. Suntem de părere că a sosit în sfîrșit timpul pentru **asigurarea definitivă a școlilor noastre profesionale** prin ridicarea însemnată a contribuțiunii de Stat și pentru crearea unei **legi organice** pentru **rezolvarea problemei minoritare**.

Totodată așteptăm **repararea tuturor nedreptăților** comise la **aplicarea reformei agrare**, în deosebi **revizuirea exproprierii ilegale a Universității săsești**.

Reintegrarea autonomiei școlare și bisericești, precum și

recunoașterea dreptului de a întrebuința limba maternă în administrație,

rebuie să formeze etapele proxime în opera de **împăciuire dintre stat și minorități**.

În sfîrșit, exprimăm dorința hotărîtă pentru **menținerea neștirbită a autonomiei locale în comune și județe**. De realizarea acestor deziderate va depinde în primul rînd atitudinea noastră față de opera de guvernare a acestui Parlament." [...] (p. 315)

Roth / iun.'31.

▣ Regim constituțional, parlamentar

" Ca adepți convinși ai regimului constituțional și parlamentar, ne exprimăm speranța că principiile fundamentale ale vieții noastre de stat să fie păstrate cu toată strictețea. Interesul suprem al statului ne obligă ca să ne ferim de riscurile unei schimbări brusce și radicale ale formelor noastre de guvernămînt." (p. 315)

Roth / iun.'31

19) Rudolf Brandsch (subsecretar de stat la Președinția Consiliului de miniștri, Subsecretariatul ptr.minorități), replică la atacurile lui Goga.

(DAD, MO 10, șed. din 26 iun.'31, p. 331)

[Goga lipsește din Cameră Mirto insistă să amîne. Cantacuzino-Grănicerul îl susține.]

Brandsch : " Îmi dați voie să fac o declarație, fără a mai stăruî asupra motivelor personale : < **nu ași da secrete de stat pe mîna d-lui Rudolf Brandsch.** >

Această frază, d-lor, este cea mai mare ofensă și un atac grav contra mea.

Cînd d.**Goga**, ca deputat și fost ministru, **este de părere** că eu nu voi păstra secretele statului, eu nu pot face alceva decît să **resping în modul cel mai energic această**

afirmațiune, nu numai în calitate de funcționar al statului român,

ci și personal, **ca om cinstit și leal**.

Eu vă declar că nu accept din partea nimănui, nici din partea d-lui Goga, o lecțiune de patriotism. **Eu ma jurat înfața MSRegelui** și nimeni n-are dreptul a spune

că eu nu voi ține acest jurămînt (**apaluze la majorități**) nu numai pentru că am o datorie oficială, ci pentru că așa îmi poruncește inima mea și sentimentele ce am păstrat pînă astăzi și voi păstra și în viitor. **Familia mea** a trăit mai mult de **700 de ani în această țară**, și n-a lipsit niciodată în această familie, **sentimentul datoriei**. " (p. 331)

R.Brandsch / iun.'31

20.) Sabin Mănuilă, "Evoluția demografică a orașelor și minorităților etnice" , august '31

(Rev."Parlamentul românesc", an III, nr.23-24, 5 aug.'31,

Pe baza recensământului din 1930, a studiat situația demografică a minorităților .

(LD: [vezi la fișier Demografie](#))

și a ajuns la concluzia că "**realitatea minoritară din Transilvania**" , trebuie văzută prin prisma unei "**expresiuni numerice urbane.**"

În sate - majoritatea populației este românească.

În cătune - trăesc numai români.

/ Clujul, Oradea , Satu Mare - au configurație minoritară amestecată.

/ Șvabii din Banat și Crișana (peste 1/4 milion de suflete) nu au avut o rezistență națională , ei **s-au maghiarizat** la prima generație.Ei au fost adevărații stăpîni din Banat.

/ Sașii , minoritate debilă , n-au nici o regiune compactă , exceptînd **Brașovul** (53,7%)

Orașe compact săsești : **Sibiul și Sighișoara**

Sabin Mănuilă / aug.'31

21. Senator Ștefan Tătărescu , Întrebare : șvabii din Banat , 7 iul.'31

N.Iorga - replică.

(D.S. , MO 14, șed. din 7 iul.'31, p. 326)

Situația culturală și sufletească a **ășezărilor șvăbești** de la **granița noastră apuseană**.

" Există un număr de **comune locuite exclusiv din cetățeni de origină șvabă**.

Aceste comunități au fost **maghiarizate** în timpul regimului maghiar.

De la Unire încoace, **aceste comunități duc o luptă formidabilă**

pentru **a-și reveni la conștiința lor etnică**, și nu este de dat deoparte faptul că

organizațiile șvăbești manifestă **sentimente de loialitate** , de prietenie și sinceritate față de **statul român unit**.

"De la unire încoace , **nu s-au făcut pentru comunitățile șvăbești** de la granițele noastre , din p.d.v.cultural , **acele eforturi** pe care **statul român era dator să le facă** , față de așezările minoritare , cari sunt loialtă cu noi, și trăesc într-o comunitate de sentimente care le face cinste și le onorează.

Roagă pe Iorga să spună dacă ... nu era cazul să se facă ceva pentru ei...

N.Iorga : "Este foarte adevărat că sub **regimul ungar s-a exirctat o presiune asupra naționalitățile alogene** ,pentru ca acestea să adopte caracterul națiunii

dominante .**Noi am moștenit** , prin urmare , elemente naționale ,

cari au fost supuse acestei acțiuni.

Dar statul român înțelege cu totul altfel datoriile sale.

Prin urmare, **nu el, Statul român, poate să îndemne pe cineva a se declara pentru cutare sau cutare naționalitate.**

De cîte ori însă se va întîmpla ceva similar cu **cazul șvabilor** sau alți oameni cari au fost siliți să părăsească vechiul lor caracter național, **cînd oamenii aceia au să ceară să fie ajutați** să aibă așezămintele lor religioase, școlare și culturale,

potrivit cu adevărata lor naționalitate,

evident că **noi nu le vom refuza niciodată tot ajutorul.**

Dar încăodată, calea de urmat nu este aceea , ca noi să socotim conștiința națională

a cuiva, ci ca, **atunci cînd este o conștiință națională conștientă , conștiința aceasta națională să o ajutăm . (aplauze)**

Șt.Tătărescu : "Este o comisie culturală a șvabilor , de o săptămîină , la București ."

Iorga : " Îmi pare rău că **nu s-a mulțumit cu ceea ce le-am spus eu în casă,**

și **a căutat să vadă ce pot spune eu aici "** ([aplauze la majorități](#))

Tătărescu : " Vă rog foarte mult să fie primită la Ministerul Instrucțiunii"

Iorga : " Eu nu pot pe **cineva , care s-a declarat cîndva maghiar ,**

nu pot să-l întreb : **<Nu cumva d-ta ești german ? >**

Dar **dacă spune că este german, eu îl ajut să se dezvolte ca german."**

([apaluze la majorități](#))

Șt.Tătărescu- Iorga / iul.'31

Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 1931/ 1932

22.) Hans Heidrich (P.German) //conversiune // , 5 mart.'32

(DAD, MO 54, șed. din 5 mart.'32, p. 2032-2033)

[LD: p.d.v. **agr-ar-bancar** , moderat, lucid , fără note politicianiste sau demagogii.

Propune **aminarea legii** pentru un an, fundamentarea unui **proiect solid** ,
de **conversiune generală a tuturor datoriilor** ,]

Vezi **fișier Legislație**.

Căderea gov.Iorga

Guvern de alegeri Vaida

23.)Rezultatele la Alegerile din 17 iul..'32 **Vezi fișier Alegeri**

Guvern Al.Vaida -Voevod , Legislatura II .Sesiunea extraordinară , 10 aug.'32- 11 oct.'32

▫ **Atitudinea partidelor față de cartelul PNT - PNG . Vezi la fișier Minorități ,
Guvern**

24.) **Fr.Krauter** , discurs omagial la moartea lui Tr.Moșoiu , 1 aug.'32

(DAD, MO 2, 1 aug.'32)- **fișier** -

25.) **H.Otto Roth** , declarație la mesaj, 24 aug.'32

(DAD, MO 24, șed. din 24 aug'32, p. 391-395)

[LD : lipsă xerox ; reconstituire fișe ; poziția sa este destul de stînjenitoare , datorită
tradiționalei alianțe electorale
cu partidul de guvernămînt.Va trebui , cîndva , să trag niște concluzii privind această "tactică săsească" ,

în ce măsură i-a creat o situație privilegiată în România, precum în Transilvania sub
regim austro-ungar .]

//Guvernul // datoriile externe // Conversiunea // Statutul minorităților // Germanii //

HORoth / 24 aug.'32

▫ **PNG-PNT**

[LD : în această ședință observ **curtea reciprocă LANC -PNG** , schimbarea evidentă de
ton la HORoth,

o amenințare , o previziune care , curînd, se va realiza : **Hitler !**]

-**Pomp.Ioanișescu** : V-ați ales pe listele noastre , cu voturile noastre

Nu v-au votat germanii pe dvs. (**zgomot, întreruperi**)

-**Fritz Connert** : "Fiți mai delicat pe chestiunea aceasta !" (**zgomot, întreruperi**)

-H.O.Roth : Să fie clar un lucru .Este adevărat că PNG a încheiat cartel electoral tehnic cu PNT.

Știți că PNT , "lista guvernului " , a obținut 40,3 %procente și știți foarte bine cu ce am contribuit noi la asta .

Mai bine să lăsăm asta .

-Pompiliu Simonetti : Vă stau la dispoziție cu date exacte .

-HORoth : Eu cred că nu este politicos , din p.d.v.al intereselor dvs. politice , să discutați această problemă.

-Pomp.Ioanițescu : " Sunteți fățarnici .Să înceteze fățarnicia ! "

-GACuza (LANC) : dle Roth , dacă ați fi făcut cu noi acest cartel tehnic , n-ați fi avut parte de atari imputări . "

-HORoth : ... ziua poate nu e departe , în care răbdarea poporului nostru va lua sfârșit

și în care amărăciunea reținută a coregionarilor noștri se va revărsa cu o putere îndoită "

"**Vorbele dulci** nu mai au **nici un înțeles** , numai **fapta ne mai poate scăpa "**

Poporul German așteaptă ca **guvernul să se prezinte** cât mai curînd cu un plan(**zgomot, întreruperi la pNT**)

cuprinzător , pentru rezolvarea problemelor economice .

Presupun că, în toamnă, se va aduce legea minorităților .

Raporturile noastre cu guvernul vor depinde de asta .

-C.Radovici : Dar problema lui Brandsch nu o puneți ?

-H.O.Roth : Știți că noi nu colaborăm politic cu guvernul ... așa că ...

[.....]

-H.O.Roth : "Noi nu dorim să trăim în toleranță.Noi vrem să avem asigurate drepturile noastre prin lege.

Cît timp cererile noastre nu vor fi luate în seamă, ne vom plînge , din ce în ce mai energic și mai grav. "

După unii, în vremuri de criză , minoritățile ar trebui să stea mai rezervate.

Cu cît minoritățile stau mai prost din p.d.v. economic,

"cu atît vor simți mai mult lipsa libertății naționale și politice. "

De aceea, vreau să vă previn că "nu trebuie să desconsiderați problemele minorităților etnice,

crezînd că am fi renunțat la vreuna din cerințele noastre tradiționale ,ba că ne-am fi împăcat cu starea de astăzi. "

"Astăzi , partidul hotărîrilor de la Alba Iulia este iarăși la guvern.

Ceea ce ni s-a promis acum 14 ani, într-un mare moment istoric, de către poporul chemat să administreze statul

[**LD : ardelenii ?**] va trebui să-și găsească realizarea pe calea legii.

În toamna **1928**, guvernul Maniu ne-a promis rezolvarea chestiunii minoritare printr-un Statut al minorităților.

Pregătirile pentru elaborarea legii , au fost făcute atunci de anumite organe guvernamentale.

Va fi ușor guvernului actual , să le ducă la capăt ."

H.O.Roth / 24 aug.'32

▣ Guvernul Vaida

-H.O.Roth : **Poporul German așteaptă** ca **guvernul să se prezinte** cât mai curînd cu un plan

(**zgomot, întreruperi la pNT**)cuprinzător , pentru rezolvarea problemelor economice .

Presupun că, în toamnă, se va aduce legea minorităților .

Raporturile noastre cu guvernul vor depinde de asta .

-C.Radovici : Dar problema lui Brandsch nu o puneți ?

-H.O.Roth : Știți că noi nu colaborăm politic cu guvernul ... așa că ...

Programul guvernului este cuprinzător și nu lasă nimic de dorit , [!?!] dar ...

este stilizat în termeni atît de vagi , încît este greu să te pronunți ;

Guvernul , "îinandins" nu vrea " să ridice vâlul " despre adevăratele sale intenții , pentru a nu înlesni opoziției o luptă parlamentară , de la început.De aceea el se va referi la "

propriile dorinți și pretenții "

/ Privind situația economică , guvernul face o mare greșeală , înfățișînd un prea mare optimism,

În contradicție absolută cu faptele timpului.

/ Încrederea va reveni în societate numai dacă I se vor arăta soluții radicale.

Constat cu regret că guvernul nu apucă pe acest drum.

/ Prima măsură care s-ar impune : reducerea cheltuielilor bugetare (stat, județ, comune) la un minim real .

Dar nu prin reducerea salariilor , ci **prin suprimarea unor funcțiuni și desființarea unor instituții de stat** ,

care n-au nici un drept la existență . În România numărul funcționarilor întrece cu mult orice țară ; O armată întreagă de insepctori, trântori ... În fiecare județ, Camere profesionale (fără nici o atribuție !) -

un lux ce nu ar trebui să și-l permită

HORoth / 24 aug.'32

▣ Problema minoritară

Îi este f. greu să abordeze problema. **An de an PNG s-a plîns** în Parlament,presă, formulînd pretenții...

Guvernele ne-au asigurat de bunăvoința lor ...

-Pomp.Ioanițescu : De ce vă mai plîngeți cînd aveți și un subsecretar de stat la minorități ?

-HORoth : Cu înființarea Subsecretariatului **nu s-a rezolvat încă problema** .

Dacă ar avea vreo competență, ar fi bine , dar nu o are .

-Pomp.Ioanițescu : Competență "subiectivă " sau " obiectivă " ?

-V.T.Prelipceanu (LANC) : Chestiunea minorităților este soluționată ;

" **minoritarii au cele mai mari drepturi** , la noi în țară " .

În nici o țară din lume nu au aceste drepturi , "**ba au ajuns la privilegii** " Dvs- care sunteți loiali,

nu vă puteți plînge în Țara Românească că sunteți nedreptățiți ."

-H.O.Roth : Eu **am fost ales în Parlament** , pînă acum, **de 8 ori**. Vă dau un ex. : problema limbii în administrație .

-VTPrelipceanu : Nu uitați că **România este stat național unitar** (aplauze la LANC ; ironie la germ.și ung.)

-Pomp.Ioanițescu : De ce vă plîngeți ? **Ce vreți toleranță mai mare** ca în Țara Românească ?

-H.O.Roth : "Noi nu dorim să trăim în toleranță.Noii vrem să avem asigurate drepturile noastre prin lege.

Cît timp cererile noastre nu vor fi luate în seamă, **ne vom plînge** , din ce în ce mai **energic și mai grav.** "

HORoth / 24 aug.'32

▣ Doleanțe generale minoritare .

Cerem :

- preschimbarea radicală a legilor școlare ,al căror spirit nu se află în concordanță cu principiile educației moderne și al libertăților minorităților , restrîngînd și întunecînd grav

dreptul nostru la autonomie școlară (subvențiile de stat)

-modificări radicale la legea cultelor ;

- stabilirea prin lege a dreptului minorităților de a folosi limba maternă .

Biserica noastră (germană)are un buget de 150 mil.

Statul român îi dă doar 18 milioane !

-Pomp.Ioanițescu : dvs încasați taxe prea mari pentru biserică !

-HORoth : Pentru că statul nu ne ajută proporțional.De aceea suntem siliți la acele mari taxe.

H.Otto Roth / 24 aug.'32

26.) Gh.Popp (PNȚ) , Interpelare : // șvabii din nord-vestul Transilvaniei / 7 sept.'32

(DAD, MO 24, 7 sept.'32, p. 695)

/ Așezată la hotarul etnografic între români și unguri, de peste 200 de ani, după pacea de la Sătmar (1711)

grupare etnică deosebită de cele germane din Banat și Transilvania.

Element harnic, muncitor, leal.

Această populație a suferit o mare presiune de desnaționalizare (de către maghiari) în vechea Austro-Ungaria.

/ După 1918, procesul de maghiarizare era firesc să fie întrerupt. Din nefericire, **procesul de maghiarizare continuă** , prin **diocesa romano-catolică din Satu Mare și Oradea** .

/ El nu vrea să incite opinia publică contra maghiarilor, dar nu se poate îngădui maghiarilor ca , cu ajutorul bisericii catolice să-și continue opera de desnaționalizare a șvabilor.

-Francisc Laar (P. german) : Dta ai fost subsecretar de stat la Ministerul Învățămîntului și cultelor

din **guvernul PNT**. De ce nu s-au luat măsuri atunci ?

-Gh.Popp: Am luat măsuri. Dar , **preoțimea romano-catolică (șvabă la origine) , "este complet maghiarizată"** și are "**sentimente fanatice ungurești** " , încît a întreținut tot soiul de agitații , chiar contra statului român.

De aceea **a oprit, atunci, toate lefurile preoților romano-catolici din acele sate(aplauze la PNT)**

A așteptat, apoi, ca **noul Episcop de Satu Mare ,Willer**, să ia măsurile în consecință, pentru a **elibera populația șvabească de acțiunea maghiarizatoare a acestei preoțimi**

-Fr.Laar : "Păcat că nu ați ajuns la concluzia că "**maghiarizarea** " sau "**românizarea** " **este un proces continuu** , care nu se va termina cît oamenii vor trăi și vor fi în apropiere unii de alții.

-Gh.Popp :Există **2 feluri de desnaționalizare :una naturală** ,fără conlucrarea statului ; **alta , forțată, persuasivă**, cea folosită de statul maghiar , pe care continuă și acum să o facă, prin biserica romano-catolică, față de șvabi.

Dar de ce vă supărați dvs că am ridicat această problemă în Parlament ? **[! ?!]**

-Fr.Laar : Protestăm pentru că d-ta ai uitat că a fost un război mondial **[?!?]**

-Gh.Popp : Dvs ați uitat mai mult ... de continuați maghiarizarea șvabilor !

Și protestați cînd vrem să dăm drepturi unei minorități germane

Gh,Popp-Fr.Laar / 7 sept.'32

27.) **Gaspar Muth, (P.German , Banat ,) la modificarea legii administrative , 7 sept.'32**

(DAD, MO 24, șed. din 7 sept.'32 , p 707-708)

[**Propune un amendament privind folosirea limbii române și maghiare în afișajele administrației.**]

De ce , la alegeri, partidele românești folosesc limbile minorităților ?

De ce , **PNT** , în unele Manifeste, a promis încorporarea în texte de lege a drepturilor minorităților ,

pe **principiile fundamentale de la Alba Iulia ?**

" **Teoria d-liui Duca** , cu < buna atmosferă > este doar **o teorie !**

Nu se poate atmosferă bună fără legi bune și clare .

Eu cred că **teoria d-lui Duca este o teorie ipocrită "**

G.Muth / 7 sept.'32

28.a) **Gaspar Muth (PNG-Banat) , la Conversiune, 19 sept.'32**

(DAD, MO 30, 19 sept.'32 , p. 988-989)

[**LD . se votase sistarea discuțiilor la lege - vezi fișier Legislație -]**

/ În numele PNG , **protestează** contra procedurii de a închide discuțiile generale :

/ Este **împotriva legii GGM** , nu atît din motive politice , cît pentru că nu este pregătit ;

/ Consideră **politica financiară a României** , ca una din **cele mai haotice , mai nedrepte,**

mai sălbatece , mai cheltuitoare, mai corupte , mai dezechilibrate ... din Europa.

/ **De aceea** prinde teren revizionismul cu pretenții asupra României.

(dă exemple, mai ales din Banat , în care impozitele sunt de 3-4 ori mai mari ca în V. Regat ...)

Gaspar Muth / 19 sept.'32

28 b) **Gaspar Muth (PNG, Banat)**, intervenție la legile bugetare , 19 sept '32

(DAD, MO 30, 19 sept.'32, p. 988-989)

"Nu cred că există încă un stat european unde administrația finanțelor să fie atât de haotică ca la noi ;

și nu cred ca , oriunde în Europa, exoperarea veniturilor publice , și mai cu seamă ale impozitelor directe ,

ar costa atâtea cheltuieli , ca la noi.

Dar , mai cu seamă, **nicăeri această exoperare nu este împreună cu atâtea nedreptăți , cu atâtea sălbăticii,**

cu atâtea cheltuieli ascunse , să le spunem deschis : cu atâtea șperțuri și corupție , ca la noi "

PNG este oricând dispus la colaborare într-o comisie de anchetă , în această privință.

Ar putea arăta multe lucruri rușinoase , dar nu pot fi spuse în Parlament.

[**Dă unele date din Banat , unde fiscalitatea este mai sălbatecă]**

G.Muth / 19 sept.'32

29) **Gaspar Muth, la legea control avere și apărarea onoarei , 24 sept.'32**

(DAD, MO 34, șed. din 24 sept,'32, p. 1212- 1214)

[LD : notă Jurnal 28 mai 1989 : " da, dle Muth ! Cu mare amărăciune ! Am notat aseară în Jurnal,

exact această amărăciune , stupefacție ... m-am simțit bolnavă de inimă rea pentru noi."

Interesantă ideea lui privind "**oglindea de moravuri** " (pe care o prezintă legile și dezbaterile lor ,

în corpus juris al României) , a epocii interbelice.

El pune punctul pe "i" , adresându-se , peste timp , istoricului "de mâine" .

Folosește ideea lui în introducerea la acest moment legislativ.

[LD : **Ziarist, avocat, Timișoara .Originar din Lovrin**]

▣ **Legea**

Proiectul de față este unul dintre acelea despre care " **istoricul României și după secole va pomeni cu oarecare amărăciune.**" Curiozitatea acestei legi nu stă în faptul că ea **ar putea schimba radical moravurile noastre** ... ci că **suntem siliți să declarăm că nu sperăm acest rezultat " [!!!]**

"Curiozitatea specială care va da acestei legi **o marcă istorică** , este că ea va fi în corpus juris al României ,

o vie oglindă a moravurilor publice ale epocii noastre contemporane "

În opul său vestit în lumea întreagă "**Grandeur et décadence de Rome**"

istoricul italian **G.Ferrero** se ocupă foarte pe larg de unele **legi ale Imperiului Roman din timpul lui August: lex Popea, lex Caducaria, lex Iulia de adulteris.**

Ferrero se ocupă de aceste legi mai mult decât de bătălia de la Teutoburg , unde Varus a fost bătut de germanul Cheruse .

Ferero pune **înfrângerea** pe seama ... **viciilor profunde care măcinau imperiul.**

Din epoca aceea a rămas zicala < **Romae omnia venalia** > .

Și acest proiect va fi, cum am zis, **o oglindă a moravurilor țării noastre** , ca un **simptom al unei boli** ,

care dacă nu va fi vindecată , **va distruge organismul nostru de stat** .Ne temem că, la urma urmei,

va fi pentru viața noastră de stat, **mai catastrofală decât orice criză materială ,financiară sau economică "**

O refacere economică nu va fi posibilă fără o refacere morală . **Degeaba legiferăm noi controlul averilor**

și apărarea onoarei , **dacă "corupția, delapidările, fraudele și șantajele , continuă "** fără măsuri severe și imediate.

Citim **în Rusia sovietică** , aproape zilnic , sunt **condamnați la moarte**

și împușcați delapidatorii banilor publici ...

"Până când țara noastră nu va avea un mare Harun -al - Rașid , până când nu vom avea omul de stat mare,

hotărât și capabil a lucra cu mână de fier , extirpând corupția cu foc și cu fier ,

atâta vreme **fundamentul statului nostru este periclitat** și o refacere durabilă este imposibilă "

În Ungaria (la separarea de Austria) , după restaurarea Constituției , **corupția era mai mare ca aici**. Și odată a venit... acel Harun-Al-Rașid ungar , care a **guvernat 15 ani** , **Coloman Tisza** (tatăl lui Ștefan) : **a numit prefecti cinstiți , nu politicieni** ,

care au vorbit cu primarii , cu oamenii , în-patru-ochi , și a făcut curățenie .

(**povestește cum a fost destituit primarul din Lovrin-Timișoara**)

Astfel de om ar trebui și României. **Postulatele fundamentale** ale unei organizații de stat sănătoase , **sunt :**

cinstea în viața publică și dreptatea , în toate ramurile conducerii de stat .
Muth /

▣ **Calomnie, șantaj , scandal**

▣ **Apărarea onoarei ?**

" **Nu cred că mai există o țară în lume** ,

unde **onoarea oamenilor conducători să fie pradă liberă oricui** , în așa măsură ca la noi. "

După coloanele zilnice ale **ziarelor de partid** , **nici nu există un om de stat cinstit , în țara aceasta .**

După culoarea de partid , **aici este atăcat d.Maniu, dincolo d.Duca** , și sunt **tratați ca bandiți, ca escroci .**

Aceasta este realitatea ;**dacă nu individual, într-o formă destul de clară, în colectivitate "**

-**Șt.Cicio -Pop** : Dle deputat, eu n-am citit așa ceva !

-**G.Muth** : Căutați în ziarul "**Patria** " și ziarul "**Viitorul** " , ziarul "**Ordinea** " ;

la noi la Timișoara , vă pot prezenta **ziarele d-lui Avram Imbroane**

care-l atăcau pe d.**Vaida ca trădător de neam ...**

Opinia publică din România Mare nu mai are **nici o încredere , nici un respect pentru conducători .**

Ori, este **o mare crimă să zdruncini încrederea poporului în conducătorii săi**, pentru că în vremuri grele nu va rezista.

Recunoaștem stăruințele sincere ale legiuitorului , dar **această lege nu va avea efectul dorit.**

Va da ocazie la **șantajuri, scandal de presă ... Furturile, delapidările** vor continua .

"**Numai precauția și viclenia vor fi mai mari** "

Cum vrei să apărăți pe conducătorii de stat , pe conducătorii partidelor ,

contra unor atacuri lașe și defăimătoare ? **Muth /**

▣ **Libertatea presei**

▣ **Responsabilitatea presei**

Este destul să se găsească un așa -zis "**strohman** " (om de paie) pentru **o lovitură morală** ,

în spatele căruia se află cei interesați ... și **începe o procedură penibilă, contra unui om de talia lui Maniu sau Duca .**

De aceea era bun sistemul dezbaterilor secrete ,

nu dădea presei subiect de scandal . În 3 ore ... **știrile ajung la Paris, la Viena,**

iar ... **după 4-5 luni, judecătorul spune că ... "strohmanul" nu a avut dreptate !**

Aceasta este **o "jefuire morală" a conducătorilor , a poporului, a statului român.**

Și atunci... **unde găsim apărarea onoarei ?**

-**Emil Socor** ("Dimineața) : **Închidem gura presei, asta susțineți dvs.**

-**ACCuza** : A presei jidănești, calomniatoare .

-**Socor** : Dta , cu manile d-tale, de 50 de ani spui prostii

-**ACCuza** : Taci din gură trădătorule, condamnatule, degradatule !

-**Gaspar Muth** : **Dacă este vorba de o alternativă** , între închiderea gurii presei

și **apărarea onoarei conducătorilor**, **eu aș alege-o pe ultima.**

-**ACCuza** : Și noi , împreună cu d-ta .

-**Gaspar Muth** : " Dle Socor, eu nu sunt reacționar , sunt om de presă de 30 de ani.

Sigur, **presa să aibă libertate absolută**, dar **"și responsabilitatea să fie absolută :**

(aplauze LANC)

o responsabilitate efectivă , nu ca astăzi , când durează luni și luni ,
zi de zi se produc în țară calomnii , aspra tuturor conducătorilor țării ...
și ei nu merg la judecată , tocmai din cauza legislației presei ! "

" Nu sunt concluziile mele personale , ci ale Partidului German ,
care a lucrat seros și sincer în această privință ,
fără ură de partid , și cu oarecare patriotism pentru această țară în care trăim "

-Voce : "Numai oarecare ? !" [LD : **caraghioși ! de ce se leagă !**]

-Gaspar Muth : Sunt mulți care pun la îndoială patriotismul nostru ,
totuși , cu patriotism , noi vă propunem :

1.O lege severă , specială , o procedură extraordinară statorială ,
contra delictelor de corupție .

2. O lege specială , severă , cu procedură extraordinară , de urgență ,
în ce privește delictele de presă .

"Fără combaterea eficace și radicală a acestor delikte atât de periculoase
din p.d.v. al vieții noastre publice , țara noastră nu va fi vindecată nici de boala sa
materială ,

nici de boala sa morală " (aplauze la PNG , la unele bănci ale opoziției)
Gaspar Muth / 24 sept.'32

30.) Fritz Connert (PNG) , la Conversiune , 3 oct.'32

(DAD, MO . 42, șed. din 3 oct.'32, 1628-1632)

31.) Hans Hedrich , la legea Concordatului preventiv , 7 oct.'32

(DAD, MO 46., șed. din 7 oct.'32 , p 1830-31)

32.) Gaspar Muth , la dobândirea naționalității române , 8 oct.'32

(DAD, MO 47, șed. din 8 oct.'32 , p. 1898-1899)

[LD : **niciodată , pînă acum , nu am văzut un neamț atît de obraznic ,**
de necuviincios , de pornit !]

Guv. Maniu . Legislatura II .Sesiunea ordinară . 15 nov.' dec. 32 -

33.) Victor Glondys (episcop Bis.evangelică) , confirmat senator , 25
nov.'32

(DS, MO 5 , 25 nov.'32)

Episcopul Victor Glondys este confirmat senator.

[-----]

-N.Iorga : cere ca , înainte de a veni în Senat , **Glondys să facă o declarație** ,
deoarece , în cuvântarea ținută la ungerea ca episcop ,
(tipărită în " Kronsta" dter Zeitung ") el a declarat că **este împotriva tratatelor** ,
pentru că "jignesc" anumite interese germane.

Este bine să știe că și noi citim în germană și că nu poate să vie între noi , atunci când
este împotriva hotarelor țării .

-N.Costăchescu : Ca președinte de Senat , cf Constituției , el îl declară semnator.
Când va veni în Senat , va da lămuriri .

[-----]

La 5 dec.'33 , în momentul intrării în Senat , episcopul Glondys a făcut o declarație în
care și-a exprimat sentimentele de devotament față de statul român .

(DS, MO 11, șed. din 5 dec.'33, p. 170)

34.) Hans Haedrich , omagierea lui 1 dec.1918 , 1 dec.'32

(DAD, MO 11, 1 dec.'32)

"[...] **Trebuie să așteptăm și astăzi** , încă **după 14 ani** de la acest act, de la înțelepciunea poporului român, **realizarea , în sfârșit , a acestor făgăduințe solemne din Alba Iulia "** ([apluaze la PNG și PNMagh](#))

35.a) V.Serdici (PT-Lupu) : Madiăș, sașii hitleriști , Fabricius ... 13 dec.'32

(DAD, MO 17, 13 dec.'33 , fișă)

La Madiăș, deunăzi , a fost o **întrunire hitleristă** , cca 5.000 de oameni , veniți cu automobile din toată țara .

Conducătorul hitlerist **Fabricius** , spunea că < rassa , fiind dar de la Dumnezeu , **trebuie să se convertească la spiritul lui Hitler .>**

-**H.Otto Roth** : Asta este filozofie !

-**Serdici** : "**Să vă ferească Dumnezeu ca și asupra noastră , a românilor, să se coboare spiritul lui Hitler** , ultranaționalist și antidemocratic, căci atunci **vom arăta și noi că , în limitele țării noastre , nu este loc pentru partide naționale , decât pentru partidele naționale românești "**

-**Ilie Lazăr** : Asupra dlui Cuza a coborât , deja, spiritul lui Hitler !

35 b) .* **Notă** , R.Cerneă , "**Roumanie ... revizionisme "** , 1933

//sașii // hitlerismul // revizionismul // rasismul / Roth, Brandsch, Fabricius /

//șvabii din Banat / episcopul Pacha -Banat //

[**LD : folosește ca informație numai dacă ai siguranța surselor .**

Cartea este în franceză.Traducere liberă, LD]

Cerneă / 1933, p. 67

▫ **Sașii .**

În România sunt **800.000 "coloni" de rasă** și limbă germană.

sașii sunt în proporție mai mare la Brașov (22 %) , Târnava Mică (16,8 %) , Năsăud (17 %) , Făgăraș (9,3 %) , Cluj (8 %) .

Grupurile au fost și sunt izolate de Germania , neavând tendințe centrifuge.

sașii au venit invitați de regii ungari , în sec. XII-XIII , probabil din stânga Rinului , (din regiunea Mosela, Eiffel, Luxemburg) .

În 1918, **sașii, de frică să nu li se diminueze privilegiile,**

au lansat **ideea unui stat federal**. Acest detaliu este puțin cunoscut .

Ei au lansat **un Memoriu** pe care l-au prezentat la Alba Iulia , unde au vrut să ceară **un district săsesc, cu centru la Sibiu.**

Județul urma să aibă **2 capitale : Sibiu** (pentru germani) , **Săliște** (pentru români)

Este semnificativă psihologia lor : în județul Sibiu românii alcătuiesc majoritatea

iar ei sunt în minoritate .Cu toate acestea , datorită legii electorale ,

ei au în organele comunale mai mulți reprezentanți.

Au făcut un plan de sistematizare a Sibiului , care-i puneau pe români

în imposibilitate să-și construiască case .Autorizațiile erau date doar sașilor.

Presa română a făcut scandal... și s-au ponderat !

În Sibiu , românii au doar 1 școală primară , iar sașii câte una pe fiecare stardă !

Reforma agrară nu le-a fost pe plac și au sabotat-o .

Totuși, după 1918, ei s-au încadrat loial în legile și instituțiile noii regim.

Sunt serioși, disciplinați, muncitori, economi.

Li se reproșează ușurința cu care se acomodează cu stăpânirea.

Școlile germane

Înainte de 1918 , germanii din Transilvania și Banat nu aveau nici o școală primară [!?]

După unire ... au 51 școli ! În 1918, aveau 17 școli secundare , acum... au 36 !

Cerneă / 1933 , p. 48

▣ Suabii (şvabii)

Svabii sunt de origine germană și au venit după ocuparea Bucovinei de către Austria. Ei s-au așezat în special în **Banat. Agricultori de elită** , posesori de mici ogoare în bazinul Tisei, au furnizat orașelor **clasele mijlocii**. Multă vreme **lipsiți de șefi**, de o conștiință națională și culturală , **ungurii au reușit să-i maghiarizeze**.

Timp de jumătate de secol, **biserica a introdus în orașele locuite exclusiv de şvabi**, serviciul religios maghiar .**Şvabii au acceptat înlocuirea fără nici o rezistență**.

Astfel au reușit maghiarii , prin biserica catolică , să transforme minoritatea maghiară din regiune , în "**majoritate** " .Ungurii au cheltuit mulți bani cu propaganda aceasta .

/ O statistică de la 1770 , arată în Banat o populație de 322.118 locuitori :

186.639 români, 78.870 sârbi, 42.201 germani, 8.683 bulgari, 5.625 alții.

Nu există indicat nici un ungur !

/ O statistică din 1814 , arată în Banat 1.046.557 locuitori : 14.343 unguri ,

576.230 români, 212.319 sârbi, 207.319 germani.

/ La 1841 ... erau 14.342 unguri ; la 1910 ... 235.000 unguri !

/ La 1912 , în Timișoara (30.000 unguri) existau : 21 școli ungurești , 3 școli sârbești , 3 școli românești . Şvabii nu aveau nici o școală !

Cernea / 1933

▣ Frământări în organizațiile săsești

Sașii au reușit să aibă , sub guvernul Iorga , 2 reprezentanți în Parlament și 1 subsecretar în guvern - R.Brandsch

Ulterior , s-a produs o dezagregare în sânul organizației săsești din Sibiu :

- **Bătrânii și marile mase țărănești sunt de partea lui Brandsc** și doresc **o sinceră colaborare cu românii**. Ei au ca organ de presă "Neue Zeitung"

- Un alt **grup , condus de H.Otto Roth**, preconizează **un pact cu ungurii**.

Organul lor de presă este " Siebenburger deutscher Tageblatt" ,

redactor principal Neugeboren.

Cernea / 1933 , f. 65

▣ Pătrunderea hitlerismului

Asistăm în România la o **importantă reacție naționalistă, de esență autarhică**, care va duce la **izolarea minorității germane** în cadrul statului român, și va crea o "**legătură** " cu Reichul .

Cum a putut pătrunde o asemenea psihoză la acești pașnici și echilibrați germani ?

Hitlerismul săsesc își are origina în două manifestări ale vieții sociale săsești :

1.) Reacția naționalist -autarhică a grupărilor tinere , din jurul lui **F.Fabritius** ;

Din ea , au ieșit "**Selbsthilfe**" - organizație economică menită

să ajute cu credite pe sașii săraci, studenți, șomeri -

ceea ce , în sine, nu avea nimic rău !

2). Legăturile directe cu național-socialismul german, pe criteriile rasiste etice radicale, cu succes la tineret .[-----]

Situația normală a minorității germane a fost tulburată de efrevescența național-socialismului ."**Batalioanele de asalt** " , organizate la Sibiu și Cernăuți, sunt în plină acțiune provocând **regretabile dezordini**.

Se pune întrebarea : **ce caută aceste batalioane în România ?**

Trebuie să cucerească putere locală sau centrală ?

La Sibiu , tulburența sașilor aduce aminte de ocupația militară a generalului german Falkenhayn care, în 1916 , a împiedicat trupele române să intre în oraș...

În cinstea lui, germanii au construit o fântână - o barză (generalul) cu un șarpe în gură (românul) - și comemorează victoria berzei germane asupra șarpelui român !

De la constituirea unui grup nazist în Sibiu, **batalioanele de asalt sunt obligate , noapte și zi, să vegheze faimoasa " barză " !**

Agitatori izolați sau în bande , purtând insigne și zvastica ...revolvere ... cuțite..

Cernea / 1933

▣ Politica săsească

▣ HORoth

Organizațiile politice săsești , alături de cele **religioase și culturale**,

sunt bine organizate. Oamenii politici, liderii, sunt remunerati.
HORoth, șeful fracțiunii parlamentare săsești, consideră că PNG trebuie să ducă o politică "de rezistență", deoarece guvernele românești promovează o politică ofensivă de desnaționalizare.
HORoth a declarat că germanii din România nu au veleități iredentiste.
Asta nu înseamnă că nu au teoriile lor privind organizarea de stat!
HORoth face apel la o curioasă teorie de stat (de influență germană) în care vorbește de state "naționale", "poliglote", sau "mixte".
El consideră România un stat "mixt", ceea ce ar fi preludiul "federealizării"
România putea accepta asta? Nu!
Minoritățile sale nu sunt "comunități etnice", ci grupuri.
Cernea / 1933, p. 67

▣ Rudolf Brandsch : România patria noastră

▣ Antihitlerism

R.Brandsch a fost o vreme **președintele Uniunii minorităților germane din Europa**. El spunea că, în afară de Letonia și Estonia, nu exista în statele europene, ca în România, o autonomie școlară desăvârșită.
Fostul subsecretar de stat, membru al grupului parlamentar german, a luat cuvântul la Sibiu și a spus conașionalilor săi unele adevăruri:
" **Noi nu trebuie să apărem ca imitatori inconștienți** a ceea ce se întâmplă în Germania și alte țări. **Noi nu putem să renunțăm la independența deciziilor noastre politice, care sunt în funcție de atașamentul față de România, care este patria noastră.** [-----]
" **Această patrie trebuie s-o conservăm**, pentru noi și copiii noștri. Noi suntem legați de ea.[-----]
Timpurile dificile care au venit pentru noi, pentru că **în Germania se produce recrudescența antisemită** care poate aduce surprize dureroase.
Trebuie să depășim această epocă, nu trebuie să avem disensiuni cu alte naționalități. Sperăm ca în lume, în umanitate, să nu trumfe concepția unei rușini (dezonorări), culturale care dă dreptul să maltratezi pe alții, pentru că faci parte dintr-o anumită rasă."
[-----]
Iată de ce, credem noi, **să se pună capăt gesturilor stupide**, să ne prezentăm drept "eroi de vorbe". Lumea întreagă este în convulsie.
[-----]
"Când se vorbește peste tot de revizionism, **noi, ca cetățeni români, trebuie să declarăm** aici că pentru noi și pentru statul român, **nu există nici o problemă de revizuit.**" [-----]
"Țin să declar personal și în fața opiniei publice, că **noi respingem într-o manieră hotărâtă și în plină conștiință a responsabilității noastre, tendințele revizioniste**, în ce privește statul nostru" [-----]
"Rasismul nu are nici un sens în România și, chiar dacă curentul ar prinde amploare, **el s-ar întoarce contra germanilor, deoarece, în România, rasa dominantă sunt românii**"
Cernea / 1933, p. 70

▣ F.Fabritius

Cernea mărturisește că l-a căutat pe **Fabritius**, șeful național-socialiștilor germani din România, care, în prezența redactorului ziarului său - "Ostdeutscher Beobachter", [LD . al cui era ziarul ? a lui Cernea sau Fabritius ?
Nu pun ghilimele pentru ca este traducere aproximativă]
i-a făcut următoarea declarație :
Ceea ce vreau să subliniez este că **nu există nici o legătură organizată între noi și nazismul german**. De altfel, Rudolf Hess a spus asta deseori.
Dar noi **recunoaștem cu mândrie marile idei** care au condus la revoluția național-socialistă din Germania, care a eliberat tot poporul german.
Locuitorii de rasă germană din România, formați din sași și șvabi, formează **800.000 de suflete din cele 80.000.000 germani din "Mittel Europa"**, constituind **un organism cultural unitar**.
Național-socialiștii germani din România sunt loiali statului român.

Dacă astăzi noi **ne-am organizat într-un partid** unde am introdus un spirit **quasi.militar** , nu este decât pentru că **dorim... să dezvoltăm sentimentul de dragoste și solidaritate** germană , care a dispărut. **Nu suntem șoviniști, nici iredentiști. Noi vrem doar să ne obținem rangul și viața în ospitaliera Românie .**

Cernea / 1933, p. 71

▣ dr.Otto Jikeli

Șeful organiz.național-socialiste din Ardeal , l-a declarat lui Cernea :

Național-socialismul a sosit în România de 4-5 ani , de când a reformat Germania .**Nu este inamicul României.** El fortifică poporul român.

Boșevismul nu poate fi confruntat decât de hitlerism.

Noi suntem atașați României și lui Carol II.

Este adevărat, **în sufletul nostru ne conducem după concepția nazistă,** dar **Fuhrerul nazist nu este** , sub aspect politic, **șeful germanilor din România.**

Cernea / 1933 , p.76

Sașii hitleriști.

Sașii din România s-au întrunit la Sibiu [când ?] într-o adunare națională , cu **delegați din toate regiunile țării,**

pentru a **decide atitudinea lor față de regimul rasist din Germania.**

Oratorii au fost unanimi în aderarea la doctrina nazistă ,

ar cei ce nu împărtășeau aceasta , au fost intimidați și opriți să ia cuvântul.

H-Otto Roth, până ieri **adept convins al liberalismului și al democrației,**

a pronunțat o filipică contra regimului democrat și a supralicitat ideile naziste.

Să fie oportunismul și ambiția la baza acestei curioase întoarceri a liderului sas ?

În **Motiunea** votată se spune : " În aceste zile când **Patria -Mamă a renăscut,**

noi ne unim toate forțele pentru **a face cinste și pentru a întări** , prin munca noastră, **credința în rasa germană și în munca germană** [-----]

Fideli credinței și rasei germane , noi ne vom uni sângele nostru și soarta noastră cu **conaționalii noștri , ca între frați "**

Cernea / 1933, p.50

▣ Șvabii, după 1918

▣ Victor Orendi-Hommenau

După 1918 , Statul român a încurajat dezvoltarea șvabilor, individualitatea lor, deoarece sunt un grup liniștit , harnic .

Cernea l-a vizitat **la Timișoara pe Hommenau** - scriitor distins, jurnalist, reprezentant strălucit al germanilor din fosta monarhie austro-ungară , care ține multe conferințe în care explică situația șvabilor. El l-a spus :

< Germanii din România doresc arzător ca **România să-și mențină frontierele sale actuale** .Eu vă asigur că **germanii din Banat și Transilvania nu doresc să revină la vechea situație de sclavie intelectuală.**În veche Ungarie, noi am fost dureros tratați. >

Arătând că germanii din Bucovina, Basarabia, Transilvania și Banat, și-au manifestat dorința de fuziune cu statul român - a dat ex lui Rudolf Brandsch , care a declarat cu curaj acest deziderat - că , după unire, loialitatea germanilor nu poate fi pusă la îndoială. Statul român a acordat o completă autonomie culturală și administrativă .

Învățământul în Banat :

În Timișoara se găsesc școli primare : 7 românești, 11 germane , 12 maghiare, 3 sârbe .

Următoarele școli medii : 10 românești, 9 germane, 4 maghiare, 2 româno-maghiare,

1 germano-franceză. La Caraș-Severin : 20 românești, 5 germane , 1 maghiară .

Cernea / 1933 ,1934 ? p. 54 -55

▣ Episcopul Pacha

▣ Pelerinaj la Berlin

[LD : Cred că episodul este ... în 1934 , când Angelescu era ministru]

Faimoasa **secțiune din Berlin " Auslandsdeutsche "**, i-a împins pe germanii din străinătate în situații de netolerat de statele în care trăiau.

Așa a fost cazul episcopului Pacha 1

Episcop catolic al Banatului, **Pacha**, întovărășit de deputatul **Fr.Kreuter**

(vicepreșed. p-Germ.) s-au dus **în pelerinaj la Berlin** .

Episodul a a constituit subiectul unei interpelări a lui **Iorga** (dr-Angelescu a aflat din ziare !) în Senatul român .

După dezbaterile în Senat , Agenția telegrafică a Germaniei a publicat o punere la punct " , negând caracterul "oficial" al audienței acordate de Cancelarul Hitler :

cazul episcopului a cerut audiență ; a fost acompaniat de Kreuter ; a fost primit de Hitler, acompaniat de Hess ; agențiile de presă l-au caracterizat pe Pacha " reprezentant al catolicilor germani din sud-estul Europei ;

Cerneă / sașii, șvabii / 1933

36.) **H.OttoRoth** , **discurs la mesaj, 13 dec.'32**

(DAD, MO 17, 13 dec.'32)

/ PNG și-a fixat, în sesiunea din august, p.d.v. programatic față de politica actuală a statului român. Rămâne la același program , regretând că guvernul nu trece la aplicarea lui : conversiunea, sprijinul Genevei etc etc .

La sfârșitul sesiunii, **Vaida a desființat Subsecretariatul pentru minorități** ,

ceea ce este un regres regretabil.cere reînființarea **Vezi la [fișier Statut minorități](#)**

Cere ca : școlile germane , biserica germană,

să aibă drepturile și libertățile ce le aveau în 1918.

HORoth / 13 dec.'32

37.) **Lebuton Alois** (**deput. german din Bucovina**) , **discurs la mesaj, 14 dec.'32**

(DAD, MO 18, 14 dec.'32 , fișă)

La Congresul din sala sinodală de la Cernăuți (28 nov. 1918) ,

el a citit declarația consimțirii alipirii Bucovinei la România .

Atunci, **deputații români , au promis drepturi și libertăți.**

După și în vremea guvernărilor liberale au început

distrugerea școlilor germane din Bucovina ;

/ **PNȚ** a luat apoi unele măsuri bune...

/ **Iorga** a rezolvat definitiv problema predării l.germane ...

Dar mai sunt lucruri de făcut ...

Guv.Ai.Vaida .Legislatura II .Sesiunea ordinară . ian.- 15 apr.'33

38.) **Fritz Connert** (**PG**) . **la starea de asediu , 3 febr.'33**

(DAD, MO 32, 3 febr.'33

39.) **Corneliu T.Ghimbășeanu** (**PȚ-Lupu**) , **interpelare , 3 apr.'33**

Acțiunilor sașilor hitleriști : Dumbrăveni, Sibiu, Bistrița

(DAD, MO 80, 3 apr.'33)

-**CTG**: Ce măsuri a luat guvernul contra "**Societății hitleriștilor**" din Dumbrăveni , care scandalizează populația românească din localitate ?

Societatea este formată din 13 tineri sași din localitate, și alți tineri sași din jur .

Șeful lor : col.pensionar român **Victor Gerjabek** , ajutat de fiii **librarului** , **Loydl și Erik**

(întorși de la studii din Germania și Austria) .

La întrunirile lor, se ascultă cuvântările lui Hitler ; li se explică harta Germaniei ;

se învață comenzile și cântecele hitleriste ; se fac exerciții militare .

Aceste acțiuni sunt subversive, antipatriotice și iau proporții în Ardeal,

Începând cu Sibiu, unde au comandant suprem pe **Gustav [sic !] Fabritius** .
-Virgil Madgearu : Ce să facă guvernul ? Să oprească undele hitleriste ?!
-Pomp.Ioanișescu : ce facem cu dl **Corneliu Codreanu ?!**
Sași hitleriști / apr.'33

40.) **Hans Heidrich , Fr.Connert** : la **Conversiune , 24 apr.'33**
(DAD, MO 88, 24 apr.'33)

41.) **Emil Fagure (ziarist, deputat)** : "**Constituția**" germanilor , 26 apr.'33

("Lupta " , an XII, nr.3448, 26 apr.'33)

[LD : cu toată prudența ! Preia doar informația]

Articolul ziaristului **Hans Proebst** , corespondent al ziarului "Tag " (Berlin), relatează evoluțiile de viitor ale hitlerismului în România :

"Germanismul " (das Deutschtum) în România se va alcătui din **7 mari grupe** :

240.000 sași în Ardeal , **300.000 șvabi** în Banat , **40.000 șvabi** în Satmar ,

85.000 germani în Basarabia, **14 .000 germani** în Dobrogea,

și cca **40-50.000 germani** în Vechiul Regat , dintre care **25.000** în București.

Acești 800.000 vor primi acum o " Constituție " :

/ Comitetul local , identic cu concepția de sat ("Dorf ") , condus de preotul, profesorul sau altă persoană în funcție ;

/ Comitetul regional (după împărțirea regională a României) ;

/ Comitetele regionale alcătuiesc "**Volksrat**" (Sfatul poporului) ;

/ Cele 7 "Volksrat -uri " alcătuiesc "**Verband der Deutschen in Rumanien "**

(**Uniunea germanilor din România**)

/ "**Partidul parlamentar german** " este expresia politică a Uniunii .

Deoarece Partidul parlamentar , prin pacte electorale cu partidele românești , a avut **14 deputați și senatori** , pe viitor **va candida pe liste separate** .

/ Uniunea are , la București, o Centrală , "**Hauptgeschftsstelle** " ,

condusă de prof.Szaki (de la Sibiu)

Uniunea aspiră la contopirea suprapartidară și supraconfesională

a tuturor germanilor din România, o punte peste contrastele existente ,

pe care o va adopta la viitorul congres al sașilor.

Întreaga această mișcare coincide cu instalarea noului regim în Reich.

Emil D.Fagure / 26 apr.'33

42.) **Al.Vaida Voevod**, declarație radio : **contra hitlerismului săsesc, 10 mai '33**

("Dimineața" , an 29, nr.9471, 13 mai '33 ; "Lupta" , 17 mai '33)

a) ▫ "**D.Vaida** , în conferința rostită la radio în seara zilei de 10 mai ,

s-a pronunțat categoric contra hitlerismului. A întrebuințat cuvinte tari și juste .

A arătat toată **absurditatea acestei mișcări** și a subliniat **primejdia pe care o reprezintă această mișcare pentru România "**

Dar atâta nu-l deajuns ! Locuitorii din Mediaș , văd cu ochii lor manifestări anarhice .

La Mediaș, hitlerismul săsesc e în marș. Au devenit "agresivi " .

Nu se răfuiesc cu evreii - în centrele săsești evreii nu au putut pătrunde ! -

ci cu românii , mai precis cu statul român ! ("Dimineața ")

b) ▫ **Oficiul guvernamental clujean " Patria "** , publică următoarele :

[LD : atenție la **nuanțe**, la naivități , ... dar , mai ales , atenție la ce poate produce

"climatul democratic " ! În epocă, dar mai ales după război, au curs etichetările

grosolane de "fascism " sau " hitlerism " ! Va trebui să revizuești această balast , dar ...]

"În legătură cu **noile mișcări de dreapta** , izbucnite în special în sânul populației

minoritare a **sașilor din Ardeal** și a **germanilor din Bucovina**,

s-a dus și se duce o **vie discuție**.

În ce privește **proporțiile mișcărilor amintite** , această campanie a fost și este

desigur exagerată, ceea ce autoritățile au confirmat , în urma cercetărilor făcute .

Totuși, nu este mai puțin adevărat că , în unele părți, **rățoielile de hitlerism importat ca articol de modă germană**, au fost de natură să îngrijoreze păturile pașnice ale populației.

Spiritul de largă toleranță românească , în ce privește libertatea manifestării pașnice a sentimentelor oricui, este cunoscut.

Câtă vreme aceste manifestări se reduc la sentimente de bucurie, de mândrie , de laudă sau de compătimire , fără a jigni interesele statului și ale țării, **ele nu sunt periculoase**.

" **Toleranța aceasta** , însă, a fost **înțeleasă greșit de minoritatea germană** din România, și **sașii ardeleni**, braț la braț cu **germanii bucovineni**, au început să treacă **dincolo de marginile permise în manifestările lor**.

"Pe străzile orașelor și târgurilor cu populație săsească , au început să apară **uniformele batalioanelor de asalt**, împodobite cu zvastici , bastoane, înarmate agresiv cu cuie , pumnale etc.

Impactul asupra mișc. de dreapta românești

" **Acest curent de hitlerism importat** , de care a amintit d.primministru Vaida în cuvântarea d-sale la radio, **a făcut să se deștepte și grupările izolate** și aproape intrate în uitare **ale Gardiștilor de Fier**, care mai apăreau doar din când în când , în toiul campaniilor electorale.

"**Deodată cu uniformele hitleriste** , au început astfel să iasă la lumină , mai mult pentru a impresiona , decât pentru a amenința, **pumnalele** care mai înainte erau folosite doar la pașnica ocupație a creșterii feliilor de slănină autohtonă.

"**Deodată cu gălăgia hitleristă**, au reînceput în mod izolat **mișcările studențești împotriva evreilor** .

La Mediaș se vorbea de pumnale sosite din Germania .

La Cernăuți s-au produs incidente regretabile.

La Brașov, o instalare de preot s-a făcut în ritual hitlerist, cu participanți îmbrăcați în uniforma batalioanelor de asalt.

"În general , **aceste mișcări nu sunt încă în proporția arătată de unele ziare**.

Ele pot însă degenera , pentru a însemna pericole reale .

De aceea, **guvernul este ferm hotărât să le reprime de la început**. " [-----]

Zilele acestea , cu prilejul consfătuirilor administrative ale prefecturilor, la **ministerul de Inerne, s-au dat indicațiuni pentru reprimarea energică** a tuturor turburărilor cari ar fi încercate "

Vaida / mai '33

43.) Lideri politici: contra hitlerismului, mai '33

▣ **IGDuca** ("Universul" , 15 mai '33)

▣ **N.Costăchescu** (PNT) , ▣ **Ion Petrovici** (PNA-Goga) ,

▣ **Gh.Brătianu**(PNL-2) , ▣ **dr.Lupu** (PT) ("Lupta " , XII , 17 mai '33)

"Universul" /

▣ Întrunirea **Comitetului Executiv** al Partidului Liberal , 14 mai '33

IGDuca / 14 mai '33

▣ **Ordinea publică**

▣ **Pericolul extremismului de stânga și de dreapta**

[LD : Atenție ! Cred că este prima provocare virulentă , nominalizată explicit, a lui IGDuca.

Stalin și Hitler cu ale lor „coloane” , nu-l vor ierta , semnându-i condamnarea la moarte. Și deși , în istoriografia de până acum, de asasinarea lui Duca vor fi învinuiți legionarii... eu găsesc că , din p.d.v. moral, ambii dictatori puteau fi cointeresați.]

„ În ce privește ordinea publică, deși PNT a dus zece ani dearîndul campanii înverșunate împotriva stării de asediu, acum s-a declarat **incapabil să guverneze fără a recurge la o atare măsură gravă și excepțională**.

Am fi înțeles și aceasta , dacă n-ar fi fost decât pentru a putea avea voluptatea de a constata că **există o ironie a soartei împotriva demagogiilor nesocotite**

și o **justiție imanentă** , mai implacabilă decât toate răzburările omenești.

Nemesis își păstrează drepturile și în politica românească.

Dar nepriceperea guvernelor național-țărăniștice este atât de mare ,încât

nici având în mână arma stării de asediu ,

ele **nu sunt în stare să stăpânească ordinea publică.**

E și firesc să fie așa, căci le lipsește condiția esențială pentru o atare operă ,

le lipsește autoritatea morală.

Cînd ai pactizat în opoziție cu toate curente subversive ,

cînd ai apărut la bara justiției toate dezordinele comuniste,

cînd ai negat ani de-arîndul orice pericol bolșevic ;

cînd ai denunțat toate aceste agitațiuni primejdioase

ca fiind simple invențiuni interesate ale Siguranței Generale a Statului ;

cînd, pe de altă parte, ai tolerat, ba, mai mult, ai încurajat curente extremiste de

dreapta ;

cînd ai găsit natural ca anumite minorități să se înarmeze

după lozinci și cu stipendii peste hotare ;

e firesc ca valul extremismului de la stînga și la dreapta ,

să fi luat **proporții îngrijitoare** și ca la numeroasele greutăți ale zilelor de astăzi ,

să se aduce pentru România , în mod inutil și artificial , și **primejdia dezordinelor**

interne.

Întrucît ne privește, **nu putem tolera ca viața și siguranța statului român să fie**

amenințate de asemenea curente destrămoare și anarhice.

Omenirea trece , desigur, pretutindeni, printr-o criză gravă.

Dar **este inadmisibil ca România** , care își are rosturile și așezările ei,

care-i pot asigura în chip normal o viață liniștită și o evoluție fără de zbuciumări ,

să fie abătută de la drumul ei firesc prin imitațiuni fără rost , și după porunci

care vin fie de la **Moscova d-lui Stalin**, fie de **la Berlinul d-lui Hitler.**

Dacă sunt astăzi în țara noastră oameni atît de orbi încît să nu vadă că ,

prin aceste acțiuni, și imixțiuni , **dușmanii noștri din afară urmăresc slăbirea României și**

pregătirea terenului necesar tuturor uneltirilor revizioniste ,

PNL, al cărui nume este strîns legat de opera de întregire a neamului,

va ști să lumineze opinia publică și să determine astfel reacțiunile care se impun,

ca o **necesitate vitală de conșevare și de apărare a patrimoniului național."**

IGDuca / 14 mai ,33

▣ Minoritățile

[**LD : nici minoritățile nu avea de ce să-l iubească !**

Mai ales cele cu dorinți și acțiuni subversive]

„ În nenumărate rânduri am arătat **simțimintele noastre prietenești , față de minorități.**

În interesul însă al conviețuirii frățești care trebuie să existe între ele și noi ,

suntem datori să **le atragem în chip hotărât atenția** că

nici un stat nu poate să admită ca minoritățile lui,

în loc să urmărească politica statului din care fac parte,

să urmărească scopurile politice ale altor țări,

și **să execute poruncile de peste hotare ,**

care vin **în conflict direct cu interesele României.**

Pe cît de larg este decis să fie PNL în privința tuturor revendicărilor minorităților,

în cadrul statului român, pe atît **el va ști să pună stavilă pornirilor de destrămare**

națională învesmântate în haina înșelătoare a drepturilor acestor minorități."

"Lupta" /

În ultima vreme, s-au produs la Iași câteva manifestații împotriva mișcării hitleriste de la

noi. La declarațiile dlui N.Costăchescu au ținut să se asocieze mai toți fruntașii

intelectualității ieșene și ai partidelor politice.

▣ **N.Costăchescu** (" ziarul "Mișcarea țărănească " din Iași) :

"[-----] **Cine este Hitler ?** Un neamț care se agită de câțiva ani , țipând că sărăcia

din țara lui vine din cauză că nemții au fost bătuți în război. **El cere revizuirea tratatelor**

și facerea țărilor - deci a Germaniei - așa cum au fost înainte de război.

Astfel Hitler se ridică și contra României .El vrea să dea înapoi ungarilor Transilvania ,

austriacilor Bucovina, rușilor Basarabia, și bulgarilor Cadrilaterul.

Hitler vrea desființarea României Mari [-----] "

▣ **Ion Petrovici (clubul PNA) : " [...] acest fel de naționalism este fals și reprobabil pentru că se ilustrează numai prin violență și pe nerespectul de la om la om.**

Singurul naționalism curat și folositor este cel civilizat

În acest scop **e nevoie** - și aceasta urmărește partidul dlui Goga - **de o revalorificare a elementelor de elită** , în locul puhoaielor vulgare ce au cotorpit politica în numele naționalismului."

▣ **Gh.Brătianu (clubul PNL) : "Nu aprob această mișcare și voi lupta contra introducerii în țara noastră a unei politici ce nu concordă cu sentimentele poporului român. Hitler poate foarte bine să facă politica pe care o crede în țara sa,**

dar niciodată **nu vom permite să se extindă politica lui în țara noastră .**

Reprob toate actele de violență împotriva altor confesiuni din țară.

Acesta este crezul nostru și cu el mergem înainte "

Lideri români despre hitlerism / 15 mai '33

44.) **Victor Orendi -Hommenau , împotriva revizionismului , 25 mai '33**

("Universul" , an 50, nr. 139, 25 mai '33)

Cunoscutul scriitor șvab a publicat **o broșură** în limba germană "**Gestern und Heute "**

(ieri și azi) , care cuprinde comparații între situația de azi și din trecut

a minorității șvabe din Banat. El a trimis **broșura** la redacție, însoțită de **o scrisoare** :

" De câteva luni se vorbește în lume, iarăși , despre revizuire. Este deci de la sine înțeles că și **germanii din România** , care au găsit aici **o a doua patrie și libertate, cum nu au avut-o de pildă șvabii niciodată, să protesteze** cu toată energia împotriva **nebulniei unei revizuirii** .Această idee m-a determinat să scriu alăturata broșură.

[-----]

" Am publicat aceste date - spune în scrisoare Hommenau - deoarece am constatat că **o anumită presă , mai ales străină, se folosește de orice prilej pentru a denatura faptele.**Eu nu mă sfiesc să mărturisesc sincer și cinstit că , în ceea ce privește **învățământul nostru german** - fără a mai vorbi de **teatrul german** , de organizațiile tineretului, și de **celelate instituții de cultură germană** - există **între ieri și azi o deosebire atât de mare** , ca între **o instituție corecțională și o grădină cu flori "**

[-----]

" Pentru noi se impune , ca o logică de fier, ca **să susținem din tot sufletul patria noastră română** , în calea ei spre consolidare.Ar fi vai de noi dacă Banatul ar mai ajunge vreodată sub stăpânire maghiară "V.O. Hommenau / 25 mai'33

45.) **Hans Otto Roth - " pangerman" ; Rudolf Brandsch - "trădător " , 2 iul.'33**

("Adevărul " , an 47, nr. 15180, 2 iul.'33)

De câteva luni , la Sibiu, stăpânește întrebarea chinuitoare : cine este pangerman ?

Întrebarea și răspunsul l-au dat hitleriștii .

Hans Otto Roth, a devenit "pan-german " prin **câteva flirturi cu hitleriștii sași .**

iar **Brandsch " trădător "** , pentru că a îndemnat pe sași să evite să se facă odioși, să se ferească de agresivități rasiste .

Culmea ironiei ! Înainte de război, d.Brandsch fusese pangermanist , luptând contra magiarizării germanilor din nordul Ardealului ! [-----]

Lăsând la o parte **comedia pangermanismului** , cele ce se petrec la Sibiu au o latură dramatică chiar pentru sași.

D.Roth a reușit să spargă solidaritatea tradițională săsească .[-----]

Cumințenia și experiența oamenilor bătrâni , este **torpilată**

de obrăznicia câtorva băiețandri prostănaci, cu aere de reformatori .!

46.a) **Fr.Fabritius, întrunire naț.-socialistă , Sibiu, 3 aug.'33**

("Adevărul " an 47, nr. 15 207, 4 aug.'33)

Partidul național-socialist german din România , a ținut o **întrunire la Sibiu,**

sub conducerea lui **Fabritius** , la care au participat hitleriști din țară și din străinătate .

Din Germania a venit trimisul lui Hitler, d.**dr.Frike**, însoțit de numeroși propagandiști. Întrunirea a coincis cu vizita la Sibiu a ministrului Germaniei la București, **von Schulemburg** .

A luat cuvântul un singur orator, **d.Jikely** (**președ. PNSG**) care

a atacat vehement pe d.Rudolf Brandsch ,

și a declarat că toți sașii trebuie să fie național-socialiști.

De asemenea , **a atacat pe preoții care sprijină PNT - săsesc**, [LD ? !]

amenințând cu sancționarea lor.[-----]

A atacat Franța (pe motiv că împiedică România să aibă legături comerciale cu Germania) și **pe cancelarul Dolfuss** (pentru că este antihitlerist)

Întrunirea s-a încheiat cu imnul hitlerist.

PNSG / 3 aug.'33

46 b) **N.lorga** , interviu : **curente extremiste** , 12 aug.'33

("Adevărul" , 12 aug. 1933 - anchetă politică)

Curente extremiste

" De această stare de lucruri se folosesc curente extremiste.

Nu mă gândesc la comuniști.

Am convingerea că , astăzi, **comunismul este aproape inexistent în România.**

Vorbesc de extremismul de dreapta.

După cum ai văzut din discursurile mele, pretutindeni **am căutat să combat**

pe cuziști, pe gardiștii care își zic " de fier " , pe hitleriștii sași. etc.

Mi-am făcut toată datoria și, poate , mai mult decât era datoria mea de om politic fără răspunderea guvernării. **N-am ținut seamă** , în această operă de propovăduire a adevărului, **de interesele mele electorale**, care mi-ar fi dictat - poate -

o atitudine mai rezervată. **Am fost condus de credințele mele de om civilizat** ,

credințe **care nu îngăduesc sălbăticia cuzistă , gardistă sau hitleristă.**

lorga / 12 aug.'33

▫ **Sașii hitleriști**

Guvernul însă, nu-și face datoria , nici măcar în această privință.

D-Alexandru Vaida - Voevod , influențat de sentimentale amintiri vieneze,

privește cu ușurință mișcarea hitleristă.

Amicul meu Serdici (PȚ-Lupu) , i-a adresat o interpelare.

Mă tem că , până la deschiderea Camerei [nov.'33] d.Vaida nu va mai avea prilejul să răspundă în calitate de președinte de Consiliu.

Va trebui să răspundă, însă, fie și numai ca simplu cetățean.

Noi nu putem tolera o o agitație pe care o conduce **un reprezentant al d-lui Adolf Hitler** . Suntem toleranți, da - dar toleranța nu înseamnă imbecilitate.

Trebuie să se știe că **nu tolerăm în cuprinsul statului român** ,

agitațiuni care tind să zdruncine ideea de stat. " [-----]

N.lorga / 12 aug.'33

46c.) **Congresul minorităților europene, Berna , 19 sept.'33**

H.O.Roth, în numele minorit.germ. din România .

("Adevărul" , 21 sept.'33) Președinte Wilson.

S-au plâns de lipsă de tratament adecvat : slovenii și cehoslovacii (Austria) ;

germanii (Estonia) ; minoritarii (Germania) .

H.O.Roth (România) : minoritatea germană nu luptă pentru constituirea unui stat național , ci **pentru respectarea drepturilor minorităților.**

Rezoluții :

/ Rezoluția **foametei din Rusia** , care atinge și minoritățile ;

/ Rezoluția **administrației autonome**, pentru minorit.naț.

47.) **Ziua Sașilor la Sibiu / lupta dintre Roth- Brandsch- Fabritius** , 30 sept .'33

("Lupta " , an XII , nr. 3580 , ? sept.'33)

Duminică 1 oct., la Sibiu, va fi "**Sachsentag**" - care egalează cu o mare adunare națională. **Delegații autorizați ai sașilor vor hotărâ asupra liniei politice .**

Hitleriștii , vor să profite de această zi, spre a smulge conducerea politică.

Fostul funcționar **Fabritius** , este ajutat , indirect , de **HORoth**, care duce o luptă acerbă contra lui **Brandsch** , împotriva căruia se duce **o campanie acerbă.**

Se scot broșuri, pamflete , foi volante , contra lui Brandsch.

Roth a reușit să-l scoată din diverse funcții (președ. grupului parlamentar ; delegat la Congresul minorităților) , iar acum **voia să-l scoată și din calitatea de deputat** de Sibiu (deși , deputat în 8 legislaturi, Brandsch se apropia de perspectiva de a ajunge senator de drept !) În această luptă, Fabritius îl sprijină pe HORoth !

48.) **Demonstrație hitleristă la Sibiu, //comentarii presă // , 1-2 oct.'33**

("Lupta " , "Dreptatea " , "Ordinea " , "Voința " , "Neamul Românesc "

4, 5, 7 oct.'33)

▣ "**Lupta**" : **adunarea hitleristo-săsească de la Sibiu - "Sachsentag"**

"ziua sașilor " , anunțată ca **manifestație sportivă, transformată în adunare politică**, montată de trimiși speciali de la Berlin.

2 zile și 2 nopți, sâmbătă și duminică, de marșuri, trâmbițe, amenințări ...

▣ "**Dreptatea**" : "**O noapte întregă și ziua următoare** , sașii au jucat

o adevărată operetă hitleristă , regizată, se spune , de la Berlin.

Marșuri nocturne , în uniforme albe și negre, trâmbițe asurzitoare , îngâmfare și agresivitate. Nesfârșite strigăte de " Heil Hitler !"

Cu această ocazie, **s-a modificat programul Partidului săsesc, în sensul programului naționalist-socialist,**

și s-a votat o **Moțiune** prin care sașii își afirmă **unitatea cu toate neamurile germane.**

"Mânei prietenești pe care Românii au înțeles s-o întindă minorităților [...]"

sașii răspund agresiv , închistându-se în **carapacea unui naționalism german rău înțeles**, orientându-se vădit pe alte planuri decât cel românesc .[-----]

hitleriștii au criticat vehement democrația românească și

au declarat **credință ideii hitleriste.**" [-----]

▣ "**Ordinea**" (semnat I.Paleologu) : **În linii mari, programul elaborat și adoptat alaltăieri la Sibiu, de către reprezentanții legitimi ai poporului sas,**

prezintă toate caracteristicile doctrinei hitleriste.[-----]

"Heil Hitler ! " este un fel de "**Ave Hitler !**" și dacă diferite naționalități etnice

locuitoare pe pământul României i-ar imita pe sași, am auzi pe străzile Capitalei :

" **Heil Horthy!** " , " **Heil Otto de Habsburg !** " sau " **Heil Stalin !** " .

Ceea ce - trebuie să o recunoască și prietenii noștri sași, -

nu poate suna prea agreabil pentru urechile noastre, blegi, românești .

▣ "**Voința**" (cotidian nou) : **Cei de la conducerea sașilor au dorit cu tot dinadinsul să demonstreze României :**

1. **Că rău au făcut toate guvernele românești** când **s-au purtat atât de extrem de gentil** cu Sașii, acordându-le tot ce au cerut , pe drept sau pe nedrept .

2. **Că pe teritoriul românesc , Sașii nu se sfiesc** de a acționa în mod insolent pentru **dominațiunea germană** și că gândul oricărui sas trebuie să se îndrepte numai către patria mamă de la Berlin.

3. Că idealul sașilor este identic cu cel al lui Hitler , deci lupta aprigă pentru revizuirea tratatelor .

4. Că pe teritoriul românesc se poate amenința populația românească [-----]

5. Că în România nu se strigă " Trăiască Regele ! " , ci "Trăiască Hitler ! "

[-----]

Întrebăm deocamdată guvernul :

1. **Dacă Sibiul** face parte din teritoriul românesc sau **este considerat o colonie hitleristă ?**

2. **Dacă** se cunosc **strânsele relații** dintre iridenta hitleristă din România și

Biroul de propagandă contra tratatelor de pace **de la Berlin ?**

3. Cine își asumă răspunderea asupra consecințelor acțiunii hitleristo-săsești din Ardeal ?

▣ **" Neamul Românesc "** : **La Sibiu s-a deschis adunarea Reichsentagului** ,
la care participă **6000 de persoane** . Semnalăm **îndrăzneala pe care o minoritate din România** a avut-o față de **reprezentanții presei noastre**, care , în mod special,
n-a fost lăsată să participe la dezbateri.
Trebuie să amintim, de asemenea, că **episcopul Glondys** , membru al Senatului român- a cărei **atitudine antiromânească** a mai fost înfierată de prof.Iorga ! -
se află în fruntea acestei adunări . "
Hitlerizarea sașilor / Sibiu, 1 oct.'33

49.) Fritz Fabritius, declarație : Ziua sașilor - ziua germanilor ! 1 oct.'32

(" Lupta " , 7 oct.'33)

În loc de o fracțiune hitleristă , **toți sașii au trecut la hitlerism**
Delegații sașilor din Bistrița, Sighișoara, Mediaș, Rupea, Brașov, Sibiu , ...
s-au pronunțat **pentru doctrina hitleristă** , aducând slavă lui Hitler .
Fritz Fabritius / 1 oct.'33

▣ **Ultima zi a "sașilor" , prima zi a " germanilor "**

"Poporul german și omenirea întreagă sânt expuse celor mai grave zguduiri sufletești și politice.[-----] **Ciuma semitică a bolșevismului amenința dinspre răsărit cu subminarea și nimicirea culturilor arice ale Europei.**
Și cum de multe ori s-a întâmplat în istorie, și de astă dată
îi era rezervată poporului german , în inima Europei, **marea misiune** să intervină în destinul popoarelor și **să producă o întorsătură salvatoare decisivă.**

Noi ne punem acum, conștient, în mijlocul acestei mișcări

care a adus această mare schimbare .[-----]

Această adunare trebuie să fie ultima zi a sașilor - asta din considerații de comunitate germană. Trebuie **să tragem o linie demarcațională** peste dezvoltarea noastră politică de până acum, și **în loc de "Sachsentag "** (ziua săsească) **" Deutschentag "** (ziua germană) **să fie începutul comunității germane a României.**

[-----] **Avem convingerea nestrămutată că această comunitate va fi una național-socialistă sau nu va fi deloc.**[-----]

De aceea, peste viața noastră etică avem să postăm cele două principii fundamentale ale național-socialismului : folosul obștesc peste folosul individual , și fiecăruia ce i se cuvine .[-----]

Și acum va trebui să pornim la măturarea tuturor acelor așezăminte liberalisto-democratice care numai măgulesc masele fără să le aducă lor ceva pipăibil și să facem loc acelei conduceri conștientă de răspunderea ei și plină de abnegație .

Fr.Fabritius / 1 oct.'33

50) N.Iorga, interviu : situația politică , 6 oct.'33

("Adevărul" , 6 oct. 1933 ; preluat și de " Dimineața " , 6oct .'33)

Interviu - Al Gruia

// împotriva sașilor hitleriști // contra extremiștilor de dreapta //

// contra dictaturii // Guvernare Duca ! // Coroana //

Nota lui Gruia: la Văleni, l-a găsit în biroul de lucru, revizuiind manuscrisul unei **" Istorii a literaturii române ."** În sertare , așteaptă editorul , 3 volume de " Memorii " , intitulate **" O viață de om "** . S-a lămurit de ce Iorga preferă tihna de la Văleni, Bucureștiului. În ultima vreme , **Iorga scrisese la " Dimineața " , o serie de articole împotriva acțiunilor săsești.** De aceea a dorit unele lămuriri :

Iorga / oct.'33

▣ **Sașii .**

"Cunosc foarte mulți sași. Le păstrez aceleași sentimente ca până acum.

Dar manifestări ca aceea a **Constituantei** - așa au numit-o ei - **de la Sibiu**, nu pot fi decât două atitudini :

Sau statul oprește creierea altui stat în mijlocul său , căci de asta este vorba ;
sau statul nu mai dă nimic națiunii celeilalte ,
care rămâne să se țină cu mijloacele prevăzute de noua Constituție.

**" Cred sașii hitleriști că se pot izola total de statul în care trăesc ,
legându-se în nori de statul în care nu trăesc ?**

S-o facă . dar să tragă și toate consecințele.

La alegeri, **să închee cartel cu d.Hitler**, care să aleagă d-sa pe d. **Hans Otto Roth** și, de câte ori vor avea nevoie de ceva , **sașii să se ducă la Berlin**, Bucureștii fiind capitala altui stat "

lorga / oct.'33

▣ Lipsa de educație

▣ Misticismul popular

" Eu cred că **un misticism stupid** este pe cale să câștige masele.

Mă mir cum **o nație inteligentă** se lasă prinsă de **copilăria încruntată** a unor oameni , pe care nimic nu-i impune nici respectului , nici afecțiunii.

Dar ce nu se poate crede în **absolutul întuneric** al satelor noastre și în **ceața semiculturală** pe care o creiază școli nenorocite ? Ar ajunge **o culturalizare sănătoasă** , ca toate

fantasmele să dispară. Dar pentru aceasta nu ajunge vârful de batistă , cre iese din buzunarul de sus , în stânga, al excelentului sociolog d.Gusti. " [-----]

lorga / 6 oct.'33

51.) **Fr.Fabritius** - " comandantul țării " ? , 30 oct.'33

("Dimineața " , an 29, nr. 9640, 30 oct.'33)

D.Fabricius , are un titlu extravagant : " **comandantul țării** " Cine l-a dat ?!

[-----] Forurile oficiale sau de partid din Reich ,

sunt capabile să numească pe cineva , cu de la sine putere,

șef peste o populație germană care locuiește în altă țară,

și să-i dea un asemenea titlu.

Se pare că titlul i-a fost dat de un oarecare **Schneider**,

însărcinat (de Rosenberg) cu propaganda în sud-estul Europei .

52.) **Alegeri pentru comitetul local săsesc, Sibiu, 9 sau 10 nov..'33**

//organizarea **rezistenței sașilor antihitleriști** //

("Dimineața " , 11 nov.'33)

Aseară a avut loc constituirea **Sfatului orășenesc săsesc**

Au intrat **75 național-socialiști** , **21 aderenți ai lui Brandsch**,

12 ai P.Poporului și 11 independenți.

Conert a fost ales în funcție de președinte.

Toate hotărârile și anunțurile au fostacompaniate de " Heil Hitler !"

Ziarele germane din Sibiu consacră largi spații alegerilor pentru **Comitetul local săsesc.**

Se vorbește că la " catastrofa electorală " au contribuit mult ... femeile ! .

Din cele 1.400 cu drept de vot s-au prezentat 1000 .

Participarea bărbaților a fost mică : jumătate din alegători .

Aceasta a avantajat pe tinerii hitleriști .

Ziarul "**Die Neue Zeitung** " , organul **Comitetului cetățenesc a lui Rudolf Brandsch**,

este hotărât **să continue lupta contra hitleriștilor** : " **Nu suntem în Germania** - scrie

ziarul - **trebuie să trăim ca o foarte mică minoritate împreună cu poporul care formează statul și cu celelate minorități** [.....]

Noi toți, care nu facem parte din NSDR , ne vedem deocamdată încătușați la Sibiu , în viața noastră internă, ca popor, prin izbânda național-socialistă.

Ne vedem mereu în primejdie de a fi confundați de către poporul român și de celelate minorități , cu NSDR, și să fim tratați în consecință. Acest reproș apasă pe toți care ,

direct sau indirect, au contribuit la biruința NSDR -ului."

Sfatul național local, Sibiu / 10 nov.'33

Guvern IG Duca .14 nov.'33

Alegeri. 20, 22 dec.'33

53.)Consiliul Județean Săsesc, Sibiu, 16 nov.'33

Dr.Hager (naț-socialist) - șef .Protestul lui **Rudolf Brandsch**

[LD : **Fabritius** era șeful național al sașilor din România ;

Connert - fusese ales șeful Consiliului orășenesc -Sibiu ;

Hager - este ales șeful Consiliului județean.

Victorie pe toată linia a **sașilor național-socialiști** - "hitleriști"

LD : formidabilă luciditate , formidabil presentiment la **profesorul sas Rudolf Brandsch** .Tragedia lui va fi totală când, după 1944 , **comuniștii îl vor aresta, la vârsta de 73 de ani, și va fi omorât în timpul anchetei , pe 18 sept 1953.**

Eu am un moment de descumpănire, de revoltă , de neputință , de inutilitate a istoriei !

(Cf.Ionițoiu, Dicționar A-B p. 256 .)]

("Facla" , an XII, nr. 844, 17 nov.'33 .)

Sibiu. Constituirea prin vot a noului **Consiliu județean săsesc.**

Dr.Hager , reprezentantul național-socialist : **140 voturi** ;

Rudolf Brandsch : **45 voturi**

Într-o atmosferă foarte încărcată , s-a procedat la formarea **Comitetului restrâns.**

Față de această situație , **Brandsch** a făcut următoarea **declarație -protest :**

" Văd că **majoritatea nu voiește** nici un fel de **colaborare cu noi, minoritatea,** ajunsă aici prin desmățul din ultimul timp și că aici se ia **criteriu principiul forței.**

De aceea, înainte de a părăsi adunarea , **țin de a mea datorie să fac atent poporul meu asupra prăpastiei spre care este împins.**

În ultimul timp, **s-a abuzat de o mișcare pornită în Germania ,**

care a fost **adusă aici de câțiva inși** care o folosesc în scop de partid.

Constatăm cu toții că astăzi **poporul nostru este împins spre o destrămare**

a organizațiilor sale, spre o destrămare totală și o cădere națională ,

prin **agitațiuni fără frâu și metode teroriste.**

Se calomniază și se înjură, cum nu s-a mai făcut la noi .

Această mișcare fatală pentru poporul nostru , așază în locul concepției noastre universale și creștinești , pe aceea a național-socialismului .

Cu multă durere constatăm că **se distrug relațiile pașnice dintre părinți și copiii și între tineri și bătrâni.**

În sate și orașe , **negustorii își înstrăinează** prin atitudinea lor din ultimul timp , **clientela, păgubind grav economia noastră săsească.**

În fiecare sat a fost dusă acum o luptă politică necunoscută la poporul nostru.

Pe de altă parte , **se face imposibilă o convetuire pașnică cu poporul majoritar** și celelate minorități, **expunând în felul acesta poporul nostru**

la cel mai mare pericol , și național,

mai ales că **național-socialiștii** au încheiat **acorduri cu fracțiunile extremiste.**

În loc să lucreze și să lupte pentru nevoile locale ale sașilor ,

ei se preocupă de politica Germaniei pe care o importă, aplicând-o sașilor,

fără nici o modificare , **desfigurându-ne și deznădăcinându-ne**

de tradițiile și sufletul nostru săsesc , care se deosebește de al germanilor.

În locul specificului nostru săsesc, devenit istoric, în locul simțirii ideologiei noastre proprii **ni se impune , în mod brutal, un pan germanism nomad.**

Din aceste motive **noi respingem** în modul cel mai hotărât

această mișcare distrugătoare de popor, exprimându-ne regretul

că **se falsifică idealismul și voința curată a tineretului nostru.**

Facem apel la poporul nostru , și mai ales **la plugarii sași,** să strângă rândurile și să lupte pentru salvarea din nenorocirea în care am căzut astăzi și, mai ales ,

pentru **viitorul dureros ce ni se va deschide din cauza național-socialiștilor.**

Declinăm toată răspunderea pentru pagubele enorme și nenorocirea ce va lovi poporul nostru , din aceste cauze , în cel mai apropiat timp.

Toată răspunderea o punem în spatele celor cari au împins poporul nostru în starea de astăzi și a celor ce i-au dat sprijinul. "

Ostentativ, **d.Brandsch și partizanii săi au părăsit apoi adunarea.**

Declarația lui Brandsch a produs o profundă impresie .

R.Brandsch / 16 nov.'33

54.)Liviu P.Nasta" Hitlerismul a dus la destrămarea sașilor " , 17 nov.'33

("Adevărul" , an 47, nr. 15.298, 17 nov.'33)

DI R.Brandsch, fostul **subsecretar al Minorităților în guvernele Iorga și Maniu** , a rostit un **rechizitoriu împotriva acțiunii naționalism- socialismului german.**

" Insula " aceasta de 250.000 de sași, a putut să reziste atâtea sute de ani în mijlocul unor populații de altă limbă, numai grație **înțelepciunii prudente a conducătorilor săi, a manifestărilor cumpănite și serioase ale acestui popor.**

Prin muncă liniștită și tenace , poporul săsesc **și-a creat în Ardeal organizații școlare, bisericești, economice și financiare** , care , ca un schelet indestructibil alcătuiau temelia vieții lor naționale. [-----]

Vântul nebuniei hitleriste a schimbat însă în câteva luni de zile această situație.

Tineretul s-a pus în slujba ideologiei național-socialiste , importate de la Berlin.

Astăzi imeni nu mai poate recunoaște în **gălăgioasele batalioane de aslat** ,

în **presa sălbatecă** și plină de injurii a **ziarelor hitleriste de la Sibiu și Brașov**, sufletul echilibrat și blajin al poporului săsesc.

" Contând pe un sprijin direct de la Berlin, **tineretul sas și cei bătrâni** care îi urmează, **au lepădat și cea mai elementară prudență de calcul politic,**

ridicându-se împotriva partidelor românești și a guvernelor și

dând mâna cu naționaliștii de extremă dreapta a d-lor Zelea Codreanu și ACCuza .

Atitudinea de binevoitoare pasivitate a guvernului demisionat ,

a făcut să se adâncească și mai mult răul. "

Astăzi , poporul săsesc este sfâșiat de lupte interne , **determinând pe Rudolf Brandsch să părăsească organizația națională săsească** , după ce i-a adresat

un avertisment grav [**LD : dă largi citate din cuvântarea lui Brandsch**] [-----]

Nu avem nimic de adăugat la acest rechizitoriu .

Dar trebuie să spunem că **la Budapesta , ieri ,**

a fost scos în afara legii P.Național-socialist .

Sperăm că **declarațiile făcute de prim-ministrul Duca** reprezentanților presei străine,

vor deveni curând realitate [**dă un citat din declarația lui Duca privind intenția de a întrona ordinea, respectarea legii , drepturile și libertățile tuturor cetățenilor**]

L.P.Nasta / 17 nov.'33

55.)Rudolf Brandsch exclus din partid , 22 nov.'33

("Universul" , " Adevărul " , "Dimineața" + foto R.Brandsch ,24 nov.'33)

Sibiu, 22 nov. Noul **Sfat Național Săsesc** s-a întrunit, în urma recentelor alegeri.

A fost ales **noul președinte : dr.Segheli** (președ.org.hitleriste din orașul și jud.Sibiu)

/ **R.Brandsch a făcut o declarație** privind drumul primejdios în care s-au angrenat ;

că nu iese din partid și nici din Sfatul Național Săsesc; că va continua lupta .

Apoi a părăsit ședința.După plecarea sa, **Sfatul a exclus, în unanimitate ,**

pe Rudolf Brandsch, folosindu-se de numărul lor mare de mandate

și de complicitatea **grupării lui H.Otto Roth** (care a făcut "drepti" în fața lui Fabritius !)

/ După amiază, au mers pe rând la **prefectul N. Regman** ca să explice situația :

R.Brandsch, Segheli, Herman Prätner.

/ **R.Brandsch a anunțat că va crea un nou partid; că va lupta contra hitlerismului ;**

că va combate gruparea lui H.Otto Roth , care "pescuește în ape tulburi" ;

că va merge la guvern pentru a prezenta situația.

Sfatul Național Săsesc / 22 nov.'33

56.) Pact electoral : P.German - Guvern , 2-3 dec.'33

// Tratatul cu ministrul Lapedatu // subterfugii // complicități // sacrificări //

Dizolvarea organizațiilor hitleriste .

("Adevărul" , "Dimineața" , "Universul" , 2-3 dec. '33)

[LD : informațiile abundă dar sunt contradictorii ; tensiunile sunt f.mari ; surprind "oficialul", atât cât el este oferit .]

"Adevărul" / 3 dec.

"Dimineața " : Dnii **H.O.Roth** (președ. clubului parlamentar P.N.German) și **Gaspar Muth** (președ. Uniunii Germanilor din România) au dus tratative cu guvernul pentru **un pact electoral**. Din primul moment **guvernul a pus condiția**

ca **sașii să procedeze singuri la dizolvarea** Consiliului Național Săsesc, a Comisiilor județene și orășenești (alese săptămâna trecută)

Această condiție guvernul a pus-o deoarece , grație unei campanii electorale deșănțate și teroriste, candidații Partidului Național-Socialist de sub "căpetenia" lui Fabritius , cuceriseră peste 70 % din mandate . **Reprezentanții germanilor au acceptat** această condiție, urmând să procedeze la dizolvare.

A doua condiție pusă de guvern a fost ca nici unul din **membrii batalioanelor de asalt să nu figureze printre candidați** . Deoarece **a fost admisă și această condiție**, a urmat ca H.O.Roth și Gaspar Muth să continue discuțiile cu **IGDuca, I.Lapedatu și I.Nistor**, pentru a se stabili lista definitivă a candidaților.

" Adevărul " : **Guvernul a început tratative cu reprezentanții germanilor**, în vederea unui **cartel electoral**. Prima condiție a guvernului : eliminarea org.național-socialiste .

Reprezentanții sașilor au plecat la Sibiu , pentru a clarifica lucrurile.

Consfătuirea reprezentanților sași , condusă de H.O.Roth , a durat de la 10 dimineața până la 7 seara , când **HORoth a comunicat telefonic d-lui Lapedatu hotărârile luate**.

Cum Lapedatu a cerut niște clarificări, a avut loc **o consfătuire restrânsă** **HORoth - F.Konerth - H.Konerth - Jikely** , încât a doua zi dimineața, la 10, au comunicat Bucureștiului hotărârile luate .

Astfel a apărut următorul **Comunicat oficial** :

" Față de știrile apărute în ziare că guvernul ar intenționa dizolvarea organizației naționalist -socialiste germane din România,

conducerea **Partidului German** ne comunică că **această organizație** , ca și **partidul german însuși**, au dat asigurările convenite în sensul că **exclud orice nedumerire [?!?] ivită în opinia publică românească** referitoare la această chestiune.

În consecință, conducerea **Partidului German** ia următoarele **angajamente** :

1) **Dizolvarea** așa ziselor "Selbsthilfemannschaften" ; [SA]

2) **Controlul organizațiilor tineretului** de către **biserică și partidul german** ;

3) **Schimbarea denumirii** organizației național -socialiste în " Deutsche Volkshilfebewegung in Romanien"

(acțiunea de promovare a poporului german din România)

4) **Suprimarea oricărei uniforme** sau port de uniforme ;

5) Pentru desemnarea conducătorilor organizației , se va întrebuiți **terminologia obișnuită "președinte" , "vicepreședinte" , "secretar" etc.**

6) **Contopirea grupărilor existente** cu organizația poporană , tradițională, până la 1 iulie 1934 .

Dispozițiunile punctelor 1-5 intră imediat în executare "

Ce rezultă din comunicat ?

/ Că hitleriștii au acceptat **să-și dizolve organizațiile SA** ;

/ Că au admis **transformarea P.național -socialist**,

într-o " **mișcare de ajutorare a poporului** " , pusă sub autoritatea bisericii și a P.G. ;

/ Că au hotărât **contopirea formațiunilor noi** , importate,

în tradiționalul "**Partid poporan al sașilor**"

Rămâne de văzut cine va avea preponderență în partid.

Până acum , H.O.Roth a servit de paravan hitleriștilor.

Se spune că R.Brandsch a rămas în PNG , renunțând să-și formeze alt partid.

"Adevărul" / 3 dec.

▣ **Opinia publică românească**

În opinia publică, chiar în organizația liberalilor, **înțelegerea cu sașii a produs mai curând nemulțumire**, deoarece ei sunt indignați de mișcarea hitleriștilor. Electoral, guvernul nu a câștigat mult, oferind **dr. Herțog** locul 6.

(Herțog a fost atăcat că este francmason în loja din Brașov !)

Din această cauză, **sașii, mai ales hitleriștii, vor vota cu alte partide.**

Românii sunt nemulțumiți și de trecerea organizației hitleriste sub scutul bisericii săsești, (reactualizând situația din timpul erei maghiare, sub scutul organizațiilor bisericești create de Șaguna)

Extremiștii vor fi sub scutul bisericii evanghelice, care și ea, va sluji hitlerismul "Adevărul" / 3 dec.'33

▣ Candidaturile sașilor

În pactul guvernului cu germanii, **pentru sași se prevăd 5 locuri :**

Herțog - Sibiu

Hans Otto Roth - la Târnava Mare ;

Plattner (dir. "Tageblatt") - Târnava Mică

Arthur Connert -Bistrița

Fritz Connert - Brașov

După cum se vede, Rudolf Brandsch a fost sacrificat !

Pactul electoral, dizolvarea org.hitleriste / 2-3 dec.'33

57.) Hitleriștii sași * : contra cartelului încheiat, 8 dec.'33

H.O. Roth - trădător !

("Adevărul" 8 dec.'33)

La câteva zile după ce cartelul a fost încheiat,

a apărut un **Comunicat al P.naționalist-socialist german**, semnat de **Fabricius** și **Waldemar Gust**, în care se afirmă că **nu poate fi vorba de dizolvarea partidului.**

Doi reprezentanți "oarecari" ai PNS - **Heidrich** și **Alfred Bonfert**

["**Fuhrerul**" - **grupelor muncitorești**] au avut o lungă întrevedere cu IG Duca,

care ar fi declarat că guvernul nu se va amesteca în disputele interne din rândul populației germane,

încât pct. 6 - cu contopirea grupărilor până la 1 iul.'34 - este considerat anulat.

Ca și până acum, **Fabricius** se intitulează "comandantul țării",

Gust "directorul țării" ... încalcând alt punct din înțelegere.

Vinovat de situația creată este HORoth : la ședința Sfatului național hitleriștii n-au participat.

Ziarul hitlerist din Sibiu "**Ostdeutscher Beobachter**", într-o ediție specială,

a prezentat pactul PNG cu guvernul, afirmând că el a fost încheiat

fără aprobarea hitleriștilor :

< **Înșelătorii fără conștiință** au început să arunce în poporul nostru credința că noi ne-am fi pus ștreangul de gât, **acceptând desființarea mișcării noastre.**

S-a încercat în mod ordinar să se arate că chiar organizația noastră a dorit acest lucru.

Jocul n-a reușit. Am fi făcut o greșeală irapabilă dacă ar fi adevărat ce susțin

dușmanii noștri.[-----] Din declarația primului ministru reese că

guvernul n-a pretins dizolvarea mișcării național-socialiste,

ci numai demilitarizarea ei și renunțarea la anumite forme externe .[-----]

Noi am declarat că **ne vom supune guvernului,**

pentru că **știm că nu suntem desființați.** [-----]

Atunci când **spiritul național-socialismului va pătrunde în sânul poporului nostru,**

vom arunca sămânța din care să răsară recolta,

care va fi **binecuvântarea germanismului și a României.**>

În același nr. de ziar, au apărut mai multe "**Ordonanțe**" semnate de "**comandantul țării**", **Fabricius**, prin care **s-au numit noii "comandanți" în județele țării.**

Conducerea PNS a dat **instrucțiuni tuturor organizațiilor** din țară

să nu respecte pactul cu guvernul. Organizațiile s-au conformat.

Ex.În Bucovina, pentru germani se acordase 1 loc în Senat, pe listele liberale.

La Rădăuți, la deschiderea ședinței de desemnare,

hitleristul **Landwer** a declarat că nu recunoaște cartelul, și, urmat de ceilalți

hitleriști, au părăsit adunarea.
Sașii hitleriști / 8 dec.'33

*** Notă . Zotta,Tulceanu "Partidele politice ... "**

În urma schimbării regimului politic din Germania, **o parte din sașii din Transilvania** au evoluat către **noua doctrină inaugurată de dl.Hitler.**

/ La **Congresul din 1933,la Sibiu**,au adoptat un **nou program**, care a dus la **sfârșirea unității desăvârșite** dintre ei.

Influența hitlerismului mai ales în județele Sibiu,Timișoara,Caraș,Tîrnava Mare și Mică,Hunedoara,Brașova,Năsăud,Suceava,Cernăuți,Cetatea Albă.

/ **Coducătorii hitleriștilor din România** sunt **dr.Fabricius** (Sibiu) ajutat de **H.Otto Roth.**

/ **Programul** este,în mare parte,**o copie a programului mișcării naționalist-socialiste germane**,adaptat pentru interesele minorității germane din România:

/Reclamă strîngerea laolaltă a tuturor claselor sociale germane

în **Comunitatea germană** ;

/Tinde la **organizarea poporului german** care să cuprindă,organic,viața politică,culturală, și economică **a fiecărei colonii germane din România**;

/ Înființează **"Jugendbund"** (lagăre de muncă pentru tineret) și **"Selbsthilfe"**(ajută -te singur!) ; **"Selbsthilfe Arbeitsmanschaft"** (trupe de autoapărare ptr.tineret)

/Cer dreptul de a supraveghea conducerea tuturor organizațiilor germane :

culturale,religioase,financiare,presă; (p.37-39)-----

Sașii hitleriști / dec.'33

58) Ordonanța de dizolvare a org.hitler. ; Raportul Inculeț (ministr.Intene) , ? dec.'33

(Cf. R.Cernea, " Roumanie ... Revizionisme" ...)

[LD : trebuie să cauți Ordonanța de dizolvare, publicată în M.Of.]

Guvernul IG Duca a luat măsuri pentru a stăvili mișcarea hitleristă din Ardeal .

Raportul prezentat de Inculeț (ministr.Interne) către Consiliul de miniștri, **publicat în M.O** , odată cu **Decretul de dizolvare** , cuprinde o amplă documentare privind **organizarea și acțiunile subversive ale N.E.D.R .**

Așa -zisele "grupe muncitorești" , conduse de A.Bonfert , numit " fuhrer" ...

căroră li e spunea "trupe de luptă" pentru "regenerarea națională "

59.) Sciziune în sânul Sfatului Național al Partidului Național Săsesc, 22- 31 ian.'34

"Dimineața" / 24 ian.'34

"Adevărul" / 27 ian.'34

"Dimineața" / 24 ian.'34

▣ A. Adunarea Sfatului Național Săsesc.

Sibiu, 22 ian. **Ordinea de zi** : cuvântul președintelui ; alegerea unor comitete ;

Regulamentul Sfatului ; Regulamentul aplanării conflictelor interne naționale ;

Statutul privind organizarea poporului și vecinătăților ; Supravegherea presei ;

Regulamentul muncii obligatorii în folosul comunității ; comunicări politice ;

-Președ. Fritz Otto Jikeli : În ultimul timp , **se afirmă din partea mai multor sași** că , **din cauza național-socialismului , poporul săsesc se află în mare primejdie.**

" Nu este adevărat acest lucru și toți acei care cari susțin asemenea lucruri , se exclud de la sine din sânul poporului săsesc.

-Episcopul Glondis : **Poporul săsesc** se găsește astăzi, într-adevăr,

la o mare răspântie , din cauza agitațiilor din ultimul timp,

și a cerut sașilor să nu mai facă agitații .

-dr.Waldemar Gust (șeful org.hitleriste pentru Ardeal) : **a răspuns cu violență episcopului , acuzându-l de lipsă de curaj.**

-Episcopul Glondis : a dat o replică foarte aspră , spunând că vorbește

în numele poporului săsesc, care dezaprobă agitațiile hitleriste.

-dr.Gust : I- a răspuns violent, și atunci ... **episcopul a părăsit adunarea ...**

-dr.Hans Otto Roth : Veniți cu toții după episcopul nostru !

Din cele 78 de persoane, au urmat pe episcop 48 de persoane,

membri ai Sfatului partidului național săsesc,

între care se aflau și numeroși național.- socialiști .

Episcopul, cu fracțiunea dizidentă, s-au adunat în sala "Unicum" și

s-au constituit într- **un nou Sfat național al partidului Săsesc,**

sub președinția dlui **Karesch** (fost vicepreșed.al Sfatului) .

După amiază , mai multe delegații a fracțiunii hitleriste, au cerut episcopului audiențe, pentru a-și cere scuze .Episcopul a refuzat .

Sciziunea Sfatul Național săsesc / 22 ian.'34

"Dimineața" / 29 ian.'34

▣ B. Solidaritate cu HORoth

53 de membri (din 78) din Sfatul Național , s-au solidarizat cu acțiunea

lui Hotto Roth, condamnând politica națională a socialiștilor :

" În conștiința răspunderii noastre și din sentimentul celei mai bune tradiții săsești,

în ce privește **disciplina și demnitatea** ce trebuie păstrate , chiar și cele mai aprige discuțiuni politice,**condamnăm în modul cel mai energic** această campanie sistematică de defăimare, și considerăm de datoria noastră **să atragem atenția opiniei publice** a poporului nostru **asupra urmărilor dezastruoase** care vor trebui neapărat să rezulte dintr-o astfel de **sălbăticitire a moravurilor politice."**

▣ C . Solidaritate cu Gaspar Muth

Într-o telegramă adresată lui **Gaspar Muth** - președintele Uniunii Germane din România (șvab) , - cei 53 de membri retrași și-au arătat indignarea pentru că **d-sa a fost atăcat violent și pe nedrept** de către presa național-socialistă :

"Nu mai putem tolera ca în masele poporului să se răspândească calomniile și insultele la adresa conducătorilor noștri .

Trebuie să tragem o **linie definitivă de demarcație** între

aceia cari vor să colaboreze la construcția clădirii unității noastre naționale și

între **acei cari**,distrugând și dizolvând, poartă veninul discordiei și al urei printre frații și surorile noastre."

▣ D.Declarațiile lui Gaspar Muth

Timișoara ?**Dr.Gaspar Muth**, la ședința **Comitetului provincial al Banatului** , a spus printre altele : "**La început**, am avut și eu , și cu mine mai mulți prieteni,

speranța că din **asa zisa mișcare de autoajutorare** [**nume sub care se ascundea la început mișcarea național-socialistă - n.r.**] **va putea ieși mult bine** , pentru viața noastră națională. **Din nenorocire , am fost din zi în zi mai deziluzionați .**

În locul unei unități mai strânse, **vedem o disoluție, ca niciodată.**

În locul unei încrederi încadrări în comunitate, **vedem revolte fățișe sau mascate din partea asaltatorilor .**

În loc de adevăr însuflețit de idealism, **calomniile, injurii .**

În loc de luptă în contra marxiștilor și a adversarilor din afară , **strângerea de gât și doborârea la pământ a propriului conațional.**

În loc de luptători dezinteresați pentru idealuri sfinte, **un sectarism egoist de partid** , în frunte cu **o duzină sau două de "mărimi" de conjunctură**, proaspăt copti , și care ar fărâma totul , numai să puie mâna pe puterea și pe conducerea pe care o doresc cu lăcomie .

În loc de interesul general , înaintea interesului propriu, vedem **interesul partidului, înaintea interesului general. "**

"Dimineața" / 29, 31 ian.'34

▣ E. Presa antihitleristă săsească

"Die Neue Zeitung" :

" De multe ori - multă vreme singuri - **noi am atras atenția** prin ziarul nostru , unde vor duce **radicalismul și brutalitatea oarbă a mișcării N.E.D.R.** Am rămas singuri, cu părerea noastră, am fost insultați și atacați pentru temerile noastre îndreptățite. **Acum se vede că am avut dreptate.**[....] Să sperăm că nu este prea târziu , pentru a readuce pe drumul bun , carul rătăcit "

"Siebenbuergisch Deutsches Tagblat " :

/ Audiența delegației săsești , în frunte cu fabricantul **Samuel Karres**-senior (Mediaș) , la **episcopul Glondis**. Delegația, foarte numeroasă, compusă de **reprezentanți** din toate straturile populației săsești , l-a asigurat pe episcop de **toată încrederea, respectul și devotamentul** întregii populații săsești din România.

Episcopul Glondis, mulțumind delegației, a făcut un **scurt istoric al mișcării hitleriste săsești**, arătând că , de la început, el s-a opus **metodeleor întrebuițate, greșitei acțiuni de îndrumare a tineretului, dar , intervențiile sale pe lângă conducătorii mișcării , au rămas fără rezultat .**

El și-a exprimat teama că **șefii mișcării hitleriste** duc poporul săsesc pe un **drum greșit**, care-i va **distrage unitatea** . De aceea, preconizează un **front comun al sașilor** , care **să se opuiască oamenilor lui Jickeli** .

/Consiliul Național Săsesc (nou) a cerut satisfacție pentru insultele aduse episcopului de către **Waldemar Gust**, șeful organizației hitleriste pentru Ardeal.

Cererea a fost formulată în **2 puncte** :

- 1.Să se dea **satisfacție șefului bisericii** ;
- 2.Să se dea **garanții** că , pe viitor, **conducătorii mișcării N.E.D.R.** - " Reînvierea națională a germanilor din România "- vor ține cont de **legile responsabilității** și ale **bunei cuviințe** , care trebuie să fie bazele indispensabile ale **politicii naționale germano-săsești**.

Sășii antihitleriști / 29 ian.'34

"Dimineața" / 31 ian.'34

▣ **F. Fabritius contraatacă**

" Ostdeutscher Beobachter" a publicat următorul **Ordin de zi** al "comandantului țării" , **Fabritius** :

< **Asigur de deplina mea încredere pe locotenentul meu , dr.Waldemar Gust, care pentru atitudinea sa , izvorând din mentalitatea național-socialistă , a fost atăcat în ultimul timp într-un chip nemaipomenit.>**

Prin acest ordin de zi, Fabritius a recunoscut că insultarea episcopului corespunde mentalității național-socialiste.

"Siebenbuergisch Deutsches Tagblat " scrie :

" Dacă acesta este răspunsul definitiv, el înseamnă luptă. Și înseamnă , în viitor, **reciprocitatea luptei**, pe care , până acum , **NEDR a dat-o singură** .[-----]

Căci , **dacă lupta începe** , cum ar trebui să înceapă,

atunci **ar fi luptă purtată în fiecare sat, care ar sili pe oricare sas să se hotărască.**

Fiecare va trebui să decidă dacă stă de partea aceloră care se adună în jurul episcopului lor, pentru a-l apăra de insulte, și prin luptă să refacă unitatea națională zdrobită, **sau de partea aceloră** cari, de luni de zile , vestesc și duc lupta contra propriilor conaționali. "Cum se vede, **național-socialiștii germani nu înțeleg să-și modereze metodele de luptă, nici să renunțe la acapararea întregului popor săsesc,** sub călcâiul d-lui "comandant suprem al țării " , **Fabritius** , și al d-lui comandant al Ardealului, **Gust**.

"Adevărul" / 27 ian.'34

▣ **G.Hitleriștii sași din Brașov**

Autoritățile din Brașov au fost sesizate de faptul deosebit de grav că **membrii grupării Selbsthilfe** , organizație național-ocialistă săsească , fac **instrucție militară în timpul nopții**.

Procurorul Radu Pascu , împreună cu autoritățile militare, a hotărât să ia măsuri urgente împotriva acestei pregătiri militare a populației civile.

[LD : lipsă text mai departe]

Sciziunea organiz.săsești / 22-31 ian.'34

Guv.Gh.Tătărașcu - Legislatura I .Sesiunea ordinară . 1 febr. 1934

60.Inaugurarea ses. parlamentare . Omagierea lui IGDuca , 1 febr.'34

Francisc Kra"uter .

(DAD, MO 1, 1 febr.'34 , p.1-6 ; "Adevărul" , an 48, nr.15.363, 3 febr.'34 ; rev. "Parlamentul Românesc " , nr. 132, 4 febr.34, p.2-3)

Francisc Kra"uter / 1 febr.'34

" **Partidul German** se închină cu **adâncă durere** în fața memoriei celui care a fost IGDuca și , în această incintă, unde am admirat de atâtea ori calitățile lui de **mare bărbat de stat** .Ne asociem la **cuvintele de doliu** rostite aici , nu numai spre a învedea solidaritatea sinceră, care ne unește de poporul român,**față de odiosul atentat de la Sinaia ; îl plângem pe IGDuca** și ca pe unul din **cei mai buni prieteni ai poporului german** din această țară. **Omagiul nostru pentru IGDuca este un omagiu postum.**

A știut și el, a știut toată lumea , că **I-am admirat** și în momente grele **am recurs la el** , iar el **ne-a susținut revendicările noastre drepte** ,

fiindcă **a știut să privească lucrurile** dintr-un alt punct de vedere .

Marele răposat , se zice , că **ar fi sperat , ca recompensă** a activității sale ,

a muncii depuse în interesul țării și a sacrificiilor aduse , **apoteoza.**

[**LD : într-un interview , așa spusese, cu o fină autoironie !**]

O va avea, și în **corul acelora care vor slăvi memoria lui IGDuca** ,

nu va lipsi glasul modest , dar cu atât mai sincer ,

al poporului german din România ."

Fr.Krauter / 1 febr.'34

61.)Constituirea grupului parlamentar german , 2 febr.'34

("Dimineața" , 8 febr.'34)

[**LD : puțini - cca. 11 -organizați, disciplinați,competenți, eficienți**]

/ București. Grupul parlamentar german a ținut,pe 2 febr. , sub președinția senatorului dr.Wilhelm Binder , ședința de constituire.

A fost reales, în unanimitate, ca președinte , deputatul **Hans Otto Roth**,

vicepreșed. **Frantz Kra"uter** , secretar **Herman Plattner**, chestor **Otto Herțog** .

/ Grupul și-a luat denumirea de "**Partidul german**".

/ Pentru a menține **contactul permanent între grup și Consiliile naționale germane** din diversele provincii , **au fost delegați** astfel :

Frantz Kra"uter - pentru Banat

Fritz Connert - pentru Ardeal

Daniel Haase - pentru Basarabia

Alois Lebouton - pentru Bucovina

/ Pentru **controlul permanent** al diverselor **tărâmuri de muncă**, au fost desemnați :

Agricultură și sindicalism - Fritz Connert și Emmerich Reitter ;

Școală și Biserică - Kra"uter, Plattner, Haase ;

Administrative - Binder , Reitter ;

Juridice și cetățenie - Reitter, Binder ;

Comerț, industrie , asistență socială muncitori - Herzog, Beller, Hu"gel ;

Finanțe și impozite : Herzog, Connert, Beller ;

Funcționari, pensionari : Kra"uter , Binder, Lebouton;

Conversiunea - Connert, Binder, Reitter, Herzog;

Sanitare - Kra"uter, Plattner.

/ **Membrii grupului** , au mai discutat **măsurile necesare**

pentru **rezolvarea chestiunilor de ordin politic** :

stabilite prin cartelul electoral cu guvernul ;

regularea chestiunilor de organizare internă a Partidului German .

62.a) Grupurile parlamentare , pe partide, 16 febr.'34

(DAD, MO 9-Anexa, 22 febr.'34)

▣ Gruparea parlamentară a P.German (8 deputați ; 3 senatori ?)

dr.Hans Otto Roth (președ.)	dr.Frantz Kra"uter (vicepreșed.)
Herman Plattner (secretar)	Hans Beller
Fritz Connert	Daniel Haase
dr.Otto Herzog	Anton Hu"gel
dr. Wilhelm Binder (senator)	Alois Lebouton (senator)
Emeric Reitter (senator)	

62.b.) **N.Iorga** : episcopul Pacha și deputatul Kra"uter , la Hitler ? , Senat , 16 febr'34

C.Angelescu - răspunde .

(D.S., MO 6, șed. 16 febr.'34 , p- 187 - 191)

-Iorga : cere **lămuriri** în legătură cu prezentarea **omagiilor șvabilor din Banat** - printr-o **delegație** condusă de **episcopul catolic al Banatului, Pacha**, și **deputatul Kra"uter** - cancelarului german Hitler.

-C.Angelescu (ministr.Instrucțiunii și Culte) : Regretă gestul episcopului, și la întoarcere " îi va cere socoteala , întrucât, d-sa, care este funcționar al statutului român, s-a dus să ceară instrucțiuni din străinătate .

62.c)**Romulus Seișanu** : aceeași întrebare ca Iorga , Cameră , 24 febr.'34

Inculeț (ministr.de Interne) - răspunde

(DAD, MO 11, 24 febr.'34)

24 febr.

-Romulus Seișanu : Episcopul romano- catolic de Timișoara , **dr.Augustin Pacha**, însoțit de **Francisc Kra"uter** (vicepreșed. PG, deputat) au făcut o vizită la **Berlin**, ambii fiind primiți de **Adolf Hitler**.

-G.A.Cuza : Cinste lor !

-Seișanu : Posturile de radio germane au anunțat că **Aug.Pacha**, reprezintă pe germanii din sud-estul Europei și că în această calitate a fost primit de Hitler. Cere să se ia măsuri.

-I.Inculeț (ministr.Interne) : chestiunea a fost ridicată și la Senat .

Se face o anchetă. Se vor lua măsuri.

63.) **V.Serdici (PT -Lupu)** , comunicare : taxele confesionale , 1 mart.'34

("Facla " , 3 mart .'34)

Mițiță Constantinescu (subsecretar de stat Finanțe) - răspunde

[LD : informația o dau , așa , de ex, pentru a remarca **acoperirea legală** , pentru diverse domenii de interes pentru cetățeni .

Percepera acelei taxe pentru școlile confesionale ...

reglementată prin **intersectarea a două legi** .]

-V.Serdici : Cetățenii români de origine săsească din Târnava -Mare , pe lângă impozitele către stat, comună și județ,

sunt **urmăriți de agenții fiscoi** și pentru plata datoriilor către **biserica lutherană** și **școala confesională săsească** , care sunt creanțe particulare .

-Mițiță Constantinescu : urmărirea pentru **debitele datorate școlii confesionale** , se fac **potrivit normelor** stabilite de **legea pentru urmărirea veniturilor statului** .

Această practică de urmărire , s-a făcut pe temeiul **legii cultelor** , prevede cerută chiar de **comunitatea săsească**.

64.) **Ion Folea (PNL ducist) , discurs la Mesaj , 5 mart.'34**

("Facla " 7 mart. '34)

-I.Folea : Examinând problema orașelor din Ardeal, cere ca la conducerea lor să aibă **prioritate elementul românesc** care formează grosul populației .

-V.Serdici (PT-Lupu) : Dar dvs n-ați încheiat un pact cu sașii , dându-le **primăriile din Sibiu și Sighișoara ?**

-Folea : Noi, ardelenii am fost împotriva oricărui pact .

De aceea **nu ne întreba pe noi**, ci pe acei care l-au încheiat .

-I.Nestor (ministru de stat) : Țin să declar că **guvernul n-a încheiat nici un pact**, ci un **simplicar electoral** care a încetat îndată după alegeri.

-Folea : Nu este îngăduit ca elementul străin să asuprească pe Români.

Comercianții și meseriașii străini din Ardeal , nu primesc ucenici români , pentru ca aceștia să nu poată învăța meserii De aceea **trebuie pusă cu toată energia problema încurajării elementului românesc**, pentru a pune astfel capăt șomajului ce domnește în industrie și mai ales **șomajul intelectual**.

Ar trebui o justă proporționare și în magistratură și învățământ.

I.Folea / 5 mart.'34

65) **H.O.Roth * , Declarația PNG la ("Lupta " , 8 mart.'34)**

HORoth citește o Declarație , în numele PNG .

/ Cere **intensificarea legăturilor amicale cu statele** care , înainte, formau deșeurile produselor noastre agricole și cari, prin întreaga lor structură , sunt **predestinate a colabora cu noi pe tărâmul politic și economic**. [**Germania !**]

/ Rezolvarea imediată și radicală a conversiunii ;

/ Reducerea impozitelor ;

/ Echilibrarea bugetului ;

/ Tratat egal între provincii și pentru cetățenii de altă origine etnică ;

/ Lege specială pentru minorități ;

Notă * ---

H.Otto Roth , n.la Sighișoara .Șeful comunității germane din România ; parlamentar în toate legislaturile .

La 31 aug.1944 , preia conducerea poporului german din România .

A adresat un **Apel sașilor și șvabilor**, îndemnându-i la loialitate față de statul român. Iuliu Maniu i-a promis că nu va avea de pățimit , dacă vor fi loiali ...

Arestat în 1952, mort în 1953 , în lagărul de exterminare de la Ghencea.

(Cf. Cicerone Ionițoiu , **Cartea de aur**, vol I , pag. 141)

66.) **Ion Nistor (ministru secretar de stat) , discurs final la Mesaj , 6 mart.'34**

(DAD, MO 18, șed. din 6 mart.'34, pag. 627 - 634) **Discurs integral, fisier PNL**

I.Nistor /Partidele minoritarilor

"Dar fiindcă am atins chestiunea apropierei și colaborării cu populațiile minoritare de la noi, să ne fie îngăduit să ne oprim puțin și asupra **declarațiilor**

care s-au rostit la această tribună **din partea reprezentanților partidelor minoritare** .

Înainte de aceasta , țin să lămuresc pe dl **Cătuneanu și pe dnii oratori**

cari au criticat aici pretensele pacturi ale guvernului cu grupările minoritare ,

că **guvernul n-a încheiat nici un pact de colaborare** cu vreuna din grupările

minoritare . **Am avut un simplicar electoral cu sașii**, pe care l-am respectat ,

și așteptăm și din partea lor împlinirea tuturor angajamentelor , pe care le-au luat .

Atât și nimic mai mult.

Statutul minorităților

Tratatul cu privire la scutul minorităților ,

prevede **egalitatea de drepturi civile și politice** pentru populațiile minoritare .

Or, această egalitate este acordată tuturor minorităților ,

deci și celei maghiare , prin art. 5 și 7 din Constituția din 1923 .

"Art . 11 din tratatul de la Paris, impune României să acorde

comunităților Secuilor și Sașilor , autonomie locală în ceea ce privește

chestiunile religioase și culturale.

"Prin **legea pentru regimul cultelor**, prin **legea învățământului particular și prin legea persoanelor juridice**, **statutul român s-a achitat de aceste obligațiuni**, acordând minorităților **drepturi care întrec chiar prevederile tratatului**.

" **Art.11 din legea cultelor** acordă tuturor episcopilor , protopopiatelor și **comunităților catolice, reformate , luterane și unitariene** , dreptul de **personalitate juridică** .

Este știut că aceste așezăminte **sunt pe de-a -ntregul maghiare sau săsești** .

Ele se bucură deci de **o largă autonomie** , nu numai **religioasă**, ci și **națională** .

Ele **își conduc afacerile interne** în conformitate cu **statutul lor de organizare** (art.

12) .Ele sunt **libere să înființeze instituțiuni culturale și de binefacere** (art. 14)

Ele **impun credincioșilor taxe** pentru întreținerea acestor instituțiuni (art.30) ,

care taxe se pot încasa , la cerere, prin organele fiscale ale statului.

"În politica sa împăciuitoare , **statutul român nu s-a mărginit să acorde aceste drepturi numai sașilor și secilor**, cum prevede art.11 din tratat,

ci ea **le-a recunoscut tuturor Maghiarilor și Germanilor , în genere**.

În felul acesta, **autonomiile locale cerute de tratat** ,

au primit forma unei autonomii generale , menite să satisfacă minoritățile maghiare.

[-----]

România , țara tuturor libertăților , **a făcut tot ce i-a stat în putință ca să satisfacă**

revendicările juste ale cetățenilor ei minoritari. Acest fapt este atât de adevărat ,

încât el a fost recunoscut fără înconjur de unul dintre conductorii fruntași ai Sașilor.

În cartea sa **"Rana deschisă a Europei "** , apărută la Sibiu în 1930, pag.100 ,

Rudolf Brandsch scrie : < Afară de Letonia și Estonia , există în statele europene

doară numai în România o autonomie școlară parțială pentru minoritățile

din regiunile care aparțineau Ungariei .

În aceste regiuni ,**ființează școale germane**

și maghiare , începând cu grădiniile de copii , până la inclusiv gimnaziile ,

pe bază confesională , **ca școale autonome bisericești**. >

[-----]

I.Nistor / P.German

" În numele Partidului German , s-a rostit aici d-l deputat **Hans Otto Roth**, care ,

în declarațiunea sa, a **atins și problemele economice** , ceea ce dovedește că

Partidul German mai are și alte preocupări **decât acele cu caracter pur minoritar**.

Problemele economice interesează țara întregă și ele vor găsi soluționarea lor cea mai

nimerită.

Revendicările cu caracter pur minoritar , întrucât ar fi rămas încă nesoluționate prin

legiuirile de până acum, **vor fi examinate cu bunăvoință** , în sensul îndrumării unei

armonioase colaborări între toți cetățenii acestei țări, fără privire la limbă și confesiune "

I.Nistor / 6 mart.'34

67.) **Circulara Bisericii evanghelice către funcționari și școlile eparhiale , 6 mart.'34**

// interzicerea de a face parte din organizațiile hitleriste //

("Lupta " , 8 mart.' 34)

Sinodul bisericii evanghelice din România a adresat **o circulară** către toate

organele bisericești , precum și către **directorii școlilor parohiale** ,

în care **se interzice** în mod formal **membriilor corpului ecleziastic și profesoral**

evenghelic de a face parte din organizațiile național-socialiste .

Această hotărâre este astfel motivată :

< **Instrucțiunile mișcării național-socialiste** din România **obligă pe membrii** acestei mișcări la **ascultare oarbă față de conducătorul lor**, chiar în calitatea lor de membri ai corpului clerical , și îi **îndeamnă** , în mod special , **să nu colaboreze în mod pozitiv în cadrul acestor instituții**. Instrucțiunile mai **prevăd că organizațiilor tineretului și trupele organizației "Selbsthilfe"** sunt **instrumente ale conducătorilor** unei mișcări cu vădit caracter politic >

Constatând că **funcționarii bisericești și culturali** sunt **supuși unor ordine** care vin

în contradicție cu jurământul prestat șefilor lor ierarhici , sinodul a hotărât că , pe

viitor, funcționarii ecleziastici și școlari , nu vor mai putea face parte din organizațiile

național-socialiste .

68.) Conflicte între sași /biserică- hitleriști - p.polit. / 10 mart.'34

("Adevărul" și "Dimineața " , 10 mart.'34)

"Dimineața " /

Conflictele dintre sași

"Mișcarea pentru restabilirea unității în poporul săsesc " - președ. **Depner** - a organizat o întrunire publică la **Cristian** lângă Brașov.

Cu această ocazie, **organizația național-socialistă** a căutat să provoace un scandal pentru a împiedica întrunirea. Înainte de începere, ei au terorizat cerând să li se dea lor cuvântul mai întâi ; apoi, în timpul cuvântării președ. **Depner**, l-au întrerupt , cu **întreruperi zgomotoase**.

-**Președ. Depner** a arătat cum s-a ajuns la **ruptura din Consiliul Național Săsesc**, și cum, **din cauza atitudinii național-socialiștilor** , nu s-a putut restabili unitatea.

-**Kaspar Muth** (conducătorul șvabilor) a explicat cum s-a ajuns la **pactul electoral** cu guvernul. **Reprezentanții vechilor partide săsești**, în **tratativele cu răposatul Duca**, au fost **leali față de conaționali**, inclusiv față de național-socialiști ;

-**Hans Otto Roth** (președ. PG) a spus că la **începutul mișcării național-socialiste**, a contribuit și d-sa pentru ca această mișcare să se poată dezvolta liniștit.

A venit apoi un moment **când s-a atins maximum**

pe care îl putea tolera poporul român, când guvernul a decis **dizolvarea Partidului Național -Socialist al germanilor** din România.

Cu ocazia semnării cartelului, s-a făcut tot ce era posibil pentru a împiedica primejdiile cu care era amenințat poporul săsesc.

Protestează contra tendințelor național-socialiștilor

de a semăna discordia în toate comunele săsești .

Arată **confuzia care există la național-socialiști**, **proclamând ca șefi autoritar** ,

pe de o parte, pe **Fabrițius**, iar pe de altă parte, pe **Jickeli** ,

președintele Consiliului Național , care face parte din partidul lui **Fabrițius**.

-**Doi național-socialiști** au cerut ca **tot poporul săsesc să se supună ordinelor lui Fabrițius**, amenințând că oricine se va opune , va fi doborât la pământ,

La Sibiu, a apărut un nou ziar săsesc "**Volks Bote**" ,

cu scopul de a populariza ideea de unitate a poporului săsesc.și

a **combate tendințele de a introduce în satele săsești** , politicianismul de partid. Noul ziar **combate tendințele de învrăjpire ale mișcării național-socialiste** .

"Adevărul " /

▣ Biserica evanghelică săsească împotriva național- socialiștilor"

Consistoriul superior al bisericii evanghelice din țară a trimis (2 mart.'34)

următoarea **Circulară** tutuor autorităților bisericești care țin de el :

< Manifestul "**Pentru limpezirea situației, Un cuvânt către toți sașii "** , pe care episcopul bisericii noastre l-a publicat la 28 februarie 1934, conține , între altele, un fragment din

"Regulamentul mișcării național-socialiste a germanilor din România (N.E.D.R.)

Prin acest regulament, **membrii mișcării sunt obligați la o supunere necondiționată**

față de șefi , **chiar și atunci** când au calitatea de membri ai **corporațiilor noastre**

bisericești , cu însărcinarea specială **de a nu conlucra în mod pozitiv în sânul acestor corporații** , **pentru a nu prelungi viața sistemului acestuia.**

Regulamentul mai dispune ca **echipele de propagandă și organizațiile tinerești**,

să fie făcute **instrumente ale conducerii mișcării** , **mișcare care are caracter politic.**

Din prescripțiile acestui Regulament reiese că **funcționarii bisericii și ai școlii** ,

care au depus jurământ față de biserică,

sunt supuși, ca membri ai Partidului Național -Socialist ,

unor porunci care sunt în contradicere cu jurământul depus de ei.

De asemenea, **toți membrii tutuor corporațiilor bisericești**,

care trebuie să se supuie prescripțiilor bisericii lor,

vor veni în contradicere cu ceea ce trebuie să fie datoria lor.
**Membrii PN-S, sânt însă obligați să dea ascultare unui șef,
care este în afara de biserică,
și care lucrează împotriva prescripțiilor religioase.**

[-----]
Deoarece **Regulamentul mișcării național- socialiste** ,
necunoscut până acum chiar de cea mai mare parte a membrilor mișcării ,
ne-a fost adus la cunoștință abia acum,
și deoarece **prescripțiile lui sunt în contradicere cu percepțiile pașnice ale bisericii ,**
și sunt **o primejdie pentru biserica noastră,** împiedicând-o de la lucru,
Înaltul Consistoriu hotărăște , pe temeiul **Regulamentului bisericesc,**
paragraful 93, pct 2 și 3, **că atâta vreme cât acest regulament sau alte prescripții**
asemănătoare există, atâta vreme cât funcționarii bisericii și ai școlii ,
ca membri ai PN-S, sunt supuși unei conduceri în afara bisericii
și libertatea lor de conștiință și de acțiune nu este respectată ,
funcționarii bisericii și ai școlii nu vor putea fi membri ai acestui partid,
nici al vreunei alte asociații sau mișcări asemănătoare ,
care le ordonă supunere unei alte puteri , decât aceleia bisericești.
De aceea, **Înaltul Consistoriu cere ca funcționarii bisericii și ai școlii**
să-și dea numaidecât demisia dintr-un astfel de partid,
și să lucreze pentru reînnoirea poporului nostru , pentru ridicarea conștiinței
poporului și trezirii sentimentului de datorie și de onoare ,
în conformitate cu prescripțiile bisericii noastre.
De aceea, **Consistoriul așteaptă ca toți membrii corporațiilor bisericești**
să desfacă cât mai repede legăturile ce le au cu PN-S din România,
precum și cu alte partide și mișcări
care îi silesc să ia angajamente potrivnice datoriei bisericești.
În același timp, **Înaltul Consistoriu dispune ca organizațiile bisericești ale tineretului**
să fie conduse după înțelesul Regulamentului bisericesc , paragraful 38 și al celorlate
prescripții bisericești , **să fie supravegheate îndeaproape**
și să se interzică orice întrebuițare a lor pentru alte scopuri
decât acelea pe care le prevăd prescripțiile religioase.
Circulara aceasta trebuie să fie citită în tot cuprinsul ei , în ședința viitoare a corpului
bisericesc , în prezența tuturor funcționarilor . Sibiu, 2 mart.1934 . >
Sașii / 10 mart.'34

69.) Frământări la Sibiu // **consiliul municipal // , 10 mart.'34**

// Al Lapedatu aplică măsuri cf.cartelului cu sașii //
("Dimineața " , 12 mart.'34)
La Sibiu, până la alegeri, fusese numită o comisie interimară (români) a municipiului
Sibiu.După alegeri, s-a instalat o nouă comisie, compusă din 4 români și 5 sași.
Președinte a fost numit I.Piso (șeful PNL -Sibiu)
Fiind și deputat, conducerea efectivă o avea dr. Grundisch , ceea ce a satisfăcut pe sași
și a nemulțumit pe români.
Pentru a evita frământările, Al. Lapedatu (care încheiase cartelul cu sașii) , a luat o
hotărâre disciplinară senzațională : a exclus pe Piso din partid, pentru că acesta , în loc
să-l informeze pe el, l-a informat pe Dinu Brătianu !
Opinia publică românească crede că măsura a fost cerută de sași !

70.) **Congresul profesorilor de I.germană , 2 apr.'34**

("Lupta " , 3 apr.'34) Au făcut expuneri : dna Alexandrina Popovici, C.Chiperiu, Schauer,
Schroff, Virgil Tempeanu, Flavian ș.a. după care s-a votat o **Motțiune :**
1.**Limba germană** să fie introdusă ca **disciplină obligatorie** în toate școlile secundare,
comeciale, chiar în cursul inferior, modificându-se urgent legea, în acest sens.
2. **La bacalaureat,** limba germană să se bucure de **tratament egal**
cu acela al limbii franceze, elevii având a alege între ele.
3. **Concedii cu salariu întreg,** pentru **perfecționarea studiilor în străinătate ;**
4. Concediu cu salariu întreg, pentru **misiunile științifice** , la universit.străine ;

5. Ministerul Instrucțiunii să organizeze **schimburi de profesori și studenți** ;
scutirea de taxe și vize a materialului didactic importat
Prof.de l.germană / 2 apr.'34

71.) **Hermann Plattner (P.NG) , la *legea apărării statului* , 5 apr.'34**

(DAD, MO 39, șed. din 5 apr.'34, p. 1692)

[LD : nu știu de ce nu vorbește H.Otto Roth ; Plattner este deosebit de corect ,
, declarația conține asigurări de loialitate , dar ... **nici o vorbă despre mișcarea
hitleristă** din sânul comunității germane ; nimic despre **Germania hitleristă** ;
De altfel, nici legea nu pare a fi vizat-o , decât tangențial și aluziv]

Supratitlurile, sublinierile , comentariile , îmi aparțin :

// Germanii din România : element de ordine , autoritate de stat //

// Germanii și legea apărării statului - legitimare //

// Problema tineretului // Răspunderea guvernării //

// Legea apărării statutului : condiții //

Plattner / 5 apr.'34

▣ Germanii din România

"D-le președinte , d-lor deputați, în toate părțile țării în care locuiesc
cetățeni de origine germană , aceștia întotdeauna au fost un element de ordine ,
care sustine autoritatea ideii de stat .

"Dacă binele statului se bazează pe **hărnicia și destoinicia** fiilor săi,
pe **loialitatea și fidelitatea cetățenilor** săi, atunci putem constata că
statutul român nu are cetățeni mai buni ca Germanii din această țară .

Căci toți au **aceeași țintă superioară** : să trăiască ca **cetățeni liberi și egali**
în toate drepturile în țară , și **să contribuie prin munca lor**
ca binele obștească al țării să crească . "

Plattner / 5 apr.'34

▣ Germanii și legea apărării statutului

"De aceea , noi, **Germanii din România** , în urma **ținutei noastre principiale**
față de ideea de stat , **nu trebuie să ne temem de o lege**

care se îndreaptă în **contra elementelor tulburătoare și teroriste** ,
din cauză că **pozițiunea noastră** în viața politică a țării noastre ,

nu poate să fie niciodată alături de curenți și organizațiuni distructive .

" **Recunoaștem dreptul statului de a se apăra**

de tendințe și organizațiuni distructive și

să uzeze chiar de măsuri excepționale ,

dacă astfel de tendințe își ridică capul în mod tendențios.

"**Stăm însă pe punctul de vedere** , în general, **drepturile și datoriile cetățenești** ,
sunt asigurate de Constituție , și că numai în cazuri extreme

se pot lua măsuri care trec peste delimitările drepturilor constituționale .

Plattner / 5 apr.'34

▣ Problema tineretului

▣ Răspunderea guvernului

" Știm foarte bine că **astăzi trăim** , nu numai în **împrejurări speciale economice și
politice** , ci știm și aceea că **condițiile încurcate ale vieții postbelice**
au dus și la o gravă criză sufletească pentru generația care trăiește astăzi.

"**Lăsăm la aprecierea și responsabilitatea guvernului și a partidului majoritar** ,
să decidă dacă această criză sufletească

face necesară crearea unor legi excepționale .

Dacă conducerea responsabilă a vieții noastre politice , consideră dată
această necesitate , **nu intenționăm să refuzăm recunoașterea ei** . "

Plattner / 5 apr.'34

▫ Legea apărării statului

" **Dacă** conducerea responsabilă a vieții noastre politice , consideră dată această necesitate , [a legii excepționale] **nu intenționăm să refuzăm recunoașterea ei.** "

" Trebuie însă să **stăruim în îndeplinirea unei condițiuni** : **dispozițiile** trebuie să fie atât de **clare în sensul și textul lor**, **încât să nu poată refuza nici un fel de echivoc** la interpretarea lor, **nici un fel de abuz** în aplicarea lor.

" **Noi, membrii Partidului German**, suntem de părere că **prezentul proiect nu posedă această claritate în măsura necesară.**

Trebuie să constatăm că **formulările adoptate nu sunt redactate destul de clar** și că , înainte de toate , **noțiunea violenței nu este concretizată în mod absolut clar.** Trebuie să cerem formulări clare și precise , care , la interpretare, nu pot fi înțelese greșit, și care nu pot duce la abuz , în caz de aplicare .

"În ce privește **aplicarea legii** , așteptăm ca ea **să fie condusă de spiritul dragostei și al toleranței** , pe care înainte de toate trebuie să se sprijine politica statutului față de toți cetățenii țării.

Precum astăzi politica statelor între ele, nu se mai bazează pe puterea tunurilor și a baionetelor [LD ???] , așa nici **autoritatea statului să nu se bazeze pe baionetele jandarmilor** ; căci în viața internațională a statelor, ca și în viața națională a statului român, **dragostea și încrederea tuturor cetățenilor lui** , vor fi cel mai tare sprijin pentru binele statului " (**apaluze la PNG**)
Hermann Plattner / 5 apr.'34

72.) **Episcopul dr.Glondys(bis.evangelică) , conferință radio - Berlin, ? - 5 apr.'34**

("Universul " , 5 apr.'34)

" Față de unele **comunicate apărute în presa noastră** în legătură cu **conferința** pe care **episcopul bisericii evanghelice din România, dr. Glondys** , a **ținut-o la postul de radio-difuziune din Berlin**, episcopul ne trimite **următoarea rectificare** :

< **La redactarea de către presa română a conferinței**

ce am ținut la postul de radio-difuziune din Berlin,

s-au strecurat mai multe neadevăruri grave , cari trebuiesc rectificate

S-a susținut anume în presa română că **ași fi declarat că "nedreptățile " statutului român față de sași ar continua,**

cu toate repetatele intervenții ale parlamentarilor sași.

Față de acestea **trebuie să stabilesc** că **n-am vorbit nici de intervenția parlamentarilor sași și nici n-am pomenit cuvântul "nedreptate "**, ci numai am arătat că guvernele române au declarat că "dat fiind situația extrem de precară a statutului, nu vor mai putea fi plătite subvențiile "

De asemenea, **este o invenție faptul că m-aș fi plâns , că copiii sași sunt siliți la școală să învețe limba română și să uite pe cea săsească.**

De asemenea , **nu am spus că școlile și bisericile săsești nu primesc subvenții de la stat** , ci am remarcat numai insuficiența lor .

Este un neadevăr absolut , când se susține că **aș fi spus că sașii trebuie să plătească impozite deosebit de mari statutului român,**

fapt prin care s-ar explica falimentul firmelor și închiderea băncilor săsești .

Dimpotrivă, am arătat că **sașii plătesc aceleași impozite ca și românii** dar , pe lângă aceasta , trebuie - pentru susținerea școlii săsești - să-și impună ei înșiși încăodată un nou impozit .

De altfel, **am subliniat credința cetățenească a germanilor față de statul român**, respingând în mod categoric și public toate presupunerile în ceea privește această **atitudine loială a minorității germane** . > (Rador)

Episcop Glondys / 5 apr.'34

73.) **Reglementarea comerțului bancar , 26 apr.'34**

Victor Slăvescu (ministr.Finanțelor) **Barbu Dimitrescu** (raportor)

Fritz Connert (P.German)

(DAD, MO 48, șed. de joi, 26 apr.'34, pag. 2341- 2345)

Fritz Connert (P.German)

"**Admit și eu principiul proiectului prezentat** , și regret și eu că nu s-a prezentat un asemenea proiect cu vreo câțiva ani înainte . **Recunosc și părțile bune ale proiectului și intențiile bune ale d-lui ministru . Totuși trebuie să fac unele obiecțiuni.**

" În prima linie trebuie să constat că interesele băncilor existente în Ardeal nu au fost luate îndeostul în considerare .

"Am mare teamă că băncile mici și mijlocii din Ardeal , nu vor fi în stare să continue activitatea lor , după expirarea termenului de 5 ani , prevăzut ca timp tranzitoriu pentru băncile existente ."

Consideră capitalul social cerut (art. 11 , 12, 35) prea mare .

Este convins că multe bănci vor putea scăpa de dezastru, numai prin fuziune.

Dar este hotărât contra tendinței care ar merge într-acolo ca ,

" în locul băncilor noastre, mici și mijlocii ,

să avem filiale ale băncilor mari din Capitală "

În alte țări, tendința este de a menține băncile provinciale, mici și mijlocii.

-Victor Slăvescu : A celor mari. Dovada o avem că la ultimul congres al băncilor de la Berlin, băncile provinciale au cerut să fie afiliate la băncile mari din Colonia, Frankfurt , Lipsca, etc , să nu fie în fiecare stat câte o băncuță .

-Fritz Connert : " Noi avem numai Mediaș, Sibiu, Sighișoara .

Nu ne putem compara cu Germania." Consider acest capital prea ridicat .

În ceea ce privește Consiliul Superior Bancar , el ar dori sporit numărul delegaților băncilor. Legea prevede 7 delegați " de drept" și numai 4 delegați ai băncilor.

Fr.Connert / 26 apr.'34

Vacanța parlamentară

74.) Dizolvarea organizațiilor hitleriste săsești , ? iun.'34

(" Lupta " , an XIII, nr. 3807, 6 iun.'34)

[LD : este un comentariu.Nu am decretul. Culeg informațiile și meditez ... care a fost percepția contemporanilor despre nazism, hitlerism ...ce confuzie era ...]
Doc. integral la [fișier Germani](#)

Guvernul român a dispus **dizolvarea organizațiilor hitleriste săsești .**

Când s-a instalat Hitler la cârma Reich-ului , s-au înghebat imediat și la noi organizațiunile hitleriste , **cu concursul fățiș al guvernului german** , care a trimis emisari **autorizați** ,iar la festivități, asista însuși **ministrul Germaniei la București.**

Mai mult decât atât : conducătorii hitleriștilor noștri deveniseră de la început îndrăzneți și agresivi - așa că a fost nevoie ca opinia publică să reacționeze , ca să se astâmpere .

Ar fi fost deci de mirare ca , după ce **fracțiuni naționale cu caracter hitlerist** , cum este Garda de Fier, **au fost dizolvate,**

să se tolereze formațiuni similare la minoritari.

Și ar fi fost uimitor ca, după ce **însăși Hitler desființează nazismul , [!?!]**

prin contrarevoluție sau masacrare [noaptea cuțitelor lungi !Roehm ! noaptea de cristal !] toleranța și democratismul nostru să meargă așa de departe încât

să îngăduim minorității germane să organizeze pe pământul țării noastre , organizațiunile care , pe lângă că sunt iredentiste ,

apoi seamănă ura între cetățenii aceleași țări.

O singură obiecție se poate aduce guvernului : că ea a întârziat, că, întru câtva e chiar tardivă. , căci nazismul este în declin , merge spre lichidare [!?!]

și, cu certitudine , că înainte de a dispărea din Germania,

vor dispărea caricaturile naziste din celelate țări . [!?!] [-----]

Hitlerismul a încercat să pătrundă în multe țări și pe căi nepermise.

A încercat să cucerească Austria prin teroare .

Oriunde se afla un german, hitlerismul încerca să înfigă și drapelul cu zvastică și să se agite.

Marea majoritate a statelor europene, nu mai vorbim de America, au reacționat și **au respins orice acțiune hitleristă**, fățișă sau clandestină, - astfel că Fuhrer -ul s-a încredințat că **se ridică pretutindeni bariere contra hitlerismului**, așa cum s-a procedat contra **bolșevismului**, când la începutul **instaurării sale în Rusia**, s-a pornit **ofensiva bolșevică internațională**.

[-----]

Dizolvarea hitlerismului săsesc / iun.'34

Guv.Tătărașcu.Legislatura PNL. Sesiunea extraordinară , 14 iun.'34

75.) **ing. N.Teodorescu** (ministr. Industr. și comerț) , **Eug.Titeanu** (raportor) ,
2-3 iul.'34

Legea **Utilizarea elementului românesc în întreprinderi**,

a) Fritz Connert (P.German)

(DAD, MO 12, 2 iul.'34, p. 869- 870)

Connert / 2 iul '34

▣ **Legea Teodorescu**

Proiectul s-a discutat în mod amănunțit în **Comisiunea specială a Camerei**.

A luat și el parte și și-a spus părerea .Se va referi la câteva observațiuni cu care nu a putut convinge pe ministrul Industriei .

În numele PG , recunoaște necesitatea legii de a încuraja și proteja munca națională, muncitorii indigeni . (aprobări la majoritari)

În timpul de astăzi, când toate **statele tind spre autarhie** , când avem șomaj, **avem datoria să sprijinim muncitorii noștri. "**

Connert / 2 iul '34

▣ **" Naționalismul" legii**

▣ **Fața ascunsă : antiminoritară**

[**LD : Este adevărat că legea avea unele echivocuri, dedesubturi, care determinaseră și confuziile unor vorbitori anteriori , între străini , ca "cetățeni" sau ca "etnie " .]**

Dar Proiectul are o latură pe care noi nu o putem accepta .

Nu contestăm **dreptul statutului de a supraveghea industriile din această țară** , precum și **întreprinderile** care stau în legătură cu **apărarea națională** .

Prin urmare, **admitem acest principiu**.

Dar , ni se pare nouă că **modul de aplicare** a acestui principiu , **depășește limitele necesare și constituie un amestec al statului în treburile economice private .**

Mi s-a reproșat în Comisie că **nu aș fi destul de patriot** , pentru că **nu accept toate dispozițiile acestei legi**.

Nu am pretenția să fiu mai patriot , decât fostul subsecretar de stat ,

Grigore Gafencu (PNȚ) , care **a vorbit la Senat** la acest proiect , sau de dl.**Corteanu** (ex-deputat, argetoianist) care **a scris la " Argus"** despre lege...

"D-lor deputați, trebuie să **amintesc** un lucru : s-a vorbit astăzi aici despre aceste **măsuri**, dar despre care nu se spune totul , **căci sub ele se ascunde ceva** .
Acestea au două fețe : o față pe care o cunoaștem cu toții , din textul proiectului

care se referă la apărarea națională , și care este foarte bună :

dar este și un alt scop care se urmărește prin aceste măsuri :

un scop ascuns , un scop naționalist .

DI Hasnaș a vorbit deschis despre acest lucru :

acest scop este înlăturarea minorităților din industriile lor, prin alți cetățeni.

" **Mi se pare cam bizar** să se vină astăzi cu o lege pentru apărarea națională , deoarece **sunt alte legi care o asigură** ;

Apoi ... cum poate fi apreciată obiectiv, "valoarea morală a individului " , lealitatea sa față de statul român ?!

LD : Atenție ! Punere la punct riscantă ... punct lovit !

-Pamfil Șeicaru : Există un climat al ideilor, d-le Connert .

Nu vă supărați, dar **poporul român , un popor și un stat mai puțin evoluate** , în deobște , **își îndreaptă privirile spre statele mai evoluate**

și este firesc ca **radierea cugetării lui Hitler să se resimtă și în Țara Românească** și **atmosfera din Germania să radieze** oarecum și în legislația românească . "

(**aplauze**)

-Fr.Connert : DI Gafencu a spus că Germania nu a recurs la aceste măsuri...

-dr.Hasnaș : S-a cam înșelat dl Gafencu . [-----]

-Connert : " **Noi am făcut dovada** , de când trăim aici , că **ne dăm toate silințele să ne facem datoriile** pe care le avem **ca cetățeni ai acestei țări** .

Connert / 2 iul '34

▣ **Legea, art 4 : minoritarii ! limba !**

Dispoziție care trebuie să o combat cu toată tăria : prin care se ordonă ca **toate întreprinderile sunt obligate de a ține registrele în limba română !**

-Șeicaru : Aceasta este și **excesiv și inutil !**

-Connert : DI Plătăreanu se mândrea cu această " inovație" .

Îmi pare rău că s-a făcut acest lucru și îmi pare rău că Statul român merge în această direcție în capul lumii !

-Octavian Furlugeanu (PNL, Banat) : Credeți dvs că **se mai poate admite ca românul să fie *Wochenarbeiter* și la industriile** acestea să scrie ***Eintritt fur Hunde und Walahen verboten* ?**

-Hans Otto Roth : Vă rog să arătați cazuri .

-Furlugeanu : Și la mine în **Banat** , în industrii , sunt **15% români și 85% minoritari** . În județul nostru sunt muncitori ; **acolo suferă poporul român** .

-Connert : Sunt și minoritari care suferă și care șomează.

Connert / 2 iul '34

▣ **Tratatul de pace**

▣ **Protecția minorităților**

Minoritarii au și ei dreptul să trăiască în această țară .

" Există o **dispoziție** care merge și mai departe , care **cere ca și corespondența relativă la operațiunile de contabilitate** , adresată în interiorul țării , să fie scrisă în l.română .

Cum puteți dvs să pretindeți ca **germanul cu germanul să corespundeze în limba română ?** Puteți să ne obligați când ne adresăm **unei autorități** . Asta da !

Dar vă întreb mai departe : **vreți ca noi**, neștiind limba românească , să o **batjocorim** în corespondența noastră ?

Pentru combaterea acestui art 4 , **voi invoca o dispozițiune din Tratatul de pace** .

De 15 ani, de când **sunt deputat , nu am făcut nici o dată aluzie la acest Tratat** .

Acum trebuie s-o fac. Noi suntem răspunzători față de populația care ne-a trimis aici .

Iată ce este scris în **Tratatul pentru ocrotirea minorităților** , în **art. 1** :

< România se obligă ca stipulațiunile cuprinse în art. 2-8 din prezentul capitol , să fie recunoscute ca legi fundamentale , astfel ca nici o lege , nici un regulament , și nici un act oficial , să nu fie în contradicere sau în opoziție cu aceste populațiuni și ca nici o lege , nici un regulament și nici un act oficial , să nu aibă precădere față de ele . >

- **ACCuza** : Știți dvs care este concluzia ? **Să vă duceți la Liga Națiunilor .**

Vă convine ? Argumentul d-tale nu are nici o valoare pentru noi .

-**Connert** : Dle profesor, eu știu că nu iubiți Liga Națiunilor .

La art. 8 , alin.3, se spune următoarele :

**< Nu se va impune nici o restricție contra liberei întreprinderi ,
pentru orice supus român, a unei limbi oricare ,
fie în relațiunile private sau de comerț . >**

Am terminat ; nu vreau să citez mai mult despre chestiunea aceasta .

-**ACCuza** : Mai bine nu începeai niciodată . Nu are nici o valoare .

Nu vrem să ne faceți aceste declarațiuni sub formă de amenințare .

-**H.Otto Roth** : Nu este nici o amenințare .

-**Connert** : " D-lor, v-aș ruga foarte mult să renunțați la art. 4 , care puteți fi siguri că nu are nici un sens și nu veți putea nici aplica .

Aceste dispozițiuni nu sunt nici aplicabile , nici raționale , nu au nici un sens, ci numai **înveninează relațiile dintre poporul român și poporul nostru."**

Fr.Connert / 2 iul.'34

Vezi replica lui Eug.Titeanu - fișier Minorități sau PNL

76.) **Dizolvarea organizațiilor hitleriste din Ardeal , 7, 12 iul. '34**

("Adevărul " , an 48, 13, 14 iul .'34)

a) **Jurnalul** Consiliului de miniștri ;

b) **Referatul** ministrului de Interne .

Adevărul / 12 iul.

După **Referatul** ministrului de Interne , **I.Inculeț**,

Consiliul de miniștri a decis **dizolvarea organizațiilor hitleriste din țară**, cu toate grupările afiliate lor.

Jurnalul Consiliului de miniștri a fost dat la 7 iul. a.c.

și s-a publicat în " **Monitorul Oficial** " din 11 iul.

a)Jurnalul Consiliului de miniștri / 7 iul.'34

" Consiliul de miniștri , în ședința sa de la 7 iulie 1934,

"Având în vedere **referatul d-lui ministru** de Interne cu nr. 7070 A , din 7 iul. 1934, din care rezultă că **o grupare cu caracter politic** intitulată

" Die Nazional- sozialisten Deutschen in Ruma"nien " existentă astăzi sub denumirea de **" Nazionale Erneuerungs bewegung der Deutschen in Ruma"nien " , acționează** pentru realizarea scopurilor ce-și propune **prin mijloace interzise de legile în vigoare ;**

"Având în vedere că această grupare funcționează pe baza unui **Statut** și a unor **Instrucțiuni** cu caracter **secret**, care cuprind **dispozițiuni de coercițiuni contra** celor care **nu ar împărtăși ideologia** și **nu s-ar supune programului** de acțiune ale acestei grupări, **ceea ce constituie un vădit atentat**

la libertatea de conștiință consacrată de **Constituția țării ;**

" Având în vedere că în **exercițiul propagandei sale** , această grupare ca și diferitele formațiuni afiliate ei, **au dat loc** în mai multe părți ale țării la **manifestațiuni publice** , care , prin **caracterul lor provocant** au iscat **conflicte violente** , nu numai cu populația pașnică a țării, dar **și cu autoritățile constituite ale statului ;**

"Considerând că , **însăși conducerea acestei grupări**, recunoscând că modul ei de funcționare era în contradicție cu legile țării , **își luase anagajamentul de a se dizolva** de bunăvoie într-un anumit termen , **obligație care a rămas însă neexecutată ;**

"Considerând, pe de altă parte, că această grupare , prin **acțiunea ei contra legilor** și prin **caracterul violent al manifestărilor** ei de până azi,

primejduișete nu numai **ordinea în stat** dar și continuarea **raporturilor** de pașnică și armonioasă conviețuire **înăuntrul populației românești a minorității germane**

și, prin aceasta , **compromite însăși interesele permanente ale acestei minorități ;**

" Având în vedere și **dispozițiunile legii**

pentru reprimarea infracțiunilor contra liniștii publice din 22 martie 1933,

și a **Legii pentru apărarea ordinei în stat** , din 6 aprilie 1934 ;

" **Consiliul declară dizolvată gruparea " Nazionale Erneuerungs bewegung der**

Deutschen in Ruma"nien " , fostă " Die Nazional- sozialisten Deutschen in Ruma"nien " , dimpreună cu toate organizațiunile ei afiliate .

" Autoriză pe d-nii miniștri de Interne și de Justiție

cu îndeplinirea dispozițiilor prezentului Jurnal.

Gh.Tătăărăscu, Ion Inculeț, R.Franasovici, C.Xeni, Vict.Antonescu, dr.C.Angelescu, Ion Nistor, Al.Lapedatu, N.Teodorescu, VPSassu, Victor Slăvescu Nr. 1.225

b) Referatul ministrului de Interne, I.Inculeț / 7 iul.'34

" Gruparea amintită funcționează pe baza unei doctrine importate din străinătate.

Aceasta rezultă atât din Motiuinea votată de adunarea ținută în 6 noiembrie 1932 ,

la Mediaș - motiune propusă de **Fr. Fabritius** , șeful suprem al ei ,

publicată de oficiosul "*Ostdeutscher Beobachter* " , în numărul de la 12 nov. 1932,

cât și de Apelul adresat de dânsul poporului german ,

cu titlul "Deutsche Volksgenossen " , în numărul din 30 sept. 1933 ,

al aceluiaș organ oficios .

Doctrine străine, principiul Fu"hrer-ului ...

" Statutele organizației , publicate în nr.9 din 27 febr. 1932 al oficiosului "*Selbsthilfe*"

(Sibiu) , care în iun. 1932 și-a schimbat numele în "*Ostdeutscher Beobachter* "

prevăd **eliminarea din învățământ** a învățătorilor care nu dau elevilor

o educație conform ideilor ei (art. 7) ;

asemenea prevăd **eliminarea preoților** cari, în activitatea lor pastorală,

nu se călăuzesc de aceleași principii (art.8)

În "Normele de organizare " (*Organizations -richtlinien*) , votată de adunarea

ținută în 22 mai 1932 la Sibiu și publicată la 27 august 1932, al lui

"*Ostdeutscher Beobachter* " se prevede (cap.B, p. 4)

că **șeful suprem** (*Der oberste Fu"hrer*) , este **singur în drept a fixa directivele**

(*Die Richtung*) **întregii mișcări și să ia hotărâri** .

El numește pe șefii organizațiilor regionale (cap.C , p.1)

Fiecare membru trebuie **să declare** la intrarea în organizație , pe cuvânt de onoare

și în scris, că **va lucra în sensul principiilor ei** (Cap.D , p.1 . lit.b)

Instrucțiuni secrete ...

Organizația mai are și alte instrucțiuni secrete, tipărite în sept. 1933

sub titlul "*Dienstbuch der National -sozialisttchen Selbsthilfebewegung*

der Deutschen in Ruma"nian" - NSDR .

Acest *Dienstbuch* a fost distribuit "conducătorilor" (*Amtswalter*) în adunarea ținută

la Sibiu , la 3 oct.1933. Caracterul secret al lui apare evident în Adresa oficială nr.412 de la

12mart.1934, "Conducerii centrale" a N.E.D.R , trimisă avocatului **Hans Henning**

din Sibiu care cerând - contra cost - un exemplar al lui, a primit răspunsul că aceste

"Cărți de serviciu" nu se dau decât conducătorilor mișcării (*wir Dienstbu"cher in Keiner*

Weisse and andere als Amtswalter der NEDR ausfolgen ko"nen) .

Răspunsul a fost publicat textual în ziarul "*Kronsta"der Zeitung* " , la 16 mai.a.c.

Ordinele fu"hrer-ului ...demisiile în alb

La pag. 86 , *Dienstbuch-ul* are un capitol intitulat "Reprezentantul național-socialist "

în corporațiunile naționale și bisericești , în care citim :

< Reprezentantul mișcării noastre în corporațiunile publice nu este ales de

încrederea poporului, ci e numit de șeful competent.

Alegerea publică este un act pur formal.

De aceea, **în exercițiul mandatului** său, nu trebuie să se lase călăuzit de dorințele

și părerile masei, ci **numai de ordinul Fu"hrer-ului** , căruia îi este răspunzător

pentru atitudinea sa și **care are dreptul să-l destituie**

ori **să-l silească să renunțe la mandat** . >

Pentru a face posibilă **executarea voinței Fuhrer-ului** , fiecare reprezentant al mișcării ,

când acceptă să fie ales într-o corporațiune , **trebuie să-i prezinte demisia** , **fără dată**,

ca aceasta **să poată dispune de ea oricând** .

[LD : parcă Maniu nu ceruse " demisiile în alb ?"]

Ca membru în oricare corporație bisericească , el trebuie să fie conștient

că este un simplu " delegat " al mișcării ("o știucă în eleșteul de crapi " - în gemană)

Acțiuni de spionaj ...de nimicare a dușmanilor ...

Misiunea lui în corporațiuni , este ca în centrul poziției dușmane , **să spioneze planurile inamicului și să le zădărnicească.**

La pag. 79 a **Dienstbuch-ului**, se fixează principiul că **cine nu este 100% cu "mișcarea"**, este dușmanul ei și trebuie **nimicit**.

Orice compromis cu el, este sinucidere .

La pag. 81, se spune că **fiecare membru** al grupării trebuie să **renunțe complet la voința sa, supunându-se întru toate voinței Fu"hrer-ului** .

Trupe de muncă (luptă) ...

Între mijloacele principale de luptă ale **NEDR** sunt așa numitele **"trupe de muncă"** (Arbeitsmannschaft) compuse mai ales de tineret .

Șeful suprem al lor a fost numit de Fr.Fabritius, la 29 aug.1932 , **Alfred Bonfert**.

Normele de organizare ale trupelor de muncă au fost publicate la 3 sept. 1932,

în **" Ostdeutscher Beobachter "**, sub semnătura lui Bonfert.

Cap.A, p.1 spune că : **trupele de muncă** sunt **trupe de luptă**

pentru **regenerarea** națională(*kampftruppe fur die volchische Erneuerung*) .

Ele sunt **organizații autonome**, și stau sub **conducerea directă a șefului suprem** a **NSDR** (acum **NEDR**) . **Organizația lor e următoarea :**

1) **Ceata** (die Schar) compusă din 16-19 oameni ;

2) **Stolul** (der Trup) , format din 2-3 cete ;

3)**Asalt** (der Sturm) , format din 2-4 stoluri .

4) **Stindard** (die Standarte) , format din asalturile unei circumscripții ;

5) **Ocol regional** (der Gaubann) , format din stindardele regiunii ;

Fiecare din aceste unități , își are **conducătorul său propriu** (Fuhrer) ,

numit de **șeful suprem** (Befehl)

Dienstbuch-ul spune (p. 9) că aceste trupe sunt **"instrumentele conducerii mișcării "**

Demonstrații în uniforme ...

Membrii trupelor de muncă au uniforme speciale .

Cu aceste uniforme apar atât în manifestările lor **propagandistice**, întruniri,

la **momente solemne**, **chiar dacă** nu au nici o **legătură** cu organizația lor politică .

Conflicte și provocări ...

Cu prilejul **manifestațiilor** organizate de **NEDR** (fost **NSDR**) ,

membri trupelor de muncă au provocat conflicte , urmate de cercetări la Parchet .

Referatul / 7 iul.'34

▣ **Biserica ev. luterană .**

Ex.: la 14 febr.'33, la înmormântarea **episcopului luteran Fr. Teutsch** ,

a luat parte un grup de **125 membri** , în frunte cu **fuhrer-ul Fabritius** .

Ex. : la 27 mart.'33 , au defilat pe străzile Brașovului,

cu prilejul instaurării **protopopului ev. -luteran , dr. Mocke**.

Șeful bisericii ev.luterane , episcopul Glondys , s-a văzut silit să lanseze ,

la 24 febr.'34, un manifest public cu titlul

"Pentru lămurirea situației. Un cuvânt către toți sașii "

atrăgând atenția credincioșilor asupra **primejdiei pe care o reprezintă**

principiile și metodele de luptă ale acestei grupări, pentru

liniștea , ordinea publică și normala funcționare a bisericii și instituțiilor sale .

iar **Consistoriul bisericii ev.luterane** , cu ordinul circular nr. 1.268 de la 2 mart .a.c. ,

a publicat în foaia sa oficială, **" Kirchliche Bla"tter "** (8 mart.'34) a interzis tuturor

funcționarilor bisericești (învățători, preoți, profesori etc) să facă parte din gruparea

amintită , fiindcă ea primejduiește opera biserici "

Referatul / 7 iul.'34

▣ **Dizolvarea N.E.D.R**

Având în vedere că gruparea funcționează pe baza unui **Statut** și a unor **Instrucțiuni cu caracter secret** , care cuprind dispozițiuni de coercițiune contra celor care

nu ar împărtăși ideologia și nu s-ar supune programului ei de acțiune ,

ceea ce constituie un atentat la libertatea de conștiință , garantat de Constituție ;

Având în vedere că în acțiunea sa de propagandă , gruparea a organizat în mai multe

părți ale țării **manifestațiuni cu caracter provocant** [-----]

Considerând apoi că această grupare , prin **acțiunea ei contrară legilor** și

prin **caracterul ei violent** al manifestărilor ei, **primejduiește** nu numai **ordinea de stat**

ci și **raporturile** de armonioasă conviețuire a **populației românești**

cu **populația minoritară germană** ,

Vă rog să **binevoșiți a semna** alăturatul **Jurnal** , prin care **se declară dizolvată**

gruparea " **Nazionale Erneuerungs bewegung der Deutschen in Ruma"nien** " ,
(N.E.D.R) cu **toate organizațiile afiliate ei . "**
Ministru de Interne, **Ion Inculeț** .1934, iulie, 7 Nr. 7070
Dizolvarea NEDR / 7 iul.'34

77.) **Organizații hitleriste germane în Basarabia și Bucovina ,13 iul.'34**

("Adevărul" , 13 iul.'34 ; art. semnat **Iuliu Nasta**)
[**LD : ne fiind doc. oficial, preiau informațiile cu toate rezervele**]
Iuliu Nasta / Chișinău, 11 iul.'34

▣ **Organizații hitleriste germane**

Mișcarea hitleristă din Basarabia - unde există **numeroase și puternice colonii germane** - a luat o deosebită amploare. De la venirea lui Hitler la putere în Germania , **în Basarabia au fost trimiși numeroși propagandiști** din Germania și Ardeal. Au căpătat și **fonduri** , sub forma de societăți mascate de gimnastică și sport . Din însărcinarea lui **Fabritius**, conducerea a fost încredințată av. **Artur Flink** . **Partidul Hitlerist** constituit, având ziarul "**Bessarabischer Beobachter** " , a luptat pentru **înlăturarea vechilor frunțași de la conducerea P.German** . de la conducerea "**Volksratului** " de la **Tarutino** (organ suprem de conducere culturală și spirituală a germanilor din Basarabia) **în frunte cu** pastorul **Daniel Haase** .

La ultimile alegeri .. **hitleriștii au câștigat majoritatea în Volksrat** , și au reușit **să impună un adaos la statutul Volksrat- ului** :

1. Introducerea **I.gemane** în instituțiile publice ;
 2. Obligativitatea statului de a încredința **o parte din impozite** , în administrarea minorității germane ;
 3. Dreptul de a arbora **drapelul propriu**, culorile galben-roșu ;
 4. Organizațiile culturale și economice germane , vor fi **subordonate Volksrat- ului** ;
 - 5 . Germani care vor activa în PSD, masonerie sau **partide românești**, vor fi **excluși din sânul comunității germane** ;
 6. **Parlamentarii germani** , din Cameră și Senat , să activeze în conformitate cu indicațiile primite de la **mișcarea hitleriste** ;
- [**Se dau și alte informații privind organizarea , similară cu cea din Ardeal, conchizându-se ca măsura dată de guvern pentru mișcarea hitleriștilor sași, să se extindă și în Basarabia și Bucovina**]
-

78.) **Episcopul Glondys , atăcat la Berlin, 21 iul.'34**

("Adevărul" , 21 iul.'34)
Ziarul "**Voelkischer Beobachter** " din Berlin a adus atacuri împotriva episcopului evanghelic **Glondys** . Episcopul a adresat **o telegramă de protest Legației germane** din București , pe care au publicat-o toate ziarele din Sibiu. Este un fapt neobișnuit ca un ziar străin să atace conducătorul bisericesc al altui stat. Membrii **Consistorului din Sibiu** s-a adresat ziarului hitlerist cerându-i să divulge pe autorul articolului , bănuind că este vorba despre **un sas hitlerist din Sibiu** .

79.) **Victor Iamandi, (subsecretar de stat , Interne) , interview , Slănic, 24 iul.'34**

("Adevărul" , 27 iul.'34 + foto **Victor Iamandi**)
Slănic, 24 iul.'34
Prof. **I. Ko"nig- Roman** , colaborator al ziarului "**Czernowitzer Morgenblatt** " , a obținut un interview de la **Victor Iamandi** .
Victor Iamandi / 24 iul.'34

▣ **Sașii**

▣ **Dizolvarea org.hitleriste**

-Koning : Ultimele evenimente n-au modificat bunele raporturi între populația minoritară și majorități ? Mă refer la atitudinea sașilor ?

" Când mă întrebați dacă **ultimele evenimente** survenite n-au modificat raporturile dintre statul român și sași, desigur, vă referiți la recentul **Jurnal al Consiliului de miniștri** , prin care s-au dizolvat organizațiile național-socialiste (hitleriste) , ale acestei minorități etnice.

" **Răspunsul nostru e clar și precis** : a se vorbi despre o schimbare a raporturilor dintre statul român și minoritatea germană din România , care ar rezulta din actul dizolvării organizațiilor hitleriste - ar însemna că întreaga populațiunea săsească ar fi cuprinsă în batalioanele

de asalt . Faptul aceasta nu este și nu poate fi adevărat , pentru că în organizațiile național -socialiste de sub conducerea lui Fabritius , nu era înglobată decât **o parte puțin însemnată a populației săsești**.

" **În noiembrie 1933**, când guvernul a făcut cunoscutul **pact electoral cu sașii**, conducerea **Partidului Național German își luase ea însăși obligațiunea de a impune celor afiliați hitlerismului, dizolvarea, recunoscând fățiș inutilitatea și primejdia unor astfel de organizații , chiar pentru propriile interese ale minorității.**

" **Guvernul, procedând la dizolvare, pe bazele Legei de apărare a statului, în prevederile căreia acțiunea organizațiilor hitleriste săsești intră cu prisosință, n-a făcut decât să consacre , de drept și-n fapt , o hotărâre existentă anterior , menită ,pe de o parte, să apere ordinea publică, iar , pe de alta, să dea posibilitate Partidului Național German**

de a-și reface întreaga sa autoritate de reprezentant politic al acestei minorități.

" **În România, nu se putea tolera existența unei grupări ale cărei inspirațiuni să vină de la Berlin și ale cărei scopuri și metode întrebuintate să ducă la periclitarea regimului nostru politic. "**

Vict.Iamandi / 24 iul.'34

▀ **Asasinarea cancelurului Dollfuss de către hitleriști , Viena, 26 iul.'34**

Vezi fișier **Politică externă**

80.)Escapadele tineretului hitlerist săsesc pe Bucegi, 27 iul.'34

("Adevărul" , 27 iul.'34)

[**LD : nu se poate spune că evreii nu erau cu ochii pe nemți !**

Iau informația cu rezerve...]

Jurnalul consiliului de miniștri nu a fost suficient pentru a lichida mișcarea hitleristă. Înjghebările belicoase comandate de Fabritius, continuă să viețuiască , deghizate sub înfățișarea unor nevinovate "week-end"-uri ale tineretului săsesc prin poienile și pădurile Bucegilor., din partea Brașovului ...

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL.Sesiunea a III-a ordinară , 15 nov.'35-apr.'36

81.) Fr.Krauter (PG, Timișoara) , discurs la mesaj, 2 dec.'35

(DAD, MO/, șed. de luni, 2 dec.'35 , p. 74- 76)

[**LD : mereu se face apel la Hotărârea de la Alba Iulia, la acel pct.III, cu " popoarele" ; mereu nu se observă că ea a fost doar hotărârea românilor din Transilvania ;**

mereu se trece peste faptul că România a devenit stat național unitar , nu mozaic federativ ! De câte ori dau peste aceste argumente, mă simt lezată ca român și ca om.

Cum au transformat ei privilegiul avut în Austro-Ungaria , într-un drept în cadrul statului român ! Și cât au șantajat cu aceasta regimul românesc !]

▣ Persecutarea funcționarilor minoritari

" Am comemorat ieri și alaltăieri, hotărârile de la Alba Iulia .

Partidul German, ca și **poporul german din România**, va fi totdeauna alături de poporul românesc când este vorba de **proslăvirea acelei zile mari** , fiindcă atunci , și nu dintr-un acces momentan de generozitate [**LD : dar din ce ?!**] , **s-a pus în piatra de temelie a acestui Stat [LD ?!]** , **proclamarea unui principiu** , pentru care **națiunea română [LD : din Ardeal !]** , când a mâncat pâinea pe care o mănânc eu astăzi, **a luptat din răputeri** , principiu după care **fiecare popor trebuie să fie instruit , judecat și administrat în limba lui și de fii din sânul său. "**

Cetățenilor din Timișoara, într-o parte considerabilă germani, nu le poate fi indiferent dacă sunt îndepărtați funcționarii în care au încredere , cum se întâmplă în ultima vreme.

-M. Condruș : De ce nu-l sfătuiți să învețe românește ? Aceasta este problema . **Românii noștri știau toți ungurește, sub unguri**. Dvs **de ce nu vreți să învățați românește** ? De ce faceți atâta caz de acest lucru ? Și eu sunt deputat de Ardeal , cunosc perfect problema . **Le-am acordat protecție**, am obținut amânarea concedierii lor, dar ei tot nu vor să învețe românește. **Este rea voință din partea lor**.

Eu, fiind prefect în Ardeal, m-am silit să învăț ungurește

-Krauter : Eu am făcut liceul în Lugoj, și am avut un profesor, Tempea, care nu știa nici în 1903 ungurește !

-Titus Popovici : Ați vorbit de intoleranță ! Cred că **din toate statele succesorale ale fostei monarhii , noi românii suntem cei mai toleranți .**

-Krauter : detaliază , exemplifică, **persecuția la care sunt supuși** acești funcționari, ca niște " ticăloși" , ca niște " criminali" ; faptul că cei mai în vârstă , le este greu să învețe limba ; **ar trebui să existe o limită la această pretenție** ; sunt **târâți și umiliți în fața comisiilor de examinare** ; cum , în 1918, s-a făcut apel la acești funcționari să se pună în serviciul noului stat , pentru că , fără ei, nu se putea asigura administrația . Cum , atunci , **au fost 3 categorii de funcționari** :

I. **O primă categorie** , a declarat : **eu nu servesc Statul Român** , și a plecat . S-a dus cu Dumnezeu ...

II. **O a doua categorie** , a spus : **eu rămân aici aici sunt acasă, dar nu înțeleg să depun jurământul de fidelitate .**

III. **O a treia categorie** , din primul moment s-a pus în serviciul Statului, a lucrat , iar **acum este dată afară .**

El se ocupă de această ultimă categorie . De ce sunt acuzați de rea credință ?

" În măsura în care **hotărârile de la Alba Iulia au fost date uitării, insistându-se pe caracterul de Stat Național a statului nostru, caracter care, după concepția unor conducători , exclude aplicarea hotărârilor de la Alba Iulia** , adică dreptul de a întrebuița altă limbă decât cea română , **funcționarii de origine neromână au fost considerați ca un balast incomod de care s-a căutat sistematic să se debaraseze , sub cuvânt că ei nu posedă suficient limba română.**

[**dă un ex.cum o profesoară a murit de in atac de cord , la un asemenea examen....**]

-M. Condruș : Prin urmare am făcut examene ca să-i omorâm !

-Krauter [**continuă cu acuzele, continuă cu exemplele**]

" **Nimeni nu mai ia în serios hotărârile de la Alba Iulia.**

Ba funcționarilor **minoritari li se interzice să vorbească** chiar cu cetățenii , în limba lor

Krauter / 2 dec.'35

▣ Exigențele militare și minoritarii

În anul 1934, chestiunea a intrat într-o fază nouă , din două motive.

Servicii publice...

Mai întâi, **reprezentanții armatei** par să considere **prezența cetățenilor de origine minoritară în serviciile publice ca indezirabilă și chiar primejdioasă pentru Siguranța Statului** . **Nemuțumiți cu ritmul românizării** , cu toate că în locurile vacante s-au numit aproape exclusiv candidați de origine română,

ei insistă pentru îndepărtarea funcționarilor minoritari rămași în funcțiuni.

Poștă...

În 1928, reprezentanții armatei au cerut , pentru prima oară, îndepărtarea agenților poștali . El s-a prezentat atunci d-lui președ.de Consiliu , Iuliu Maniu , care a făcut dreptate , în sensul de a nu pedepsi oameni nedovediți .

De atunci, până în 1934, s-a renunțat la concedierile de la poștă.

Acum , în 1935, la insistențele militarilor, agenții poștali minoritari au fost scoși , (cu excepția sârbilor, polonilor, și cehilor ; LD : adică germani și unguri) și nu pentru că nu știau l.română ! Au fost astfel concediați magiștrii poștali, de la Poșta centrală ... Spune apoi de o moașă ...

-Gh.Hogea : Afară de moașe și cantonier , mai aveți vreun exemplu ?

-Krauter : Sunt zeci de mii de cazuri...

Învățământ, meserii , impiegați CFR ...

S-au introdus noi examene pentru învățători și profesori ; muncitori, meseriași și impiegați ...

"Examenle de limbă română , ordonate în vara anului 1934, nu au fost alceva decât pretexte menite a se da o aparență de legalitate măsurilor luate , când ministerele încercau să scape și de funcționarii minoritari și de obligațiile legale față de ei [-----] Este stranie coincidența examenelor cu stăruințele unor cercuri politice , pentru " purificarea " administrației de elementele minoritare "

Fr.Krauter / 2 dec.'35

82.) **H.Otto Roth (PNG) , discurs la Mesaj, 12 dec.'35**

(DAD, MO 12, șed. joi, 12 dec.'35, p. 218-219)

[**LD, 18 mai 2003** : trebuie să nu uit cum a sfârșit **Hotto Roth, în închisoarea din Sighet**. Atunci , în dec. 1935, el a vorbit ca un înțelept, și , cu mici excepții , atitudinea lui a fost exemplară.]

H.Otto Roth / 12 dec.'35 .

▣ **Dezbaterile la Mesaj**

▣ **Descreșterea parlamentarismului.**

"Dle președinte, d-lor deputați, **de când fac parte din acest Parlament, adică de mai bine de 16 ani, nu mi-a venit nici o dată mai greu să iau cuvântul decât astăzi . Desbaterile parlamentare abia de mai promit să aibă drept rezultat o îmbunătățire sau măcar o clarificare a situației noastre .**

" Pe de o parte, pentru motivul că **influența Parlamentului , în general, este în descreștere**, pe de altă parte, însă,

fiindcă **un val năprasnic de pretențiuni naționaliste** se ridică în fața noastră. "

H.Otto Roth / 12 dec.'35

▣ **Naționalismul european .**

▣ **Naționalismul fascist (imperialist)**

▣ **Naționalismul umanist .**

... un val năprasnic de pretențiuni naționaliste se ridică în fața noastră.

Ne vom putea lupta contra lui cu argumente ?

Ne va putea fi de folos o discuție obiectivă și liniștită ?

Mă îndoiesc foarte mult. Dar, cu toate acestea, iau cuvântul ,

nu pentru a-mi îndeplini o datorie cerută de protocol,

ci fiind convins că suntem datori să ne manifestăm cu toată tăria dorința înțelegerii

și atunci **când suntem combătuți și amenințați chiar în existența noastră.**

" Ne dăm bine seama că **intensificarea mișcărilor naționaliste la noi în țară ,**

nu este numai o mișcare românească. Din contra, ea constituie un fenomen

european .Tocmai de aceea, însă, e necesar să o privim altfel decât

dacă și-ar avea rădăcinile numai în pământul țării.

" Este , oare, cu puțință ca poporul român , care, de când este ,

pretinde a fi tolerant , să ia hotărârea să treacă , lăsând la o parte orice considerații , la un < sacro egoismo > rău înțeles ? Nu-mi vine să cred așa ceva.

Ar fi în contradicție cu firea popoului român , păgubind interesele cele mai primordiale .

" Un atac frontal simultan contra a 5 milioane de cetățeni de altă naționalitate , ar însemna cea mai puternică sforțare politică , care se poate închipui , pentru un Stat cu 18 milioane locuitori . (aplauze la PNȚ)

Și încă într-un timp când luea stă paralizată sub apăsarea unor complicațiuni care amenință și popoarele și Statele în existența lor.

" În România, ideea unei politici naționale , din nenorocire , e pusă în serviciul luptelor de partid , ajungând un simplu mijloc , mai mult , în goana după putere. Consecințele se arată mai ales , și în mod fatal, într-o țară în care se face politică cu atâta pasiune , ca la noi.

" De aceea, fie-mi permisă întrebarea ,

dacă valul naționalist care trece prin țară , este de natură pur fascistă , adică dacă e destinat să scoată din pământ , cu forța lui , tot ce nu e românesc , încercând să mărească propria putere economică , intelectuală și națională , sau dacă este vorba numai ca poporul român să ajungă conștient de sine , să-și întărească încrederea în sine însuși și puterea sa de voință , încordând tot mai mult forțele creatoare ale națiunii.

" Răspunsul la această întrebare va fi hotărâtor pentru viitorul apropiat .

Vrea poporul român să cultive un naționalism imperialist ,

sau are de gând să-și întemeieze naționalismul, pe stima reciprocă a popoarelor ?

Este în intențiile lui să aplice minorităților

regimul care a fost impus Tirolului de Sud,

sau va voi să se pună iarăși pe baza politici clasice față de minorități ,

așa cum au reprezentat-o în Transilvania până în anul 1918 , inclusiv și d- nii

Alexandru Vaida -Voevod, Iuliu Maniu și Aurel Vlad și d- l Octavian Goga ?

Naționalismul timpului trecut , caracterizat prin aceste nume în Transilvania,

n-a fost mai puțin înflăcărat , mai puțin conștient de sine, mai puțin măreț ,

decât naționalismul fascist din zilele noastre .

Însă, acel naționalism de mai de mult , a avut un caracter mai nobil ,

un temei moral mai adânc.

" După sfânta mea convingere , biruitor va fi acel naționalism care se bazează

pe stima reciprocă a popoarelor . (Aplauze la PNȚ)

Și cine are urechile bune , își va da seama de pe acum, că , de fapt, **ultima formulare**

a ideii naționale din Europa , tinde chiar spre acest măreț ideal. [LD : oare !?]

H.Otto Roth / 12 dec.'35

▣ " Numerus Valahicus "

" În momentul de față, ce e drept, în România, naționalismul imperialist

pare a avea precădere . Așa cel puțin ne fac să bănuim niște principii ,

ca cel cuprins în lozinca unui < Numerus Valahicus > .

" Poate crede cineva , într-adevăr , că popoarele vor putea fi măsurate cu metrul ,

aptitudinile și puterea lor de voință , crescând sau ascăzând ,

după cum le recunoaștem cote mai mari sau mai mici ?

Acesta nu este un principiu intelectual.

Aplicarea lui ar însemna începutul unor lupre cu consecințe incalculabile ,

care însă în nici un caz n-ar fi de folos nici popoului , nici Statului Român. "

H.Otto Roth / 12 dec.'35

▣ Germanii din România

[LD : sunt convinsă de sinceritatea lui Roth în acele momente.

Unde cred că nu avea dreptate, era când **vorbea în numele tuturor germanilor .**

Ca și între români, și la ei existau curente și curente ...]

"Până aci am vorbit ca minoritar. Permiteți-mi , vă rog , să vă vorbesc ca german ,

punându-vă întrebarea : pentru ce noi , Germanii, nu ne mai bucurăm

de încredere în această țară ,

în aceeași măsură în care ne-a fost manifestată până de curând ?

Ce ne desparte, deodată , unii de alții ?

Oare am făcut noi ceva ce să justifice atingerea cât de puțină a încrederii ?

A venit timpul să vorbim cu toată sinceritatea de această chestiune.

Raporturile dintre niște popoare , a căror soartă e legată pentru vecie de această glie, nu trebuie să se reguleze după capricii sau

după curențe vremelnice și trecătoare (aplauze la PNȚ)

Vă pot da asigurarea că , **în poporul nostru nu există nici o grupare [LD ??]]**

a cărei atitudine față de poporul român și față de Statul Român să fi suferit , în ultimii ani, vreo schimbare .

Privirile noastre nu sunt îndreptate dincolo de hotarele țării (Aplauze la PNȚ)

" Singura noastră năzuință este de a ne păstra caracterul nostru etnic german ,

ca niște cetățeni conștienți de datoriile lor, față de acest Stat .

Și nici o dată nu vom înceta să dăm Statului ce este al lui. "

H.Otto Roth / 12 dec.'35

▣ **Guvernul Tătărescu - minoritatea germană**

[LD : afară de măsurile contra mișcării naziste, cf legilor și măsurilor luate, ceea ce urmează este consecința legii protecției elementului românesc ., și al altor prevederi cu caracter similar. Trecuseră 17 ani de când trăiau în România. Cum trebuie considerată această politică ?]

" De aceea , simțim cu mâhnire că **ni se face o mare nedreptate** ,

dacă în timpurile din urmă, **ni se retrage** , din ce în ce mai mult, **încrederea politică**

și dacă patrimoniul nostru politic este expus unor pierderi

din ce în ce mai mari și mai simțite.

Este cu puțință ca lucrurile să meargă înainte în felul acesta ?

Vă rog cu toată stăruința să vă răzgândiți și să nu împingeți

la deznădăjduire un popor care n-are alt gând

decât să trăiască cu dvs în pace bună și stimă reciprocă.

" Poporul român, cu drept cuvânt, **este surd pentru amenințări ;**

însă când îi vorbești cu căldură și omeneste , îți dă ascultare.

Și un astfel de apel călduros țin să-l fac astăzi ,

adresămându-mă îndeosebi numeroșilor prieteni ,

pe care tot îi mai avem în toate taberele politice românești.

Pentru ce vorbesc în acest mod neobișnuit ?

Fiind că situația politică este neobișnuită ,

și fiind că metoda întrebuintată până acum nu mai promite nici un rezultat.

S-a schimbat ceva principial în atitudinea poporului român ;

deci și noi ne vedem siliți de a căuta drumuri noi în politica noastră față de dvs.

" **Din februarie , suntem în tratative cu onoratul guvern**

asupra tuturor chestiunilor de importanță care ne privesc.

Au avut loc **discuțiuni după discuțiuni** , am înaintat **memorii după memorii.**

N-am ajuns la nici un rezultat ; dimpotrivă, prin legi și regulamente noi ,

situația noastră s-a înrăutățit din nou, și în modul cel mai grav.

" Totuși, nu ne-am descurajat , începând de curând **noi tratative cu onoratul guvern.**

Ne-am adresat cu această ocazie d-lui președinte al Consiliului,

cât și d.lui ministru de Externe. [LD : atenție !]

Știu însă că , **pentru a duce aceste tratative cu succes**, este bine **să interesăm** ,

pentru problemele în chestiune, toate partidele românești și toată opinia publică.

Voi reuși , oare ? Mi-o doresc din toată inima.

Nu uitați, d-lor deputați , că , în afară de lupta pentru putere și de problemele economice

, există încă alte probleme de importanță primordială ,

care determină în mare parte chiar chestiunea existenței naționale.

H.Otto Roth / 12 dec.'35

▣ **Situația și doleanțele germanilor .**

O astfel de problemă este problema minoritară și, mai ales,

chestiunea raporurilor dvs cu poporul german.

Țin cu tot dinadinsul ca problema aceasta a raporturilor noastre față de Stat ,

să fie recunoscută și tratată ca o problemă aparte

Firește , nu am degând să expun dezideratele minorității germane mai pe larg,

țin totuși să vă ilustrez , pe scurt, cât mai plastic situația în care am ajuns

în ultimii 2 ani. Rezumez, deci, ceea ce este mai principal în următoarele puncte :

1. Mai bine de **500 funcționari germani și-au pierdut funcțiunea și existența**, în urma **examenelor de limba română**; mulți dintre aceștia, sunt expuși foamei și mizeriei. Sunt funcționari onești și credincioși, cari cad jertfă unor cerințe naționaliste
2. **Românizarea administrației** în orașele locuite de germani, s-au făcut peste tot **comisii interimare**, numai cu **funcționari de origine română**.
3. **Proiectul noii legi administrative**, prevede ca în **administrațiile comunale și județene**, persoanele minorităților etnice, **să servească doar în limba română**. **Restricții analoage** s-au decretat pentru **presă, poștă, interzicându-se și folosirea vechilor denumiri de localități**.
4. **Economia noastră e grav amenințată** în libera ei dezvoltare, prin proiectul noii **legi a meseriilor**, condiționându-se și în acest domeniu **obligativitatea limbii române**.

Însă, **cea mai gravă amenințare** este pentru noi "**numerus valahicus**".

Viața noastră economică nu a fost "prazitară", dimpotrivă.

5. **În domeniul bisericesc** înainte am avut **puține motive să ne plângem**.

Bugetul Statului 1935/ 1936 ne dă o grea lovitură :

/ în vreme ce **preoții români pierd 20%** din subvenția Statului, **ungurii pierd 44,5%**,

episcopatul catolic din Banat pierde peste 50%,

iar **biserica regnicolară evanghelică pierde până la 70% !**

/ **Până în anul 1930**, am obținut din bugetul Statului, pentru **învățătorii sași și șvabi** o contribuție de **4,5 milioane lei + 4.9 milioane** - o contribuție extraordinară.

Din 1931, s-a tăiat acea contribuție extraordinară ... iar în **bugetul 1934/ 1935 ...**

corpul didactic confesional săsesc și șvăbesc a primit doar ... **1, 25 milioane lei**.

iar în bugetul **1935/ 1936 a fost scoasă total !**

Asta în timp ce ajutoarele pentru școlile românești din Albania, Grecia și Bulgaria, s-au menținut !

H.Otto Roth / 12 dec.'35

▣ **Poporul german - concluzie .**

Nu trebuie să uitați că **suntem un popor vechi și conștient de sine**, a cărui viață nu face să fie trăită decât când poate **să păstreze și să-și dezvolte entitatea specifică**. Noi, cu toate neînțelegerile din ultim timp, **dorim înțelegerea**.

Și nu vom renunța la străduințele noastre de a ajunge la o înțelegere, cât ultima scânteie de speranță nu s-a stins. **De 17 ani facem parte din Statul Român** și suntem **tovarăși de drum și de soartă ai poporului român**.

Stimă și proetenie ne leagă de oamniul cei mai valoroși din mijlocul dvs.

Într-un moment decisiv al existenței noastre, mă adresez dvs, d-lor deputați, rugându-vă să **faceți tot ce se poate face pentru ca să putem ajunge la o înțelegere**.

Nu pierdeți din vedere că **noi, cei de aici, suntem o populație harnică și doritoare de mai bine**; și iarăși, **nu pierdeți din vedere că noi constituim**, în același timp, **și o punte către un popor**, a cărui însemnătate pentru dezvoltarea Europei, **este adesea decisivă**" (**aplauze la Partidul German**)

H.Otto Roth / 12 dec.'35

Vacanța parlamentară, sărbători

83.a) H.Otto Roth (P.G) ,Interzicerea plebiscitului german ,22 ianuarie '36

b) N.S.Ionescu -intervenție **c) I.Inculeț** (ministr.Interne) - răspuns

Vezi la fișier Minorități

(DAD, MO 22, șed. din 22 ian.'36 , pag. 890- 894)

[**LD : reprezentanții minorității germane absentaseră la ultima parte de dezbateriparlamentare**, la care își rostiseră discursurile -concluzive la Mesaj , **Aznavorian și Tătărăscu** .Cei doi nu s-au ocupat deloc de minorități , deși în dezbateri fuseseră destul de des invocate .

Pentru germani, însă, predominau **frământările interne din comunitate**, care îi determinaseră să recurgă la un "**Volksentscheid**" (plebiscit), prevăzut pentru 26 ianuarie, pentru **a hotărâ organizarea lor viitoare**. La sesizarea lui **SN Ionescu** (20 ian), **acest plebiscit a fost interzis de guvern**.] Aluziv, Roth transmite niște semnale, un apel la diferențiere în aprecierea tendințelor germanilor, dar o face cu atâta echivoc, încât este greu de descifrat crezul său. Un discurs amplu, în care repetă necesitatea "**voțării generale**", fără să spună **de ce și pe ce problemă erau germanii divizați?**]
Polemica integrală la **fișier Minorități V**

H.O.Roth / 22 ian. '36

▣ Interzicerea votării generale

"Dle președinte, d-lor deputați, **am luat cunoștință cu adâncă mâhnire**

de **hotărârea guvernului de a se interzice votarea generală** pusă la cale de către **Partidul German**, pentru ziua de **26 ianuarie**.

"**Ne întrebăm cu mare mirare**, care pot fi **motivele care au făcut guvernul să ia această măsură extraordinară**. Motivul invocat în **Comunicatul oficial**, dat de către d-l ministru de Interne, **nu sunt deloc convingătoare**.

"**Poporul german nu poate să nu considere hotărârea guvernului, ca adânc jignitoare pentru el**.

Pentru ce i **se interzice exercitarea libertăților garantate prin Constituție**, și, tocmai astăzi, **când nevoile dinăuntru și dinafară ale poporului nostru**, se resimt **din ce în ce mai mult și mai penibil?**

Poporul conducător al Statului, nu mai are voința de a se înțelege în mod pașnic **cu populația germană?**

În ultimul timp, noi **am bătut adesea, în zadar, la porțile guvernului**.

Ele ne-au rămas închise. **Dorința de a căuta soluțiuni și numai pentru problemele cele mai arzătoare, dispăre din an în an mai mult**.

"În fața acestei situații se va înțelege, cred, că **noi suntem siliți să vedem în interzicerea votării generale, expresiunile neîncrederii și a unei dispozițiuni deadreptul neamicală**.

H.O.Roth / 22 ian. '36

▣ Scopul votării generale

"**Care a fost sensul și scopul votării generale**, plănuită pentru **26 ianuarie?**

Am vrut să exprimăm, prin această manifestare, **hotărârea poporului nostru de a se pune capăt divergenței de păreri**, care, de mai bine de doi ani, tulbură populația noastră, și **să manifestăm în fața lumii** faptul că **România este decisă să strângă toate puterile pozitive de refacere și să restabilească pacea în sânul entității ei etnice**.

"Nu ar fi fost chiar în interesul Statului să ajute acest **proces de clarificare?**

Și nu **este foarte regretabil** faptul că **guvernul ne oprește** de a săvârși **opera înțelegerii dintre noi și de a crea, prin aceasta, din nou, baze mai solide și pentru raporturile populației germane cu poporul conducător de stat?**

Deci trebuie să **regretăm hotărârea guvernului foarte mult**, **protestând solemn** contra măsurii luate **de a se interzice votarea generală**.

H.O.Roth / 22 ian. '36

▣ Votarea generală - nu este plebiscit !

"**Comunicatul** ministerului de Interne, **motivează interzicerea votării generale**, zicând că **aceasta ar fi în contradicție cu legile și obiceiurile țării**.

Lipsește însă în acest comunicat orice indicație, care anume dispozițiuni ale Constituției sau ale legilor țării le are în vedere guvernul.

Sunt ferm convins că **decizia populară, așa cum o plănuisem, intră absolut în cadrul libertății garantate de Constituție**, de **a-și putea exprima liber părerile politice**.

Votarea generală este lipsită de orice element de drept public, ea reprezentând, pur și simplu, **o manifestare politică a populațiunii germane**, așa cum ea a avut loc de mai multe ori în decursul istoriei.

Presa română nu a avut dreptate, interpretând votarea generală **ca "plebiscit"**.

Caracterul politic și juridic al unei astfel de manifestări populare **nu se deosebește întru**

nimic de caracterul **Adunării Naționale a sașilor** din Transilvania din anul **1919** , care a votat alipirea de bună voie la România,
sau de **caracterul congreselor generale ale sașilor** din anii **1919 și 1933** ,
care au dat sașilor din Transilvania , cu știrea și aprobarea guvernului,
un statut național cuprinzător și privitor la toate domeniile vieții lor. [-----]
H.O.Roth / 22 ian. '36

▣ **Criza germanilor = fenomen european**

▣ **Naționalismul german = neagresiv**

[**LD : Roth transmite , totuș , un semnal , un apel la diferențiere , pe care românii ar fi trebuit să-l sesizeze .**]

" Poporul nostru , în ultimii ani , a trecut printr-o **gravă criză internă** , care nu este caracteristică pentru populația germană din România , ci constituie un **fenomen european general** . După cum se vedește , același proces politic a **isbucnit de curând , cu toată violența** , chiar și **în sânul poporului român** .
" Având în vedere această **asemănare a curentelor** , n-ar fi tocmai bine și de dorit , ca **să ne bazăm raporturile noastre** , încă mai conștient ca până acum , **pe principiul stimei reciproce ?** Cu toată mâhnirea suferită zilele acestea , **țin să declar** , în numele **majorității covârșitoare a populației noastre** , că noi totdeauna **suntem și vom fi dispuși și hotărâți de a adânci** și mai bine **încrederea reciprocă între noi și poporul conducător în Stat** .

" Naționalismul poporului nostru nu are caracter agresiv . "

Acest naționalism este cât se poate de viu , are credință creatoare și de jertfă , însă este pacific și vrea să recunoască unde este bine .

Poporul român ar trebui să înțeleagă asta , și să nu mai asculte " cântecul " cum **că noi ne-am primi toate ideile din Berlin ,**

și că ne-am aduce foarte rar aminte că România este patria noastră !

Vă pot da asigurarea , d-lor deputați , că noi stăm cu amândouă picioarele pe acest pământ întrupat în solul român ,

respectând , ca **o moștenire sfântă a trecutului nostru , independența și originalitatea politicii noastre . "**

Veți înțelege cât de greu am fost loviți în **interzicerea votării generale .**

Un popor nu poate suporta **nimic mai cu greu decât nedreptatea și jignirea .**

Răspunsul nostru la măsura luată de guvern nu este plângerea și reclamația , ci ferma hotărâre de a înfăptui acum și mai mult voința poporului .

Votarea generală este menită să fie exprimarea părerii populației noastre într-o formă culturală , n-ar fi dus la tulburarea ordinii publice , așa cum ea a fost tulburată zilele acestea cu ocazia alegerilor din Suceava și Mehedinți , într-un mod așa de înspăimântător .

H.O.Roth / 22 ian. '36

▣ **Uniunea Poporului German .**

▣ **Deviza : unitate , disciplină , nedezbinare .**

În presă și în discuțiile cu reprezentanții guvernului ,

s-a spus mereu că dl Fabritius ar fi adus votarea generală .

DI Fabritius , în calitate de președinte al Uniunii Poporului German , n-a făcut altceva decât să anunțe , hotărârea Uniunii , din care toate fracțiunile poporului nostru fac parte , hotărâtă cu unanimitate de mai înainte .

" Votarea generală " nu era deci un act particular al d-lui Fabritius , tot așa de puțin un act autoritar din partea președintelui , ci era bazată pe hotărâri legale și unanime ale forumului .

" Strângerea întregului nostru popor , ca unitate politică bine încheagată , nu este o invenție făcută sub regimul d-lui Fabritius .

Această disciplină datează de când există poporul nostru , ca minoritate .

Unitatea a fost de secole întregi , **porunca supremă printre noi , și lupta contra dezbinării prin partide** datează tot de atunci .

"De aceea , nu este logic și nu are nici o bază de fapt , de a se vedea în tendința populației noastre germane de a-și stabili unitatea ei , o primejdie .

Această imputare ni s-ar fi putut face cu tot atâta dreptate acum 15 ani , acum 10ani , sau 5 ani , ca și astăzi. " [-----]

" **O absolută neînțelegere , o interpretare intenționat greșită , au dat naștere acestei măsuri. Ne supunem , cu sânge rece, însă ne exprimăm cu atât mai hotărât părerea că această interzicere constituie o gravă nedreptate și o grea jignire pentru noi.**

Vom urmări de azi înainte , cu hotărâre și mai fermă , și cu râvnă și mai sfântă , idealul de desăvârșire a unității noastre politice în poporul nostru ."

" Dlor deputați, îmi permit a ruga onoratul guvern de a examina încă o dată motivele pe care am avut onoarea să le invoc pentru **ținerea acestei votări generale,** și de a ne comunica **dacă măsura de interzicere , luată ieri , se menține, și dacă da, care sunt motivele mai adânci ,** pentru hotărârea guvernului , care constituie pentru noi **o adâncă jignire politică și omenească ."**[-----]

b) SN Ionescu /

▣ Disensiunile din P.G.

▣ Scopul plebiscitului

"Ceea ce mă face pe mine să fiu **cu deosebire precaut** în această chestiune, este **scopul acestei votări.** Și nu scopul pe care îl deducem noi, ci acela pe care-l exprimă d-lor.

Iar ceea ce voiesc d-lor , nu a început de acum , ci cam de un an și ceva , de când **această mișcare** , din sânul Partidului German , **a luat o înfățișare mai concretă.**

" **Iată ce spun d-lor în hotărârea din 15 ian.1935** când s-a ținut ședința Consiliului Național Săsesc : **<Adversitățile pornite contra poporului nostru și amenințarea ce apasă asupra drepturilor cetățenești , au unit toate forțele pentru a lupta solidar și conștient înăuntru și pentru apărarea dârză în afară .>**

Ce fel de partid este acela care are și un rol de apărare dârză " în afară " ?!

-HORoth : Înăuntru și în afara minorității noastre !

-NSIonescu : Mărturișiți, deci , că adunarea dvs avea un scop **să lupte contra poporului majoritar !**

-HORoth : Dacă ne recunoașteți ca partid, trebuie să ne recunoașteți și dreptul să avem atitudini politice și în afară de partid .

-NSIonescu : Acest " în afară " , **în realitate este în afara hotarelor țării.**

(**proteste la PG**) [Citează din niște apeluri ale lui Wolf și Fabritius]

De când s-a făcut Unirea, poporul săsesc , în afară de ce spune din gură - ceea ce poate fi

o tactică - trebuie să recunoască , în interiorul său, că a avut din partea acestui popor românesc mai mult decât drepturile pe care i le recunoaște Constituția și Tratatul Minorităților, și nici o dată nu a căutat să le smulgă vreun drept,

ca să poată fi justificată astfel o luptă contra populației majoritare

calificată ca o luptă " **în afară** " (**aplauze la majoritate**)

NS Ionescu

c.) **Ion Inculeț** (ministru de Interne) / 22 ian.'36

▣ Răspunsul guvernului

"Am apreciat întotdeauna **lealitatea minorității germane din România,** față de Statul Român.

Am luat act cu satisfacție de declarația de astăzi a d-lui deputat Roth, în numele minorității germane, de credință față de Statul nostru.

Suntem gata , ca și în trecut , să-i ajutăm în clarificarea chestiunilor lor interne.

" **Dacă am interzis acest plebiscit, a fost fiindcă nu ne putem împăca cu procedura adoptată.** În cazul în discuțiune, s-a făcut o convocare a corpului electoral , **fără ca guvernul sau ministerul de Interne să fi fost înștiințat.**

Noi am fost înștiințați despre aceasta , de organele noastre de siguranță , la început, iar târziu am luat cunoștință din presă.

Vă dați seama că **o astfel de procedură** , din partea unei minorități conștiente ca cea germană,

nu poate fi în nici un caz admisibilă și noi n-o putem accepta sub nici un motiv.

Dle Roth, este **o mare deosebire între un congres și un plebiscit** .

Congresul se face sub controlul și al opiniei publice și al autorităților ;

pe când **plebiscitul este ceva cu totul secret și pe dedesubt.**

Știm noi ce poate să iasă din acest plebiscit ? [-----]

" Prin urmare , vă rog **să considerați interzicerea acestui plebiscit** ,

nu ca un act de inamicitate , ci ca **o interzicere a unei modalități neobișnuite**

și chiar primejdioase în consecințele ei, fiindcă **dacă** astăzi dvs cereți un plebiscit ,

pentru clarificarea unor chestiuni - foarte legale și echitabile, poate - **în mijlocul**

minorității dvs,

dar pentru viitor **dacă** creem un astfel de precedent ,

vă dați dvs seama **ce răspundere ne-am lua noi** , **admitând o astfel de procedură ?**

Mai sunt și alte minorități. Vă dați seama ce chestiuni ar putea fi viciate pe cale

plebiscitară ?"(*Vii aplauze la majoritate*)

" **D-le Roth, lucrul acesta noi, care ținem la unitatea Statului nostru, dobândită cu atâtea jertfe și sacrificii , nu-l vom putea admite nici o dată.**

Prin urmare , **găsiți altă procedură** și vă stăm cu desăvârșire

la dispoziție pentru a o aproba "(*aplauze prelungite la majoritate*)

[LD : Roth se face că nu a înțeles ; insistă ; repetă argumentele .

Inculeț repetă contra argumentele]

-HORoth : Eu cred că n-a fost **nici o procedură complicată** ;

întrebările au fost bine formulate , au fost foarte pecise.

Prin urmare, fiindcă **s-ar fi votat cu " da" sau " ba" ,**

n-ar fi putut să iasă din acest vot **nimic periculos pentru Stat,**

sau vreo jignire sau alt obstacol ...

Cred că nu este bine că ni s-a refuzat ... această votare ar fi dovedit

că în poporul nostru majoritatea o alcătuiesc oamenii moderați și înțelepți...

ceea ce ar fi fost de folos și Statului român.

Țin să repet încă o dată că **noi ne simțim** , prin această interzicere , **nedreptățiți** .

[-----]

H.Roth -SNIonescu ; I.Inculeț / 22 ian.'36

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - apr.'37

84.)H.Otto Roth (PNG) , discurs la Mesj, Cameră, 28 nov.'36

(DAD, MO 6, ședința din 28 nov.'36 , p. 110-112)

[LD : 19 iulie 2003. Trebuie să fiu atentă la apreciere !

Să nu uit că , pentru acel moment , **războiul civil spaniol**, impresiona profund onștiințele

,ca un prim și tragic episod , purtând pecetea unei **confruntări ideologice**,care

împărțise lumea europeană în tabere de simpatii și sprijin internațional.

Chiar dacă are dreptate în argumentele sale - și categoric are -eu nu cred că atunci, **în**

1936, principalul pericol care plana asupra României era **bolșevismul**.

Dar este vorba de percepția afectivă a contemporanilor , care este greu de taxat postfestum.Roth spunea că lumea înțelegea cea mai mică aluzie. Iată eu nu înțeleg .

Nu înțeleg la ce trebuia să răspundă popoarele europene cu **da** sau **nu** :

război - pace ? comunism - democrație ? hitlerism - democrație ?

axa Paris/ Londra - axa Berlin / Roma ?

Mai ales că, în funcție de opțiune,aprecia el, **trebuia aliniată și politica internă** .

Pentru Roth, principalul pericol era **bolșevismul**.]

Doc.Integral- **fișier Minorități -Germani I**

H.Otto Roth / 27 nov.'36

▫ Mesajul Regal

▫ Răspuns la apelul de reconciliere

[LD : răspuns lucid, îngrijorat, responsabil]

" D-le președinte, d-lor deputați, trăim timpuri în cari nu este locul să se facă vorbă multă. Mă mărginesc de aceea la câteva lucruri necesare și esențiale și aceasta , cu atât mai mult , cu cât lumea de astăzi este atât de atentă , încât înțelege cea mai mică aluzie.

" **Mesajul regal** se adresează cu o chemare stăruitoare a partidelor politice și șefilor lor , apelând să se înțeleagă , în sfârșit, și să se înlocuiască , cel puțin în timpuri de mare pericol, dezbinarea cu unirea și înțelegerea.

" **Aprobăm această chemare** a Maiestății Sale din toată convingerea ;

ne temem însă că și această chemare se va stinge
fără a fi auzită și fără a i se da ascultare .

" **Poate că evoluția politicii interne este deja prea avansată** ,

văzând deosebirile fundamentale ce există între partide ,

în ce privește metoda și felul lor de a privi problemele ,

pentru ca să mai găsim o bază comună pentru politica de fiecare zi.

" Și atunci, oare personalitățile politice conducătoare ale țării noastre

încă nu s-au convins că ne aflăm într-o strâmtoare supărătoare și că în fiecare clipă
furtuna evoluției europene se poate dezlănțui asupra noastră ?

H.Otto Roth / 27 nov.'36

▫ Atmosfera internațională

▫ Îngrijorare majoră

" Nu trebuie să fii pesimist pentru a prevedea **primejdii grave și serioase.**

Oricare s-a legănat până de curând în **iluzii amăgitoare** ,

trebuie să fie adânc înduioșat de **tragedia fără margini**

în care se zbate astăzi **poporul spaniol.**

Sunt ferm convins că pentru popoarele europene

nu există decât un da su un nu .

Toate punctele de vedere care plutesc și caută să mijlocească în această alternativă sunt un rău. Timpurile care până de curând ți s-au părut cu totul altfel, s-au schimbat pe deplin.

Ele impun oamenilor și popoarelor să ia hotărâri limpezi și curajoase.

Aceasta se referă la alinierea internă a întregii politici."

H.Otto Roth / 27 nov.'36

▫ România - piatră de hotar între două lumi

▫ Bolșevism - democrație

"Situția țării noastre nu este tocmai ușoară .

Țara se află ca o piatră e hotar între două lumi , între care se dă o luptă înverșunată .

O situație atât de dificilă nu poți s-o satisfaci **decât** atunci când,

la toate cântăririle și examinările nu ai în vedere decât soarta poporului tău.

" **Partidele române doresc să schimbe bazele ordinii sociale ?**

Cred că în această Adunare nu există nici un partid care să nu răspundă cu un

categoric : nu , acestei întrebări.

Bolșevismul , ca sistem de guvernare și ca formă socială de viață,

este respins de toate partidele politice ale Parlamentului nostru.

Se combate , însă, în interior , în mod corespunzător,

bolșevismul și tendințele lui politice și sociale ?

Aceasta este o întrebare care are o importanță decisivă.

" Față de situația gravă în care se găsește țara noastră,

atât **politica internă cât și cea externă** , ar trebui desbrăcate de orice sentimentalism

, iar funcțiunile lor stabilite autonom și independent .

Este în afară de orice îndoială că **politica românească externă va rămânea**, în esența

ei, și mai departe **inofensivă.**[LD : probabil termenul potrivit ar fi fost **defensivă**]

Și cu atât mai mult ar trebui **să dăm ascultare cuvintelor** spuse de curând

de profesorul Iorga : < **Faceți politică românească și lăsați ambițiile de politică mondială !** >

H.Otto Roth / 27 nov.'36

▣ Regele , Armata , Solidaritatea .

[LD : **Atenție la aluzii, la nuanțe, la sugestii, la avertismentele voalate**]

"Aceasta trebuie să ne călăuzească la înzestrarea armatei

și aceasta trebuie să fie **călăuza politică a partidelor.**

Căci pe când în armată se adună **forțele fizice ale poporului,**

în politica partidelor trebuie să se culeagă **facultățile morale.**

Din toate aceste considerațiuni **salutăm hotărârea Maiestății Sale** și a guvernului

de a nu omite nimic pentru a face **armata tare și gata de luptă.**

Din aceleași motive **salutăm și chemarea Maiestății Sale** pentru adunarea forțelor

politice ale țării. **Dacă nu va reuși această adunare a forțelor,**

ne rămâne conștiința consolatoare că **avem un Rege care știe ce vrea**

și în a cărui mână puternică găsim hotărârea decisivă.

"Și de ce exprim aceste gânduri astăzi atât de larg ?

Din cauză că **cetățenii români astăzi au toți aceeași soartă ,**

din cauză că **germanii acestei țări trăesc și pier împreună cu românii ,**

și , mai ales, deoarece **stăm față în față ,** de fapt, cu toții , cu același pericol

care ne amenință pe toți în existența noastră : **forța distrugătoare a bolșevismului.**

Să ne întărim deci în interior față de acest dușman și să devenim tari printr-o politică

chibzuită și constructivă în toate domeniile vieții publice. "

H.Otto Roth / 27 nov.'36

▣ Germanii din România

▣ Măsuri discriminatorii

"Și dacă lucrurile stau astfel - și cred că nimeni nu se îndoiește - atunci va trebui

să se realizeze tot ce face ca **acest Stat să fie nouă, germanilor ,**

o patrie părintească și ca **să fie iubit** de noi din tot sufletul.

Regret că tocmai în timpurile actuale se face o politică care amenință

în multe privințe poporul nostru în existența sa.

Abia cu câțva timp în urmă , **limba germană a fost exilată**

din administrația orașelor locuite de noi.

În același timp, **administrația poștei interzice întrebuințarea**

vechilor nume germane de localități ,

iar presa este avertizată , **dacă întrebuințează numai numele lor tradiționale.**

Administrația comunelor și orașelor se strecoară , prin măsuri arbitrare ,

în mâini românești , și acolo unde , din punctul de vedere numeric , avem majoritatea.

Sute și sute de funcționari germani au fost îndepărtați

prin examenul de limbă română , din funcțiuni orașenești și de Stat .

Limba de predare în școlile primare de Stat din Bucovina, Basarabia și adeseori și

din Banat , se înlocuiește cu cea română.

Contribuția Statului și a comunelor la întreținerea școlilor confesionale germane a

fost ștearsă în întregime anul trecut,

cu nesocotirea dispozițiilor legale și internaționale.

Și , în sfârșit, în **Basarabia, administrația județeană a sechestrat** acum o lună ,

în mod cu totul arbitrar , **importanta avere mobilă a comunităților evanghelice**

bisericești, între care și clădirile a peste 150 de școli."

H.Otto Roth / 27 nov.'36

▣ Germanii din România

▣ Nemulțumiri și deziderate .

▣ Revizuirea politicii față de germani

" Față de aceste vătămări grave ale intereselor vitale ale poporului nostru ,

trebuie să ne punem întrebarea : dar care sunt , oare , motivele politice

care au putut să determine **acest fel de a proceda** al cercurilor competente ?

" Nu ne putem debarasa de impresia că , de la un timp oarecare ,
guvernul nu se mai interesează deloc de problema minoritară ,
ci lasă la voia diferitelor departamente să facă ceea ce consideră ca nimerit .
" O astfel de politică de " *laisser faire* " , este în adevăr **lucrul cel mai periculos**
ce s-ar putea face în domeniul **politicii minoritare** , și aceasta cu atât mai mult
în timpuri ca cele actuale, în care **legătura sufletească** către Stat și glia strămoșească
are o importanță atât de covârșitoare .
" Rugăm , de aceea, **cercurile conducătoare să revizuiască pe deplin**
politica dusă față de poporul nostru german
și să întărească din nou și să facă mai trainice **legăturile sufletești** ,
cât și **cele politice între aceste două popoare** ,
prin aceea că acordă o **înțelegere deplină și profundă** necesităților noastre de viață.
"Raporturile pe care unele grupări de cetățeni le au față de Stat,
nu sunt cu totul negliabile.
Trebuie chiar să încerci să atragi de partea Statului fiecare cetățean în parte.
Căci dacă în momentul de față , înzestrarea armatei este considerată
ca datoria cea mai de seamă a politicii de Stat,
se înțelege că prezintă **aceeași importanță să încerci și întărirea sufletului.**
" O politică greșită față de poporul german , în timpurile de față,
este și mai deplasată decât în anii de după război .
Alternativa : da sau ba , în care se vede pusă astăzi politica **popoarelor europene,**
nu trebuie să aibă ca rezultat ca Românul și Germanul să stea față în față ,
ca doi dușmani.
Este convingerea mea fermă că Germanii și Românii vor sta umăr la umăr
în evenimentele care vor urma , în timpul apropiat , deoarece au de apărut
aceleași principii și idei.
Aceasta mă determină, d-lor, să vă recomand , cu atât mai insistent și mai călduros,
să revizuiți în mod amănunțit politica față de minoritatea germană
și să puneți pe baze noi raporturile noastre față de poporul român și față de Stat "
H.Otto Roth / 27 nov.'36

Guvern Tătărescu . Alegeri , 20 , 22 dec.'37

85.)**Fritz Fabricius (PG) , întrunire electorală , Sibiu, 2 dec.'37**

("Dimineața" , 4 dec.'37)

[LD : Nu prea am informații despre P.G . Afară de faptul că are cartel electoral
cu guvernul ... nu știu nimic . Iar notița din Dimineața ... nu-mi spune mai nimic !
Nu-i mai cunosc evoluțiile, nu știu dacă erau 2 partide germane, și cu cine a făcut cartel
guvernul]

În sala târgului de mostre a avut loc întrunirea **PG de sub conducerea d-lui Fritz
Fabricius** . În cuvântul de deschidere **dr. Otto Hertzog** a arătat scopul întrunirii ,
relatând chestiunea cartelului electoral cu guvernul .

Mai departe tratează chestiunea cu **restituirea averilor bisericii germane din**

Basarabia [LD : ?!] , motiv pentru care PG .Fabricius a încheiat cartelul .

Au participat numeroși aderenți ai d-lui Fabricius , în frunte cu dr Henning,
Otto Herzog, Wolf Helmuth .

86.